Ára 5 korona

1921 DECEMBER 25. VASÁRNAP XIX. ÉVFOLYAM. 293. SZÁM.

DEBRECZENI

FÜGGETLEN UJSÁG

FŐLFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre K 660.— | Negyed évre K 170.—
Fél évre „ 340.— | Egy hóra „ 60.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.
TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség 10-20

„Dicsőség Istennek.“

A mennyei seregek sokasága ezzel kezdte a világmegváltás karácsonyi himnuszát: „*Dicsőség Istennek*“. A karácsony tehát Isten dicsőségének ünnepe elsősorban. A mennyei seregek Angyalnak vezérlete alatt mind a magasságban lakozó Istennek eszközei, szolgái, hirnökei voltak. Azt tették és hirdették, amit az Ur parancsolt nekik. Ha tehát Isten dicsőségének kijelentésével kezdték a karácsonyi evangéliumot: akkor Isten akaratából van, hogy a karácsony az Ő dicsőségének ünnepe. Karácsony ünneplőinek tehát az Isten dicsőségét kell szolgálniok, hacsak ki nem akarják szakitani magukat a szentséges lelki közösségből.

Mivel lehet az Isten dicsőségét szolgálni? Azzal, amivel maga az Isten szerzi az Ő nagy nevének dicséretét. A dicséret- és dicsőség-szerzés tartalma, eszköze, módja és célja a szeretet. Az Isten szeretetét a karácsony története tükrözteti legragyogóbban. Az emberiség bünös lett annyira, hogy a kárhozatra méltóság ugy az irott, mint a láthatatlan törvény szerint meg volt állapitva felőle. A bün alacsonyságából nem volt képes a maga erején felemelkedni és nem volt benne sem akarat sem érték, amellyel büneinek váltságát meg tudta volna Istentől szerezni. A törvényt kijelentő isteni igazság oldaláról egészen tiszta volt a helyzet. Az itélet egyedül csak halálra és kárhozatra szólhatott. Ebbe az itélethozatalba döntő tényezőnek a kegyelmet kapcsolta bele a szeretet. „*Az Isten ugy szerette a világot, hogy egyszülött fiát adta oda azért.*“

Az Istennek volt az emberen követelése és mégis az Isten adott az embernek. Ő áldozott meg sem mérhető körvonalu nagy áldozattal. Jézusban megalázta magát emberi formára az Isten. Testi és lelki szenvedés kinjainak tette ki magát csakhogy megmentse azokat, akiket szeret: megmentse az egész emberiséget, melynek minden tagját, a hatalmastól kezdve az üldözöttig, eltiporttig egyformán szereti.

Ezért a szeretetért és kegyelemért olyan vonzó a karácsony, hogy hatása alól még azok sem tudják kivonni magukat, akik hitelvi alapon nem ismerik el Jézust az Isten ama Krisztusának, aki egyedüli szentség és váltság. Ezért vesz erőt karácsony jöttével minden jótét lelken, sőt még a hideg, közömbös, fád lelken is valami melegség, ami átolvasztja az ember lényegét az Isten lényegébe: Szeretetbe. Valami láthatatlan vonzás mágnese tölti be a levegőt; mintha a kegyelmes Isten megváltó szeretete széjjelosztódnék minden parányba és onnan sugároznék ki mennyei boldogság derüje képen.

Minden egyes karácsony ünnepen megujul a mérleg, visszatér a próba s megismétlődik a tükör. Megméretünk az isteni szeretet mérlegével; megpróbáltatunk a feláldozni készség próbakövein s elénk áll a tükör, amelyből a megbocsátás, béke, szeretet fényességei áradnak elénk.

Az Isten magát szeretettel dicsőitette meg. Szeretettel dicsőitheljük mi is szentséges nevét. Jó lesz a mai világ szájkeresztyénségének jól megnézni a mérleget, igazságosan elbirálni a próbát és tágra nyitott szemmel tekinteni a tükörbe: és aztán igy megitélni szavait, irásait és cselekedeteit, reá kiáltván magára az igazi hajnal ébresztő szavával.

Az a száj, amelyben mérgezett nyelv lakik: az a kéz, amelyből sértés, bántalom, szidalmazás, rágalmazás irása származik; az az élet, amely tele van a harag, gyülölet, ellenségeskedés cselekedeteivel: az a száj, az a kéz, az az élet nem dicsőiti, hanem káromolja az Istent. Annak a társadalomnak, amely ilyen szájakkal beszél; ilyen kezekkel ir és ilyen élettel disztelenkedik: annak a keresztyénsége halál vagy még a halálnál is szerencsétlenebb kárhozat. A harag és gyülölet keresztyéneinek nincsen keresni valójuk a karácsony királyi vendégségében. Lelkük koldusrongyait a Gazda nem fogja elismerni lakodalmi ruhának. Ezek még messzebb esnek a Krisztustól, mint azok, akik legalább várják. Az Isten dicsőségéhez a magunk haragos, erőszakos, véres dicsőségének nincs semmi köze, mint ahogy nincs közölletése Istennek Béliállal.

Dr. Baltazár Dezső.

A kurzus miniszterelnökei a kurzusról

(Budapesti munkatársunktól.) 1919 augusztusában született meg a Peidl-kormány eltávolitása után az a politikai rendszer, amelyet azután az ország közvéleménye *kurzusnak* keresztelt el.

Öt miniszterelnöke volt eddig a kurzusnak. *Friedrich*, a kurzus atyja, *Huszár*, a koncentrációs kormány miniszterelnöke, azután *a három alkotmányos* miniszterelnök, *Simonyi-Semadam*, *Teleky* és végül gróf *Bethlen*, aki e pillanatban is a kormány élén áll. Az öt miniszterelnök közül *Friedrich már régen ellenzékbe vonult; Simonyi Semadam* pedig *a kisgazdapárt szélső baloldali frakciójának vezére*, amely féllábbal szintén az ellenzék táborában van; *Huszár* Károly ma is támogatja a kormányt, azonban ő sem vesz tulságosan részt az aktuális politikában és óvatosan kerüli az alkalmakat, hogy a kormányt támogató álláspontját nyiltan hangoztassa; *Teleky* Pál teljesen visszavonult a politikai élettől és minden idejét a közgazdasági egyetemnek szenteli, ahol tanit.

Ha a történetemiró meg akarja irni a kurzus történetét, szépen *egymásután fogja sorakoztatni* Friedrich, Huszár, Simonyi-Semadam, Teleky és Bethlen nevét és *egyformán fogja kiosztani köztük az elismerést* azokért az eredményekért, a melyeket a kurzus politikája elért, egyformán fogja elosztani köztük az elismerés érdemkereszteit és *a felelősséget is egyforma mértékkel fogja megállapitani*, ha esetleg szóba kerül az, hogy a kurzus müködéséért felelősségre kell vonni valakit a történelem itélőszéke előtt. A történetiró messzi távolságokból figyeli az eseményeket és nem gondolhat majd arra, hogy *a kurzus második évében a kurzus atyja a kurzussal szemben hadakozik*, hogy *Simonyi-Semadam* titokban szintén *a kormány ellen* dolgozik, *Teleky* Pál az egyetemen tanit és semmi mással nem foglalkozik, csak azzal, ami az egyetemi előadásaival összefügg.

Gondoltam, érdekelni fogja a közvéleményt, hogy ha megkérem a kurzus volt miniszterelnökeit, mondják el *veleményüket a kurzusról, a jelenlegi kormány müködéséről és arról, hogy mit végeztek és mi a véleményük arról, amit akkor, mint miniszterelnökök csináltak.*

Teleky Pál

nem volt hajlandó nyilatkozni a kurzusról, saját müködéséről pedig csak ennyit mondott:

— Nem foglalkozom politikával. Tanár vagyok, tanitok. Aki kiváncsi előadásaimra, jöjjön el a közgazdasági egyetemre. Hogy miniszterelnökségem alatt mit végeztem, *arról majd a történelem fog itéletet mondani.* En a magam részéről *nem is szeretek gondolni életemnek erre a periodusára. Szinte szeretném elfelejteni,* hogy valaha is miniszterelnök voltam.

— Mit mondjak még Magyarország közvéleményének? Mit mondjak, amit szivlelnének? Mondjam, hogy mindenki fogjon össze, mondjam, hogy szüntessék be a pártviszályokat, az áldatlan harcot, amely darabokra tépi szét az ország társadalmát?

— A nevetségesség veszélye nélkül komoly ember ma ebben az országban ilyen kivánsággal nem léphet fel. Tanitok és minden időmet leköti a tanitás az egyetemen, a tudomány, amelyet szeretek.

Simonyi-Semadam Sándor

szintén óvatosan és röviden nyilatkozott:

— Haladunk, haladunk kifelé a nehézségek és különböző bajok kaoszából. Remélem, hogy ez a haladás rövidesen el fog érni ahhoz az állapothoz, ahol teljes nyugalomról, teljes konszolidációról lehet beszélni. En mint miniszterelnök az élelmezés problémájának megoldására forditottam a legtöbb figyelmet és igyekeztem a királykérdésben felmerült ellentéteket letompitani és elháritani az összeütközést. Kifejezetten a tiszántuli választások befejezéséig vállaltam a kormány vezetését és amikor a tiszántuli választások véget értek, elhagytam helyemet.

— Kegyelmes Uram mint miniszterelnök a kurzus élén állott. Támogatja-e ma is a kormányzat politikáját?

— Hogyne, én támogatom a kormányt, megszavazom a javaslatait.

— Viszont ugy tudom, hogy nem mindenben ért egyet a kormányzat politikájával és a vezetése alatt álló kisgazdapárti csoport ellenzéki velleitásokkal van teli?

— Ez már más kérdés. Ez pártpolitikai kérdés. Erre vonatkozóan nem nyilatkozom.

Mosolygott és miniszterelnöki szakállával eltünt a piros szőnyeges folyosón.

Friedrich István

a következőket mondta:

— Amikor a kommunizmus megbukott, a népet vissza kellett terelni a piacterekről a templomokba és az internacionális frázisok tengeréből át kellett menteni a hazaszeretetet a nacionalizmus biztos talajára, hogy megkezdhessük az ország ujjáépitését. — *En nem találkoztam még ez országban zsidóval, aki ezeket az intenciókat elitélte volna.* A keresztény és nemzeti ujjáépités irányzatából azonban az idők folyamán *teljesen tehetetlen és meddő kurzus lett, a mely tehetetlenségének ütében szószátyárkodással, üres handabandázással és fejbeverésekkel dolgozik* és közben a maga pecsenyéjét igyekszik megsütni.

— Ez a *pusztán erőre* támaszkodó, protekciókkal és mindenféle Leibkinderrel dolgozó kurzus ma már nem egyéb, mint *egy nagyobb társaságnak részvénytársasági alapon való szervezkedése.* Konjunkturális alapul felhasználják ezek az urak az irányzat becsületes lobogóját és azon a cimen, hogy az ipart és kereskedelmet kereszténnyé kell tenni, lerombolják és tönkreteszik az egész régi kereskedelmet és ipart és saját vérszegény, protekciós vállalataikkal kisérleteznek most, amikor az ország gazdasági élete a legkevésbbé birja el gyenge kezek kisérleteit. Azt hiszik, hogy ha egyesek bürokrata kiskirályok gyanánt élére állnak különböző hivatalos és félhivatalos gyáraknak, vagy félhivatalosan támogatott különböző kiviteli és behozatali vállalatok igazgatóságába mint kijárók beülnek, — akkor az ország talpraállitásának kérdése már el is van intézve. *Lapokat alapitanak dertre-borura, de egyik rosszabb, mint a másik.* Most is hallom, hogy vagy három lap alapitása van folyamatban. *Sok szövetkezetet* is hoztak napvilágra, hiszen *még a Move is* megmutatta, hogy mit tud produkálni ezen a téren, amikor a falu népét Move-szövetkezetekkel boldogitotta, amelyek azután csakhamar csődbe jutottak és a Hangya védőszárnyai alá kerültek.

— De nemcsak szövetkezeteket alapitottak tőke nélkül és áru nélkül, hanem ugynevezett *nagybankokat* is, komoly anyagi eszközökkel és azt hitték, hogy a gazdasági életben való érvényesüléshez elég a protekció. —

Csokonai atyja.*

I.

A lángelme születését, fejlődését, müködését megmagyarázni bizonyára a legnehezebb feladatok közé tartozik.

De ha még oly nehézségekbe ütköznék is a kutatás, ha még oly kétes eredménnyel biztathatnók is magunkat, mégis tudománytalan felfogás volna eleve lemondani a kérdéssel való foglalkozásról, megnyugodni abban, hogy természetes titok, csodás jelenség áll előttünk, amely adva van, amelynek okait nem kell, mert nem lehet keresni.

Csokonai lángelme voltához nem fér kétség. Széleskörü nyelvismerete, amelyet oly csekély eszközökkel szerzett, tudása, amely annyi különböző tudományt ölelt fel, termékenysége, amely a költészet és irodalom annyi nemére kiterjedt, formaérzéke, előadásbeli könnyedsége, eleven képzelőtehetsége, jellemalkotó ereje, amelyek benne már oly korán kifejlődtek, mind megannyi bizonyságai a gazdag, a fényes lángelmének.

Talán sohasem lesz teljesen világos előttünk, hogy e lángelme miért keletkezett Debreczenben, e *lugubris tónusu városban*, miért a XVIII. század vége felé, a nemzeti érzés elernyedt és a magyar nyelv alig zsendülő korszakában, de azért mégsem fogunk egészen értetlenül szemben állani e csodajelenséggel, ha származása, fejlődése körülményeit kutatjuk, ha e kutatás közben felfogott fénysugarat reávetitjük Csokonaink halovány bus arcára.

Leginkább ez a szempont vezetett, midőn kezembe vettem Csokonai atyjának, *Csokonai Józsefnek* a naplóját, jobban mondva mindenes könyvét, a Csokanai-kör nagybecsü ereklyéjét, amely f. évi julius 13-tól fogva körünk jogos tulajdona.

II.

E kézirati napló magáról Csokonai Józsefről nem sok életrajzi adatot nyujt, de azért ha jól szemügyre veszszük, belőle mégis megrajzolhatjuk az idősb Csokonai lelki képének legjellemzőbb vonásait. Azt máshonnan, elsősorban Zoltai Lajos kutatásaiból, valamint az idősb Csokonai sirja felett elmondott és szerencsére teljes szövegében fennmaradt halotti beszuztatóból tudjuk, hogy Csokonai József 1747-ben született Győrött, ahol atyja László református lelkész volt, de atyjának ott kellett hagynia Győr városát és ott az ő szorongatott kis nyáját. A bujdosóvá lett prédikátor nemsokára el is halt, fia József, mint apátlan-anyátlan árva borbélyságra adta magát, bizonyára mint már felszabadult legény került Debreczenbe Hollósi Somogyi András chirurgus oldalára. Már mesterlegény korában szerzett magának annyi becsületet, hogy *Diószegi Mihály*, vásári szabómester, jómódu polgár, a választott hites közönség tagja, hozzáadta leányát, *Sárát*. Csokonai József 24 éves korában meg is házasodott és bizonyára boldog családi életet élt 1786 febr. 20-án, 38 éves korában bekövetkezett haláláig. Mestersége gyakorlásával némi vagyont szerzett, de tisztességet és megbecsülést is, amit eléggé bizonyit, hogy mint aránylag fiatal ember, feje lett a nemes borbélycéhnek és hogy a halál is a céhmesteri székből ragadta el.

III.

Csokonai József egyáltalán nem mérhető a mai borbélyoknak vagy fodrászoknak a mértékével, amint hogy nem is annyira hajnyirás és borotválás volt a hivatása, hanem gyógyitás, szabatosabban szólva érvágás és sebkezelés. Magát tudatosan és önérzetesen borbélymesternek, *magister chirurgiae-nek* nevezi. Már az az egy körülmény is, hogy ő naplóirásra, jobban mondva egy mindenes könyv összeállitására szánta magát, hangosan tanusitja, hogy elsősorban iskolázott, aztán pedig nem közönséges gondolkozásu ember volt. Könyvét *ex libris*-félével és jelmondattal is ellátta. A könyv elején ott olvashatjuk:

Borbély Csokonai József könyvei közzül.

26a Április 1779.

Symboluma. Az egészségesek nem szükölködnek orvos nélkül, hanem a betegek. Máté IX. R. 12. V.

Ismételten mindenes könyvnek nevezem ezt a kézirati kötetet, mert a naplószerü bejegyzések aránylag nagyon kevés helyet foglalnak el benne, összesen 22, az illusztrációkkal együtt 24 lapra terjednek. Csokonai József ebben a kötetben nemcsak azt akarta megörökiteni, ami körülötte történt, hanem helyet akart juttatni olyan történelmi, vallási tárgyu s egyéb müveknek, amelyek őt közelebről érdekelték, amelyek hazafiui, polgári, felekezeti érzelmeit és müvelődési érdeklődését fölkeltették és kielégitették.

A XVIII. század második felében még elevenen éltek a kuruczvilágnak keserüséggel vegyes dicső emlékei, bármennyire igyekeztek azokat a hivatalos hatalom és a hatalom szolgálelkü csatlósai kiirtani. Tilalom és üldözés alá volt vetve Rákoczi hires kiáltványa, a *Recrudescunt* is. Csokonai József mégis lemásoltatja a szabadságharcnak ezt a riadóját az eredeti latin szöveggel, bizonyára, azért, hogy sokszor lelkesedjék a magyar szabadságnak és alkotmánynak ezen a szárnyaló szózatán. Szivéhez volt nőve lakóhelye, Debreczen városa is. Szeretettel, ragaszkodással fizet Debreczennek azért a jóságáért, hogy neki, a győri menekültnek hajlékot, kenyeret, tisztességet juttatott. Ezért másoltatja bele mindenes könyvébe *Barta Boldizsárnak*, Debreczen egykori főbirájának száz esztendőről (1564—1664) szóló magyar krónikáját. Ugyanazon gyakorlott kezü másolóval, valószinüen kollégiumi diákkal iratta bele a kötetbe: *Nemes Szabad Királyi Debreczen Várossa nyomoruságos Állapotjának megmagyarázását*, amelyet *Pósalaki János* városi hites nótárius fogalmazott 1696-ban és amely Esterházy Pál nádor előtt

* Felolvastatott a debreczeni Csokonai-körben 1921 november 17-én.

Mindenkinek tudnia kell! legolcsóbban vásárolhat
hogy a Központi férfi-, fiu- és gyermekruha áruházban **Aszódinál, Piac-u. 1.**

Szorgalomra, tapasztalatra, rátermettségre nincs semmi szükség. Mindezekkel a dolgokkal *épen a keresztény publikum bizalmát vesztették el* és ma már ott tartunk, hogy *a keresztény társadalom inkább a liberális és ugynevezett zsidó bankokkal dolgozik*, mert óvakodik a pusztán protekción felépülő kurzusalakulatoktól. Ahol nincs szakértelem, nincs megfelelő tőke, nincs régóta bevezetett és beágyazott klientura, ott stabilitásról beszélni nem lehet és igy *érthető az a félelem, amely a társadalomnak egyre szélesebb rétegein vesz erőt* és amelyet az a gondolat táplál, hogy *mindezek a kártyavárak össze fognak omlani* azon a napon, a mikor a hivatalos és félhivatalos támogatás megszünik. Ugy látom, hogy azok, akik állitólag a gazdasági térről leszorult és elszegényedett keresztény társadalmat akarják bekapcsolni a gazdasági életbe, *azt képzelik, hogy a gazdasági életbe való bekapcsolódás az igazgatósági tagsággal kezdődik!*

— Itt van *az én karrierem* példája is. Miután mint gépész- és elektromérnök különböző gyárakban müködtem idehaza és külföldön, *egy egész kis mühelyben egy segéddel és egy tanulóval kezdtem a munkát*. Tizenöt év nehéz és fáradságos küzdelme után naggyá fejlődött gyáramat részvénytársasággá alakitottam át és igy lettem tagja a Korniss-gépgyár igazgatóságának, amely ma egyik legjelentékenyebb vasöntödéje és gépgyára az országnak. Kezdetben azonban városi üzletemben egy *pult mögül szolgáltam ki a vevőközönséget* és — az egész gépszakmában jelentős nevet vivtam ki magamnak.

— Ez az egyedüli ut és mód alkalmas arra, hogy a keresztény ifjuságot bekapcsoljuk a munkába. *Ne tessék uraskodni a korzón, időt lopni a kávéházakban, hanem tessék a mühelyekbe menni a gyalupad mellé, az üzletekbe a pultok mögé* és egyedül a munkára, a szorgalomra kell alapitani a karriert. A konjunkturába és a protekcióba való kapaszkodás csak ideiglenes eredményt hozhatnak, csak muló sikereket juttathatnak és akik erre épitenek mindent, azok egészen bizonyosan és egészen rövid idő alatt *el fognak söpródni a gazdasági élet porondjáról*. És épen azért, mert az ugynevezett kurzus ilyen *kártyavárrá* épitette fel egész gazdasági berendezését, *a kurzus is el fog tünni ezekkel együtt*.

— Egy olyan rendszer, amely gazdasági téren semmitsem tudott produkálni, el kell hogy pusztuljon, mert ha nem tudta az ország népének életstandardját megjavitani, nincs létjogosultsága. A kurzus szisztémájától áthatott fiatal generációt szeretnék felnevelni, amely majd fokozatosan el tudja foglalni a gazdasági életben azokat a helyeket, amelyek joggal megilletik. Ez ellen a programm ellen *a hazafias zsidóságnak nem volt, nincs és nem is lesz ellenvetése.*

— Már a nemzetgyülésen történt legutóbbi felszólalásomban is hangsulyoztam, hogy én *csakis a jogon, igazságon és törvényen alapuló* és kifejlődő keresztény nemzeti irányzatot tudok szolgálni és tudok képviselni. Itt a nagy különbség köztem és azok közt, akik ma a kormány árnyékában öklükkel fenyegetőznek nemcsak a zsidók, hanem ellenünk — mint ők mondják: a legitimista csőcselék — ellen is.

— Annak, hogy a kommunizmus után az *antiszemitizmus* hirtelen erőre kapott, elsősorban az a sajnálatos tény volt az oka, hogy a kommunizmus alatt a vezetők közt nagyon sok zsidó volt. Ennek ellenére azonban Budapesten és azokon a helyeken, amelyekre hatalmam az első naptól kezdve kiterjedt, minden attrocitást és erőszakoskodást csirájában sikerült elfojtanom és *néhány kisebb verekedéstől eltekintve*, hála Isten, nem is történtek komolyabb bajok. Az első kormányban mint közélelmezési miniszter *Polnay* Jenő szerepelt, akit *József* királyi herceg őfensége alapos megfontolás és az entente körökkel folytatott tárgyalások után épen azért nevezett ki miniszternek, hogy a *kormányban a zsidóság képviselve legyen* és ezáltal elejét vehessük egy teljesen szélsőséges és exkluziv mozgalomnak. Polnay Jenőnél már csak azért is könnyü volt ezt az álláspontot elfoglalni, mert Polnay közgazdasági életünknek olyan kiváló szakférfia, aki óriási külföldi összeköttetéseinél fogva könnyen segiteni tudott volna az ország akkori nyomorán. De az akkor szervezkedő keresztény pártok intranzigens frakcióinak követelései elől *Polnay csakhamar kénytelen volt a kormányból kivonulni* és igy *liberális párt állásu politikusok csakis a Clark féle megállapodás után Huszár miniszterelnöksége idején kerültek ujból a kabinetbe Bárczy* István, *Heinrich* Ferenc és *Paver* Károly, valamint *Ábrahám* Dezső személyében, aki belügyi államtitkár lett. Ez a kibékülés azonban ismét nem tartott sokáig és a *szegediek hangulata* mindinkább érezhetővé vált eleinte a Dunántulon, később a fővárosban is. A szegedi hullám a nemzetgyülés összeülésekor érte el csucspontját a *Népszava* szerkesztőiének, *Somogyi* Bélának borzalmas *meggyilkolásával*, ami a nemzetgyülés nagy többségének felháborodását váltotta ki. A Somogyi-féle gyilkosság és az azt követő *többi véres esemény, amelyek a mai napig sem kerültek nyilvánosságra, a mai kurzusnak halálthozó fekélyei*, amelyeket hiába hegesztenek be amnesztia-rendeletekkel, azok mindig *ujból és ujból ki fognak fakadni* mindaddig, amig *teljesen ki nem operáltatnak.*

— Ezzel tehát rámutattam a kurzusnak másik és legfőbb *betegségére*, amelynek kifejlődéséhez azonban *semmi közöm* nem volt és nem lehetett, mert az első pillanattól kezdve a legnagyobb erővel küzdöttem ellene. Ha már most a pontos *gazdasági jelenségeket* figyelembe vesszük és a *folyton kifakadó fekélyeket* látjuk, nem kell különösebb politikai és orvosi tudás annak a diagnozisnak a megállapitásához, hogy *a kurzus kritikus óráit éli, haláltusájához közeledik és kimulása elkerülhetetlen.* Ez azonban nem lesz olyan egyszerü, mert *életével szoros összefüggésben vannak mindazok*, akik ma a *protekció felkent lovagjaiként* acélsisakosan handabandáznak, vagy élnek rövid pillangó életük hamis lidércfényében, amelynek *másа a halálos ágyon fekvő kurzus.*

— Akik ma *erőre* hivatkoznak és *a törvényt, jogot, igazságot lemosolyogják*, akiknek lelkiismerete nem birta el, hogy a *sajtó* róluk és kisded játékaikról irhasson, *azok mind követni fogják a kurzust utolsó utján.* Senkisem fogja sajnálni őket, megérdemlik sorsukat, mert *megzavarták kongó fejükkel egy tönkrement nemzet regenerációs munkáját* csak azért, hogy a nehéz küzdelem és verejtékes igyekezet bábeli zürzavarában *saját kis hasznuk ünnepi torát* ülhessék. A kurzusnak e lovagjai *felelni fognak.*

— Azok pedig, akik az ujjáépités nagy munkájába a keresztény nemzeti irányt akarták belekapcsolni, azok tovább fogják folytatni munkájukat *békés eszközökkel, az alkotmánynak megfelelően. A hazafias zsidóságot pedig munkájában, a haza szeretetében és vallási életében senkise akarja zavarni!*

Huszár Károly

nem volt hajlandó nyilatkozatot adni, de ez is — nyilatkozat.

---

volt hivatva föltárni azt a temérdek kárt, mondhatatlan sok sérelmet és gyötrelmet, amelyeket a város az u. n. felszabaditó háboruban szenvedett nem csupán a török, hanem és még inkább a császári hadak részéről (203—234. lap). Barta krónikáját és Pósalaki memorandumát bizonyára sokszor forgatta Csokonai József s az abban elbeszélt viszontagságok, belső bajok és külső csapások szivét-lelkét egészen hozzáforrasztották Debreczen városához. Hogy szivvel-lélekkel debreczeninek érezhette magát, azt saját kezü rajzával és festésével is bebizonyitotta. Mindenes könyvébe éppen a debreceni tárgyu másolatok elébe odafestette a város szines cimerét. A sikerült szines rajzhoz két latin vers is járul, amelyek a cimert magyarázzák. Eszerint az ó- és ujszövetségen álló, véres keresztet hordó bárány, valamint a hamvaiból megéledő, napba néző főniksz igaz jelképei Debrecen város sorsának.

IV.

A naplószerü feljegyzések, amelyeknek fogalmazása is, leirása is Csokonai Józseftől való, csak megerősitenek bennünket abban, hogy Csokonai atyja a közügyek iránt érdeklődő, a várossal mindenben együttérző, derék, hüséges polgár volt. Mert azok az 1769—1782-ig terjedő feljegyzések majdnem kivétel nélkül közérdekü dolgokat foglalnak magukban, főkép az időnként változó városi előljáróság választásáról és beiktatásáról számolnak be röviden.

Kiemeli az 1774. évi restaurációt: t. i. ekkor lett főbirává *Domokos Lajos*, aki annyiszor viselte ezt a tisztet és akinek oly nagy jelentőség jutott Debreczen történelmében, a XVIII. század második felében.

Nagy gondot fordit Csokonai József azoknak a főtisztviselőknek, előkelő személyeknek a felsorolására, akik hivatalból, vagy csak jószántukból meglátogatják Debreczen városát.

A följegyzett látogatások között mindenesetre legjelentősebb *József császárnak*, még mint trónörökösnek debreczeni tartózkodása. Erről az abban a korban ugyancsak ritka eseményről következőkép emlékszik meg.

„1770. A Felséges II-dik József Hatalmas Római Császár, Fels: Mária Theresia K: Királyné Asszonyunk Első Fija Magyar Ország Örökös Királlya. — Birodalminak határit járván Debreczennek jött Die 16a Maji. Itt Debreczenben nállunk egy nap és egy éjszaka a Fejér ló Vendégfogadóban, meg járta Templomainkat és Collégiumunkat, akkori Superintendens T. *Szilágyi Sámuel* Urammal discurálgatván és minekutánna sok drága méltóságu kegyelmeit nagy le ereszkedéssel mutogatván, s kegyelmesen fogadván a Városnak Utczánként talpon strásáló Népe, midőn nagy térd hajtással ki kisérte volna Hatvan utczán, ment el Die 17a Máji Fő Biróságában Pándi János Uramnak."

Városon kivüli eseményt csak egyet emlit föl: *Mária Terézia* halálát. „Kinek is Tisztességére el kezdettek harangozni 26 X-bris, mindennap 2-szer, reggel 10, estve 4 órakor, fél s fél óráig egész 29. X-brisig. — Csokonai József lelkében igy olvadt össze a Rákóczi Ferenc iránti kegyelet az uralkodó család tiszteletével.

A közönséges büntények — ugylátszik — nem érdekelték, mert ezeknek nem juttatott helyet naplójában; annál inkább foglalkoztatták a tüzesetek. Debreczen városának ezek a gyakori csapásai, amelyek évenként ugy ismétlődtek akkor, mint most a járványok. A tüzvészt rendszerint gyujtogatásnak tulajdonitja, de a feljegyzést többnyire ezzel végzi: *Ki gyujtotta, s ki nem gyujtotta, nem tudódott ki...?*

Egy elemi csapást is följegyzett, talán azért, mert a szerencsétlenség az ő chirurgusi hivatását is érintette. „Anno 1774 Die 13a Julii Ötödfél órakor reggel, Rettenetes felhő tüz láng formán jött Debreczennek, kimondhatatlan villámlással és égi csattogással. És ugyanekkor meg is ütött az Isten nyila hét embereket, négye mindjárt meg hólt . . . rokonik s szomszédjaik pedig ki nyavalyássá lett, ki meg háborodott. Volt olyan is pedig a ki idétlen szülte el az ő magzattyát e rettenetes ítéletében a Mindenható Urnak. *Csak én magam sokaknak vátam eret az ebben lévő ijedésben.*"

V.

Csokonai József jó hazafi, jó debreczeni polgár, de még jobb kálvinista volt. Naplója **ezt** is eléggé tanusitja. Gondosan feljegyzi, hogy a nevezetesebb események, főkép a tisztujitások alkalmával, amelyeket isteni tiszteletek követtek, ki miről prédikált, a kántor s a diákok melyik zsoltárt és hanyadik dicséretet énekelték.

A katholikusok és reformátusok között régóta folyó, de Mária Terézia korában különösen kiélesedett vitatkozás is rendkivül érdekelte. Ezért másoltatott mindeneskönyvébe egy bizonyára koholt vitairatot, két levelet, amelyet egy katholikus és egy református előkelő ur vált egymással, akik különben sógorok. A katholikus szép nyájasan, de azért fullánkosan felszólitja sógorát, hogy hagyja ott az ugyis végéhez közelgő kálvinista vallást. A református sógor illő tisztelettel válaszol, de replikája tele van csipkedéssel és gunnyal; azzal végzi, hogy rendületlenül megmarad hitében. A kálvinista eredetü vitairat természetesen ugy van szerkesztve, hogy a református magyar ur minden ponton felibe kerekedik az őt megtéríteni próbáló sógornak.

Az erős felekezeti, sőt elfogult kálvinista érzést Mária Terézia erőszakos, főkép katholizáló rendeletei növelik nagyra Csokonai Józsefben. Egy királyi parancsolat 1774-ben azt követeli, hogy a városi tanács fele része katholikusokból álljon, holott a lakosságnak tizedrésze sem volt katholikus. Egy későbbi rendelet (1776.) még tovább ment; a főbiró mellé polgármestert állit azzal, hogy e két főtisztviselő felváltva választassék a két felekezetből. A királyi rendeletet még gyülöletesebbé tette az a pont, hogy a megválasztott tisztviselőknek, mindannyinak, el kellett menniök a piaris-

Kozmann és Társa fényképészeti müterme Piac-utca 44. szám

A mai Oroszországból.

I.

Forradalmi nemzeti érzés. — Külpolitika

Egy nagy német lap, a *Berliner Tageblatt* elküldte egy munkatársát Szovjetoroszországba, Moszkvába, hogy ott a helyszinén lásson és halljon mindent, a mi ebben a rejtély-birodalomban történik, lássa és hallja különösen azt, ami Németországot közelebbről érdekli.

Feszitően érdekes az, amit a hirlapiró ir hosszu utján átélt tapasztalatairól és főkép Moszkvában szerzett benyomásairól. — Természetesen elsősorban az elképzelhetetlen drágaság kelti fel figyelmünket, hiszen a német hirlapiró már Rigában 100 márkát fizetett egy sültért, de a drágaság igazán az a csoda, a mihez három nap alatt hozzászokik az ember, ha tudniillik van mivel hadakoznia a drágaság ellen, ha el van látva a drágasághoz mért pénzzel.

Sokkal nehezebb megszokni és főkép megérteni a politikai csodákat, a bel- és külkormányzat rendkivüliségeit. A német hirlapirót lelke mélyéig meglepte, amiről mi is ámulva hallunk, hogy a kommunista Oroszországban hihetetlen magasra fejlett a nemzeti érzés, az orosz nemzeti gondolat. Ez csak ugy magyarázható, hogy az az általános háboru, amelyet egész Európa folytat az orosz forradalom ellen, az az elszigetelő rendszer, melyet főkép az entente alkalmaz az orosz bolsevizmus ellen, létében fenyegeti az orosz népet és földet; ez az élet-halálkérdés a legmagasabbra fokozta az orosz földhöz való ragaszkodást, az orosz nép öntudatát. Igy forrott össze az internacionale gondolata a nemzeti eszmével. Nem annyira a forradalmak, mint a bolsevizmus ellen meginditott engesztelhetetlen hadakozások vonták maguk után azt az eredményt, amire a forradalmi vezérek nem is gondoltak: az értelmetlen tömeg öntudatos néppé lett.

Másik lelki csoda, amire a német hirlapiró bukkant, hogy a polgárság, mondjuk inkább az intelligencia, amely annyit szenvedett a bolsevizmustól és a melyre most is legsulyosabban nehezedik a bolsevizmus teremtette nyomasztó anyagi helyzet, nemcsak hogy nem várja a külföldi beavatkozást, hanem borzad attól a gondolattól, hogy idegen hatalmak szabaditsák meg Oroszországot a mai rendszertől, a kommunista államformától. Az otthon maradt polgárságot e tekintetben mind szélesebb és szélesebb szakadék választja el a külföldön dolgozó emigráns csoportoktól. Ennek a felfogásnak, amelyet az uralmon levő kommunisták és a mind több lélegzethez jutó polgári elemek egyaránt vallanak, a fölkeltéséhez és megerősitéséhez ugyancsak hozzájárult a versaillesi béke, amely az oroszokat teljesen kiábrándította volt szövetségeseiktől és amelynek jótéteményeiből, egész Európát megnyomoritó áldásaiból mit sem kérnek a maguk részére. Azok az ellenforradalmak, amelyeket Denikin, Kolcsak, Wrangel folytattak, jórészt azért végződtek kudarccal, mert a gyülölt entente-ra támaszkodtak, mert győzelem esetén a már fogalommá lett átkos Versaillest hozta volna magukra.

Nem kisebb csoda az orosz külpolitika vezetése. Oroszország külügyminisztere tudvalevően Csicserin, a kommunista orosz államnak Lenin és Trockij mellett leghatalmasabb elméje, aki a külpolitika terén olyan büvészmutatványnyal szolgál, amilyenre a diplomácia története aligha ad példát. Igen jól viszi Oroszország külpolitikáját, mondhatni majdnem minden külföldi képviselet nélkül. Oroszországnak ez időszerint nincsenek nagykövetei, követei, konzulai, még csak meghatalmazott miniszterei sem a világ fővárosaiban, Csicserin e szervek hiányában is, elég biztosan vezeti a külpolitika hajóját, elháritja a veszedelmeket és megvédi legfontosabb érdekeket.

Az orosz külpolitikának ezidőszerint két főfontosságu kérdése van: az elismertetés és a beavatkozás. Az egyikre törekszik, a másik ellen védekezik. Tudja, hogy a nemzetközi elismertetésért nagy árat kell fizetni, de minden árat nem hajlandó megadni. Mintsem Oroszország megcsorbitsa állami szuverénitását, mint sem gazdasági jármot vegyen magára, mint sem legértékesebb gazdasági javait idegenek kezére adja, inkább vár, inkább egy átalakitott háborus elvhez alkalmazkodik: „tovább harcol" helyett *„tovább éhezik"*. Ezt az elvet a hatalmon levő kommunisták és a még mindig eléggé szorongatott polgári elemek egyaránt vallják. Az éhség volt annak idején a fegyverök Napoleon ellen, most is ebben biznak; csakhogy akkor az ellenségre alkalmazták, most magukon próbálják ki.

A külföldi beavatkozás veszedelmével állandóan számolnak. Jól tudják, hogy Lengyelország nem egyéb, mint Franciaországnak előretolt őrse, amely francia parancsszóra mozog és amely a francia barátságot Oroszország elleni szolgálatokkal akarja kiérdemelni.

Csicserin élénk figyelemmel kiséri az ázsiai eseményeket; mindent megtesz Törökország, jobban mondva az angorai kormány erősitésére és gondosan ápolja a Perzsiával való jó viszonyt, mindezt azért, hogy az entente-nak, főkép Angliának ázsiai terveit keresztezze, helyzetét sulyosbitsa. Nagyon érdekes Szovjetoroszországnak nem annyira Németországhoz, mint a németekhez való viszonya. Attól még messze van a két birodalom, hogy egymással szabályszerü diplomáciai összeköttetésbe lépjen, de az oroszok kezdik feledni azokat a szörnyü csapásokat, amelyeket Hindenburgtól szenvedtek, mind szivesebben fogadják a németeket, — az orosz intelligencia majdnem német-barátnak nevezhető — mind készségesebben fonják a német-orosz gazdasági kapcsolat fonalait. Csicserin kijelentése szerint Németország azzal fejt ki sikeres politikai müködést, ha minél erősebb gazdasági tevékenységet végez Oroszországban. De a németeket csak akkor látják szivesen, ha nem mint Anglia ügynökei és mérnökei jönnek, hanem Amerikával, vagy a semlegesekkel, főkép a norvégokkal társulnak. Oroszországnak a német és a semleges üzleti világra vonatkozó álláspontját legjobban jellemzi Csicserinnek ez a mondása: „Mi megteritettük az asztalt, de a meghivott vendégek nem jönnek."

A tartózkodásnak az a magyarázata, hogy az asztal ugyan gazdagon meg van rakva ételekkel, de a ház, ahol a terített asztal áll, még nem örvend a legjobb hirnévnek.

Egyébként Csicserin rendkivüli munkaerő, aki emberfölöttit dolgozik, a megszemélyesitett munkaközpontositás, aki mindent maga végez. E tekintetben élénken emlékeztet Tisza Istvánra, akihez szinte aszkétaságig menő egyszerüségében és fegyelmezettségében is hasonlit. Oroszország jövendő sorsának jelentékeny része mindenesetre ennek a nem közönséges méretü embernek a kezében van.

---

ták templomába s ott oltárnál eskütt tenniök. — Mikor a királyi parancs értelmében legelőször választanak katholikus embert, *Fay Jánost*, főbirónál és mikor az egész szükebb és tágabb tanácsnak meg kellett jelenni a piarista templomban eskütételre, Csokonai Józsefet kétségbeeséshez közeledő mély keserüség fogja el. Ez eléggé kitünik naplója alábbi soraiból.

„Lőn ez a dolog a Külső és Belső Előljáróknak és az egész Népnek kicsintől fogva nagyig való nagy hallatos keserves zokogásokkal és könyhullatásokkal, látván Debreczennek régi szabadságának és Ecclésiánknak utolsó romlását és végső pusztulásra való jutását."

A nagy keserüségből még versek is fakadtak, amelyeknek szerzője — Csokonai szerint — nem tudódott ki és amelyek talán tőle magától eredtek.

Ez a keserüség csak akkor fordul örömre, mikor meghal Mária Terézia és mikor II. József visszaadja a városnak és benne a kálvinistáknak minden jogát és szabadságát. Ezt az örömét is eléggé kifejezi Csokonai József, sőt károrömmel is megtoldja, mikor ugyancsak helyesli, hogy az egyik elhalt katholikus szenátor helyébe nem tettek másikat.

VI.

Csokonai Józsefet városa intézményei közzül semmi sem érdekelte jobban, mint a kollégium; ugy vele érzett, mintha benne nőtt volna fel vagy mintha sejtette volna, hogy költő fiát a kollégium fogja dicsővé, egyszersmind boldogtalanná tenni. Naplójának müvelődéstörténeti szempontból bizonyára azok a legfigyelemre méltóbb lapjai, amelyek a kollégiumi diákok életére s öltözetére vonatkoznak.

Az ő idejében nagy változáson ment át a diákok ruhaviselete. Az 1774. évi tavaszi egyházkerületi gyülés letétette a diákokkal a rőtvörös hosszu süveget, a sinkót és a sarkig érő zöld tógát, amelyet száz esztendőnél is tovább viseltek és amelynek privilégiumát a diákok *Bethlen Gábor* fejedelemre vitték vissza. Az egyházi hatóságok e régi öltözet helyett kalapot és palástot parancsolt a deákokra, akik azonban az uj viseletbe sehogysem akartak belenyugodni. Ennélfogva az őszi egyházkerületi gyülés a palástot köpenyeggel, illetve rókás mentével cserélte föl, de az ifjuság ezt is nehéz szivvel fogadta, ugy hogy az 1775. évi tavaszi konzisztoriális gyülés visszaadta a diákoknak a tógát, de nem zöld, hanem fekete szinben. Csokonai József e változásokat nemcsak elbeszéli, hanem le is festi; bemutat kétkét diákot zöld tógában, fekete palástban, rókás mentében és végül fekete tógában. A szines képek határozott müvészi érzékre és ügyes kézre vallanak, ami mellett a napló más illusztrációi is tanuskodnak. Csokonai József a diákokkal együtt a zöld tóga pártján állott és nem győz eléggé sajnálkozni, hogy az egyházi hatóság ezt a szép viseletet a *sinkó*nak nevezett süveggel együtt eltörölte.

A tógá és sinkó sorsa miatti szomoruságát azzal is kimutatja, hogy mindenes könyvébe belemásolja azt az egykoru verset, amelyben Keresztesi József kollégiumi tógatus deák 50 latin disztichonban siratja el a számüzött két ruhadarabot. Csokonai József e másolattal ismételten bizonyitja, hogy szeretett költői müvekben, magyar és latin versekben gyönyörködni, sőt olyanokat talán szerezni is próbálgatott.

VII.

A fentebb ismertetett napló eléggé meggyőzhet bennünket, hogy Csokonai József *nem közönséges ember volt* sem érzésben, sem gondolkozásban, sem tehetségben. Aki egyszerü borbélymester létére naplót szerkeszt, aki abba belefoglalja hazájának, városának, felekezetének sok nevezetes eseményét és emlékét, aki annyira érdeklődik országos, egyházi és iskolai ügyek iránt, aki kedvét találja verses müvekben és aki sikeresen gyakorolja kezét rajzban és festésben, az nem közönséges ember, annak van mit örökségül hagyni költő fiára.

Csokonai Mihály ezt az atyai örökséget forma szerint is átveszi, a naplónak első lapjára apjának neve és emlitett jelszava alá a megtévesztésig hasonló irással 1788 február 1-én odajegyzi: *Jam possidet iure haereditario Mich: Csokonai.* (Immár örökjogon birja Csokonai Mihály.) A 15. évébe fordult Csokonai birtokba veszi e naplót, atyja legfőbb szellemi hagyatékát, birtokba veszi, hogy ami szépet és értékest taált benne, azt sokszorosan kifejlessze, óriási mértékre növelje magában. Ami atyjában a Rákóczi-szabadságharcra való viszszaemlékezés volt, az benne a szabadságért való rajongás lesz; az az érdeklődés, amellyel atyja városa eseményeit nézte és némely országos dolgot figyelt, Csokonaiban lobogó lelkesedéssé válik a magyarság jövendő nagyságáért és az emberiség örök fejlődéséért; az a vallásos érzés, amellyel atyja kitartott felekezete mellett a hatalom minden nyomása ellenére, Csokonaiban az egyházi korláton felülemelkedő deizmus hitévé, a lelkiismereti szabadság hirdetésévé, az emberszeretet *prófétájává* emelkedik: az a hajlam, amellyel atyja verseket másol, az ügyesség, amellyel cimereket és korabeli öltözeteket fest, Csokonaiban, mint alkotó, költő erő nyilvánul, a költői leirás és jellemzés müvészetévé magasztosul.

Csokonai József szellemi hagyatéka egy jobbára másolatokból összeállitott töredékes napló, Csokonai Mihály irodalmi öröksége száz meg száz eredeti költői mü-, zengzetes dalok, szárnyaló ódák, gyönyörü leiró és holes tanitó költemények. Ki merné állitani, hogy e gazdag irodalmi termésheznem adott magot az a szegényes napló!

Kegyelet illeti e naplót; tisztesség a szerzőjét!

Debreczen, 1921 n. v. 17.

Kardos Albert

A DKASE. Arany-Bika dizzermében rendezendő nagy Szilveszter-estélyén fellépnek:
Kálmán Manci, Szigeti, Vizváry Elza, Mátray, Radó Ilus és Timár Manci,
a kis csodaprimadonna. — Kabaré, tánc, szépségverseny és egyéb szórakozások. — RÁCZ LAJOS muzsikál.
Jegyek elővételben: MÜLLER SZÁLLITÓ CÉGNÉL, PIAC-UTCA 73. SZÁM ALATT

Az utolsó csók

Az orvos most ment el.

Küntről halltszott, hogy tompitott hangon suttog az aszszonnyal valamit az előszobában, aztán halk ajtózárás nesze futott végig a szobán s kevés ideig csönd lett.

A beteg föltámaszkodott az ágyban. Egyik kezét a mellére szoritotta, vissza akarta fojtani a köhögést, de nem sikerült. — Mintha üres deszka kofferre fagolyókat ejtegetnének, olyképen dörömbölt föl melléből a hang. Sokáig köhögött, majd arcához nyult s bizonyosan nem volt megelégedve annak tüzességével. Megcsóválta a fejét s tekintete unottan járkált keresztül-kasul a szobán.

Az ágy lábánál lucskos, pocsos volt a padló a jégtől, amit a borogatáshoz készitettek oda s mintha szökni akart volna az orvosságszagu szobából, a padló hasitékába bujt a megolvadt vizerecske. Az asztalon lya, vatta, karbol s rengeteg különböző nagyságu orvosságos üveg terpeszkedett. Az ágy mellett, az éjjeli szekrényen viz, cukor s három-négy könyv feküdt. A beteg tekintete a könyveken akadt meg. Nézte, nézte s lassankint elfanyarodott az arca, mint mikor kedves ismerőst köszöntünk, akitől elkell válnunk. Fájdalmas és lemondó gesztusra mozditotta kezét, cakkos vonalban görbedt meg a szája s könnyek futottak végig vánnyadt arcán.

Tovább nem birta már az ülést. Mint derékban fürészelt fa, tompa zuhanással hullott az ágyra. Meredten nézte a menynyezetet, lassankint elsimultak ajka körül a görbe vonalak s valószinüleg rózsaszinü és kedves emlékek kóválygotak eszében. Mosolygott....

... Egy éve sincs, hogy megnősült, elvette Máriát. Nehéz esztendőket verekedett át érte a fiatalságából. Keserves, fütetlen szobáju, éhezős éveket. — Mária várt. — Mária türelmes volt és szelid, mint Raffael-képen a Madonna. Mária csak olyankor sirt, ha Pált rózsás arcunak látta, mert tudta, hogy azt a lüktető pirosságot nem a mámor s az örömös élet, hanem a nyomoruság mázolta oda. Ilyenkor kérte Pált: ne törje magát. Minek a sietség? vár ő szivesen. Hajigálja sutba a buta könyveket s menjenek az erdőre, mezőre. Játszanak, szaladgáljanak, bohókás játékokkal édesitgessék a napjaikat, mint ahogy husz s egy néhány évvel pajzánkodnak az emberek. S Mária nem egyszer sirt is, ha különös szerelmére gondolt. Ő maga a kitörni készülő élet, bimbózó pompa s Pál... már most is menni készül. Pál is gondolt ezekre s ilyenkor hol szomoru lett s hallgatag, hol pedig ökölbe szorultak vékony kezei s csak azért is ugy akarta élni az életet, ahogyan őképzelte el. Nem kellett neki pihenés, játék, mező, neki diploma kellett minél előbb és... Mária. Tudta, hogy el fog égni a tüzben, tudta, mi lesz a vég, hiszen medikus volt, de mindegy volt neki. És Mária is érezte ezt s azok közé tartozott, akik szerelmükkel nem önző boldogságot akarnak, hanem egy hunyni készülő életet tudnak megaranyozni. Megkisérelt mindent, hogy mentse, ami menthető. Ő gazdag leány volt, Pál pedig szegény, sőt nyomorgó medikus. Felajánlotta, hogy lakjék náluk egészséges, világos szobában, de Pált büszkesége nem engedte el szennyes, szellőzetlen, sötét szobájából. Pénzt nem egyszer próbált szobájába csempésztetni: másnap postán mindig visszakapta ...

Valahára meg lett a diploma, Mária menyasszony lett, majd asszony. Az életük csupa ragyogás, csupa mámoros öröm lett. Egymást nézni, egymást érezni, egymás lehelletét lehellni, együtt látni a napot, mindig és mindent együtt: mi kellett volna más? ...

Aztán Pál arca egy naphirtelen igen kitüzesedett, torkát reszelő köhögés fojtogatta s zsebkendőjében sürün látott Mária piciny piros ereket, mintha vér lett volna... Nem lehetett tovább tagadni... Tuberkulozis. És most itt van...

Ilyenekre gondolt a beteg s arca félelmetesen eltorzult, szemei kidülledtek s öklét miként ha ütni akarna összeszoritotta.

— Ez hát az a hires élet? Verekedni, éhezni, fázni, magát tagadni évekig. Mig kint biborosan parázslik a májusi nap, mig szinházakban finom ötleteken mulat a város, mig zene mellett jár vig mámorokra más: tanulni, ölni a testet, véresre olvasni a szemet, korgó gyomorral más ember megmentéséről biflázni a vastag köteteket? Aztán mikor kinyilnék végre az örömöknek ajtaja, akkor bünhödni el nem követett bünökért? Azért, mert igyekvőbb volt, mint más, azért, mert többet tanult és éhezett, mint más, mert jobban szeretett, mint más? Ez hát az a hires Élet?

— Mária!

Azt hitte, hogy nagyot kiáltott, pedig igen tompán szakadt fel rossz melléből a hörgés.

Felült, szétnézett, várva, hogy ajtót nyissanak reá s bejöjjön a felesége.

Ugy látszik, az nem hallotta meg a hangot, mert nem hallatszott közeledés zaja.

A beteg indulatos lett. Feldühösitette, hogy magára hagyják. Erőt vett rajta a nehéz betegek sulyos önzése, mellyel minden figyelmet maguknak akarnak lekötni, minden életet maguk mellett szeretnének látni, talán mert nagyon is félnek a Haláltól. Szinte az ágyból is kiakart ugrani. Véresen villogott a szeme, rángatózott s görcsösen vonaglottak vértelen ajkai — aztán, hogy csendesült a roham, — ilyesféléket forgatott az eszében:

— Mária kivánatosabb most, mint valaha volt. Olyan, mint az érett gyümölcs. Piros, telt és illatos. Most jönne a mátkaságuk igazi forrósága, bizalmassága, őszinte mámora s... neki most kell bucsu kalapot lengetni az életnek. Még jóformán be sem irhatta mélyen a lelkébe a Mária képét, hiszen a pár hónapos nász exaltáltsága nem alkalmas az elmélyedésre! Szerették egymást. Imádta Máriát s Mária is szivlelte őt, de vajjon, ha ő elmegy ez állomásról, mely az élet és Máriának szive, nem fut-e uj mámorvonat az elnagyott sinre?! Egy uj vonat: egy uj férfi!? Barna, magas és okos... És beleszeret Máriába és Mária őbele. És mi lesz akkor? Ő már semmi. Egy emlék, jó vagy rossz, talán még az sem!? Tennie nem lehet. Ezért kellett hát neki élni, tülekedni, nyomorogni, meghalni? Ennyi hát az a hires élet?

— Mária!

Reszkető hangon kiáltott s várt pár pillanatig csendben, majd heves köhögés fullasztotta el s visszaesett az ágyra. Rettenetesen köhögött. Rángatózott a teste s beleingott az ágy a vonaglásába. Lassan-lassan elfáradt, s reszketni kezdett, félelem fogta el s fantáziált:

... Már jön a halál, patyolat ruhája suhog, acél kaszája halkan pendült... És ő nem láthatja többé Máriát, a drágát, a gyönyörüt, az egyetlent, a... a... a... a nyomorultat, a cédát, aki mást fog szeretni, ha ő már elmegy jó mélyre. Nem látja többet, nem csókolhatja s más fogja utánna érezni hamvas mellének remegését, más fog inni mámort a bibor serlegből, mely a Mária szája... Nem... Neki joga van Máriához! Egy felleges élet kiniódásán váltotta őt magához! Neki kell Mária. Az egész. A teste is, a lelke is. Mindene.

— Mária!

Borzalmas orditása százszorosan verődött vissza afaltól, de ő nem hallott már semmit, erőt vett rajta betegségének irtózatos dühe s artikulatlan hangon orditozott. Má-ri-a, Má-ri-a!

Felesége rémülten szaladt a szobába s látva a szánalmasan vergődő embert, ijedten kérdezte:

— Pál, az Istenért, mi baja?

A beteg pillanatra észhez kapott a résztvevő hangtól s hangtalanul nézte a nőt. Aztán ujra felfelhőztek lelkében a gondok, a félelem, az élet sajnálása, az irigykedés az utána következőre. Ott állt előtte őrjitő, édes asszonyisága teljében Mária s ő pedig, mint egy hulla, tehetetlenül mered az ágyon... Hirtelen kaján gondolat villámlott át az agyán, sunnyitva mosolygott, s arcizmait megpróbálta kedveskedőre vonni.

— Semmi különös bajom, csak régen nem láttam már magát, kedves Mária.

Édeskés akart lenni a hang s a mondat, de érdesen recsegett és a beteg szeme borzalmasan forgott üregében.

Hideg borzongás futott végig az asszonyon s ijjedt szeme tétován kereste férjeében a józanságot, az életet, de döbbenetesen látta meg annak forgó, nagy, fehér szemgolyóit.

— Mária, édes, fölmelegedett a borogatás. Tegyen friss jeget a mellemre — szólt a beteg ravaszan sunyitva, s szemében félelmetes furcsa tüz lobogott: az őrültség tüze.

Az asszony gyorsan nyult a jégért, hogy felfrissitse a borogatást. A beteg fölé hajolt félve s valami homályos sejtéstől megrekszketve. Az mereven, gyülölködve nézte, bámult reá majd mohón elkapta a derekát s összeroskadó életének végső erőfeszitésével belevágta maga mellé az ágyba.

Az asszony nagyot sikoltott:

— Pál, ne bántsd! Megölsz? Segitség! Jaj....

— Ne sikolts Mária, az én életemet elveszi az Isten, én a tiedet veszem el. Akarom! Kell!....

Rémitő gomolyagban dulakodott az ágyon a Halállal az Élet! A deliriumos ember csókolta, ölelte, szoritotta az aszszonyt. Hörgése szinte dörgött a négy fal között. Száján csurranni kezdett a vér s csókolta halálra Máriát.

Az asszony sikongott egyetkettőt s tolta, verte volna el magától a férfit, de megbénitotta az őrült erő, lelankadtak karjai, üvegesen meredt szeme Pálra, aztán még egy erős szoritást érzett a nyakán, vonaglott néhányat s mozdulatlan maradt.

Az őrült nem érezte többé az ellentállást. Rábámult az aszszonyra s kacagott:

— Mária, enyém az Élet!

Aztán fuldokolni kezdett, rettentően szoritotta a torkát valami s nagy darabokban indult tüdejéből a vér, köhögni sem tudott már csak nyöszörgött, ömlöttek könnyei, majd ráesett az asszonyra, egy utolsót, egy véreset csókolt rajta s nem adott többé hangot.

Kerekes György Imre.

MERKUR IROGÉP-VALLALAT. Irógépek, javitások és kellékek raktára. TELEFON-SZÁM 540.

Karácsonyi ének.

Irta: Baja Mihály.

Te most is az vagy áldott, szent Karácsony,
Mi Bellehemben legelőször voltál:
Ujjászülője a kerek világnak,
Hitünk napfénye, a szivünkben oltár.

Az embereknek ajkán a hozsánna
Ma is elhat a pasztorok füléhez,
Koldust, királyt vezet ma is a csillag
Az Idvezitő jászolbölcsőjéhez.

Te most is az vagy, csak mi változtunk meg,
Csak nekünk ócska minden, a mi régi,
Nem hallgatunk az angyalok szavára,
Nem kell nekünk a csillag se, ha égi.

Mennek, mennek a pásztorok seregben
De nem a Jézus jászolbölesőjehez,
Mennek, mennek a bölcsek és királyok
De nem az élet örök kutfejéhez.

Oh, szent Karácsonyéj tündérvilága,
Ragyogj, ragyogj csak változatlan ujra!
Az én lelkem csak téged vár s tetőled
Száz lidércfény közt el nem tántorulna.

A gyermekhitnek hófehér palástját
Boritsd reám csak egy egy éjszakára
És én megáldlak, siromig követlek,
Oh, szent Karácsonyéj tündérvilága.

Pyram ma a legtökéletesebb terpentines cipőkrém.

Mit beszélnek a villamoson?

A villamos fél nyilvánosság, fél magány. Pompásan lehet beszélni ugy a villamoson, hogy az ember szomszédja se értse meg, mert a robogó kocsi zaja elnyomja a beszélgetők hangját, viszont azok, akik nyitott füllel utaznak a villamoson, megfigyelhetik a párbeszéd-darabkákat, amig a villamos megáll egy állomáson, — pár utas leszáll — és a kalauz csöngetésére ismét elindul. És ezek a beszélgetések nem is mindig unalmasak. A Nagyerdőtől a Hunyadi-utcáig egyszer hallottam egy hölgy élettörténetét — huszonhét éves koráig. — Ennyinek mondta ugyanis magát, amikor a Royalnál leszállottam és még hallottam, amikor a hosszu elbeszélés alatt először megszólalt a borotvált bajuszu fiatalember, hihetőleg a hölgy udvarlója: „És most?" — „Most!" — mondta a hölgy és amikor kiléptem a perronra, láttam, hogy elmered a szeme a Royal fölött. És már sajnáltam, hogy leszállok a kocsiról és nem hallom meg, hogy mi lesz a „Most", elmulasztok egy részt abból az életből, amit a hölgy az uj szerelem után jósol magának. Amig a kocsi a Royal sarkán a Deák Ferenc-utcába vágtatott, kedvem lett volna utána szaladni és a törvényszéknél ismét elkapni a beszélgetés fonalát.

És nem unalmasak az apró, mindennapi beszédtémák sem. Tyukok, amelyek talán sohasem akarják megkezdeni a tojást, a pék és a mészáros gorombasága, hogy árdrágit a kereskedő és a szakácsné pletykái és a szobalányok veszekedése — a beszélgetőkre jellemző, tehát érdekes az ismeretlen előtt, aki a szembenülő kivágott lakkcipőkre vagy az igazán nem megnéznivaló gyümölcspiacra mereszti szinlelt érdeklődéssel szemét, holott a beszélgetőket hallgatja figyelmesen. Debrecenben nem a leguntatóbb szórakozás ez; belátni a civisek és kemény kofaasszonyok lelkébe és kiforditani a prémkabátos hölgyek szivét.

A villamoson hallgatózó egy délelőtt gyüjtött történetei

Az Arany Bika előtt a Hatvan-utcai villamosra szállottam. Délelőtt 10 óra. A kocsiban jóformán csak asszonyok vannak. Férfi csak két kézbesitő és egy vasuti hordár. Pár gyerek még, 10—12 évesek. Noha nem sok érdekes várható, megállok a villamos közepén két beszélgető asszony előtt. Egészséges, piros arcu, 38—40 éves asszonyok. — Összehajolva sugdolóznak, amig az egyik összecsapja a kezét és félhangosan felkiált:

Jaj de romlott a világ!

Biztató jel és jellemző mondás. Azt mondta romlott, tehát nem gonoszságról, durvaságról, hanem valami erkölcsi kilengésről van szó. „Romlott"? Ez az asszony valószinüleg kisebb iparosnak vagy jobban kereső munkásnak a felesége. A romlott szó használata valamelyes müvelődést jelent. — Most már hangosabban beszélnek. Előrehajlok és himbálom magam a kapaszkodó sziijon.

— Te! Az az asszony utolsó, rongyos, bitang! Tudod, a Piros vőlegényével is . . . Látták, amikor kijött tőle egy haj . . .

Itt a kalauz közbecsengetett. Még hallom, amint a kocsi elindul:

— . . . restelte kinyitni neki a kaput. Mert . . . láttam . . . vitézt kiresztettem . . . urammal is . . .

— Tudom, tudom.

— Most ezzel a fiuval, amig az ura a gyárban dol . . . Az Isten megve . . .

Most már értem. Kikapós menyecskéről van szó. Elszerette a Piros vőlegényét, most egy fiut és ennek az asszonynak az urával is kacérkodott, vagy talán volt is valami köztük. Mindenesetre az asszony gyanakszik és haragos is. Ennek az esetnek valószinüleg asszonyháboru lesz a vége. Nem baj, majd megveri azt a hütlen asszonyt az Isten!

Három lépéssel odább megyek és megállok.

— **Nincsen, nincsen**

— mondja egyik asszony a másiknak. Megfagy a szegény ártatlan. Kétszázötven, kétszázhetven, nem birja az uram megfizetni. Az erdőhivatalnál csak kétszáz, de nem kapni. Másfél éves beteg gyerek fütetlen szobában.

Egyhangu, folytonos sopánkodás. A helyzet tényleg sulyos. Az asszony most a fapiacra megy fát venni. Ennek a mázsája 250—270 korona. Mennyi pénz szoronghat a barna és kopott tárcában, amit a kezében szorongat. Rojtos, haraszkendője is kopott, nagyon szegényes.

A kisállomásnál csaknem kiürül a kocsi. A kopott mellkendős asszony is kiszáll és sietős, de fáradt lépésekkel topog a fapiac felé. A fával tele szekerek között tünik el.

Én is leszállok és átmegyek a visszafelé haladó kocsira. Két mészáros beszélget hangosan. Juhot vettek vidéken. Nagyokat, egészségesen nevetnek. A sarokban egy hivatalnok és egy uriasszony a zsir árát tárgyalják. Drága nagyon. De majd leszáll. Egész biztosan lehet januárban olcsóbban kapni. Falusi ember szól bele a beszédbe. A pénz értéke határoz meg mindent. Most is olcsó a disznó.

— Csak be ne eresztenék a szerbektől — mondja és amint jegyet vált, megsodorit és gombolaggá gyür egy kétkoronás bankót. E' nem ir semmit! — és eldobja a pad alá.

A hivatalnok, a nő és a kalauz irigykedve nézik a kisgazdát. Mind a három utána néz a ledobott galacsinnak. — Egyik sem veszi fel. A hivatalnok és a hölgy restellik, a kalauz sem akarja. De látszik rajta, hogy felveszi, ha a kocsi a Bikánál kiürül. Mért nem veszi fel most? Hiszen elfogad borravalót!

Megint a pénz

csinál galibát. A kalauz szakadt kétkoronást ad vissza egy asszonynak. Nem fogadja el. A kalauz az ölébe löki. Az asszony feláll, hangosan veszekedni kezd.

— Én nem jó pénzt adtam magának? Hallatlan!

— Hallgasson már! Nincs jobb!

— Én hallgassak? Hát mi maga? Nincs jobb? Szemtelen! Ilyen disznóság!

A vita már kezd elfajulni. A kalauz azzal vet véget a vitának, hogy a kitérőnél rendőrt hivat, aki leszállitja az asszonyt. A villamos elindul. Az asszony, aki ott maradt, dühösen fenyegeti a kalauzt. A pénz a rendőrnél maradt.

A Bikáig nagyon nyomott a hangulat. Senkisem szólott bele a kalauz és az asszony vitájába és most is csak lassan indulnak a nyilatkozatok. Először a kalauz mellett. Nem csoda, hiszen ott van a kocsiban.

— Hát csunya nyelve van!

— Komisz egy szemény!

— Elvehette vóna mán!

— Hát a kalauz mit csináljon vele?

Egy asszony rámosolyog a kalauzra és ugy mondja:

— Nem is volt olyan rossz az a pénz!

A kalauz — jóképü, 20—22 éves fiu — barna pelyhes bajuszkája alatt rámosolyog az asszonyra, de röviden felel:

— Nem hát!

Egy asszonyság, őszülő haju, szigoru asszony, az ajka szorosan összezárva, már nem állja ki szó nélkül. Már a nyilatkozat-eső alatt is mozgolódott.

— De jó se volt!

Ugy mondja, mint aki nem akar vitába ereszkedni. Körülnéz a meghuzódó népség feje felett, elkapja a hivatalnok biztató szempillantását és még egyszer mondja:

— Nem volt jó!

Érdekes, hogy engem, aki látható érdeklődéssel néztem az eseményeket, de közömbösen, még jobban lenézett, mint a többieket, akik behódoltak a hivatalos tekintélynek. Hiába, ez kijár a közömböseknek.

A kocsi megáll. A kalauz nem felel:

— Arany Bika átszálló!

Istenitélet a Csicsogón

A Csapó-utcai villamoson hallottam a legérdekesebb esetet. Nevetnivaló ugyan, de roppant meghatottsággal tárgyalta három asszony; nem titkolózva, hangosan, nekem is beszélve, amikor látták, hogy figyelek. — Ugyanis istenitélet volt a Csicsogón. Az Isten tett tanuságot egy ártatlanul megrágalmazott lány becsülete fölött, örökre elnémitva a rágalmazó száját. — Eléggé fantasztikus az eset és nem is hittem volna a három asszonynak, ha egy becsületes rendőr nem tanuskodott volna mellettük.

Ugy történt, hogy a Zeneiskola előtt három asszony elkezdte suttogni: Istenitélet! Feléjük huzódtam s hallgatni kezdtem a beszélgetést.

— Tóth Marival esett meg, lelkem, hiszen ismeri, itt lakik az Árpád-téren. Áldott jó, derék egy jó lélek. Hát az udvarukba lakik az öreg Dobsiné — azt is ismerik. Az öreg Dobsiné már ma megnémult, megverte az Isten, amir a Marit megvádolta.

— Dobsiné, az a vín asszony?

— Az a. Hát lelkem, ma reggel az öreg Dobsiné összeveszett a Marival. Vizet öntött ki Mari a ház elibe. Azt mondja Dobsiné: „Hát mindig tudtam, hogy utósó vótál, Mari!" „Én vótam utósó?" „Te bizony, mindig szeretőd vót!" „Verje meg az Isten, aki azt mondja, Dobsiné! „Én mondom, ma íccaka is vót nálad valaki!" „Nem igaz, hazudik maga, Dobsiné!" De lelkem, mán akkorra az egész udvar odagyült. Még az utcára is kihallott a veszekedís. Azt mondja Mari ríva Dobsinénak, de lelkem, mán hótra vált a szine, hogy igy csúfátettík az udvar előtt: „Szakadjon ki annak a nyelve, aki azt mondja, hogy legíny vót nálam! Nímítsa meg az Isten, üsse meg a szél!" De Dobsinét mán akkor annyira elöntötte a míreg, hogy nekiment Marinak: „Nekem mondod ezt, te ribanc, te cifra, te mindenki rongya! Hát én mondom, vót nálad legíny az íccaka!" Avval, hogy mán ott van előtte, emeli rá a kezit. Mari csak ott állott hóttfehíren. Hát amint felemeli a kezit Dobsiné, csak megál! a keze a levegőbe, megrázkódik, lerogy a fődre. Odament hozzá mindenki, még Mari is, a jó lílek. Hát nem hótt meg, csak a szél ütötte. Hápogott csak, egy szó se jött ki a száján. Megnímította az Isten Dobsinét a Mari mián.

— Ugy vót-i lelkem? — kérdezte a rendőrtől, aki az Árpád-tér előtt csatlakozott hozzánk hallgatónak.

— Igaz biz a! Dobsinét csakugyan azír ütötte meg a guta.

A végállomáson szállottak le. Én is leszállottam és amig a villamost megforditották, — a pótkocsit hátra — a szélben dideregve elgondolkoztam Dobsinén, a vén vasorru bábán, az ártatlan Marin és a három asszonyon, akik lassan ballagtak a Csapó-kert felé vezető uton.

KITÜNŐ FÉRFI FEHÉRNEMŰEK
FRANK EDENÉL

Megkezdődött a nagy karácsonyi vásár!
u. m. bőrkabát, szőrme- és gazdász kabát, hosszu fekete és szines téli kabát, legdivatosabb
férfi-, fiu- és gyermekruhák
dus választékban, legolcsóbb szabott árak mellett vásárolhat
Gerő Ernőnél DEBRECZEN, PIAC-UTCA 69. szám (Megyeházzal szemben)

1000 méter szövet
18 szinben és mintában kerül eladás alá. Karácsonyi ajándéknak kiválóan alkalmas.
Métere 450 K
Fischer Adolf és fia, Piac 61.

250 szegény gyermek boldog karácsonya

A Debreceni Független Ujság szeretet-akciójának ünnepi befejezése

Még fáradtan az egy hét óta éjt napot felölelő hatalmas munkától, még szivünkben égnek azok a könnyek, amelyek ünnepünk vendégközönségének és 250 szegény kis gyermek szeméből hulltak mai ünepünk megható perceiben, — de büszkén és boldogan, a jól végzett kötelesség fölemelő és megnyugtató érzésével állapitjuk meg, hogy a *Debreceni Független Ujság* karácsonyi szeretet-akciója példátlan sikert eredményezett.

Mindenki tudja ma már nemcsak Debrecenben, de szerte az országban is, mi inditott bennünket arra, hogy ezt az akciót megindítsuk, mindenki tud már arról a kegyetlenül és hidegen, önzőn és ridegen aktuális pártpolitikai célokat — ezuttal nagyon rosszul — szolgáló körlevélről, amely a debreceni zsidó vallásu kereskedők lába elé dobta vissza szeretetadományaikat, melyeket ők nem az Egyesült Keresztény Nemzeti Ligának, hanem a nyomorgó szegény gyermekeknek szántak, amelyekkel nem tolakodtak azért, hogy adományaikkal „elveik" megváltoztatására, vagy épen feladására késztessék a debreceni fajhaendeleket, hanem amelyeket kértek tőlük a fajhaendelek nevében és ők jótékony szivük sugallatára hallgatva csak, szivesen és bőkezüen adtak.

És holnap már mindenki tudni fogja, hogy a Keresztény Nemzeti Liga által politikai okokból szomoru karácsony szörnyü büntetésére itélt szegény gyermekek mégis boldog karácsonyt ünnepeltek, mert a megbántott jótékonyság ezuttal már nem huzódott félve a fal melllé, hanem kiállt a nem provokált viadalra és rövid pár nap alatt ledöntötte ormáról a két éve duló gyülöletet.

Amikor a Liga megdöbbentő elhatározásáról először adtunk hirt, azt irtuk, hogy mintegy 200,000 korona érték az, amit a Liga keresztényi gesztusa a szegényektől elvont. Tegnap, amikor az adományok hegyekké emelkedtek szerkesztőségünkben hozzávetőlegesen félmillióra becsültük a begyült értékeket. Ma, amikor számadást tettünk, büszke örömmel közölhetjük, hogy a *Debreceni Független Ujság* karácsonyi szeretet-akciója során szétjelosztott adományok értéke

1 millió 80.000 korona

Nem politizálunk, nem vonunk le konzekvenciákat, a szivünk a mai ünnep feledhetetlenül szép emlékeivel, meleg, tiszta szeretettel van telve, de a megbántott zsidóvallásu magyar kereskedőknek tartozunk azzal az elégtétellel, hogy az Egyesült Keresztény Nemzeti Liga körlevelével szembeállitsuk a szegény gyermekeknek

1 millió 80.000 korona

értékben juttatott adományokat. Vannak nálunk nagyobb és igazabb birók, mérjenek meg bennünket és hulljon alá, aki könynyünek találtatott!

Szeretet ünnepünkről az alábbiakban tudósitunk:

A Debreceni Független Ujság szeretet-ünnepe

A szeretet áldott melege terjedt szét az adományokat szétosztó ünnepélyen a Debreceni Független Ujság szerkesztőségi helyiségeiben. Apró gyermekek, fejkendős öreg nénikék, kézenfogva vezetve unokáikat, sápadt, de a várakozás izgalmától ragyogó arcu anyák, karjukon gyermekeikkel már jóval három óra előtt kezdtek gyülekezni a Debreceni Független Ujság szerkesztőségi irodájának hatalmas termében. A terem tele mosolygó arcokkal — milyen szép, amikor a szegények mosolyognak — és minden szem a csomagokkal tetézett asztalokon és egy másik, a sarokban levő asztalon, amelyen nagy halomba, hegybe rakott kalácsok, pirosra, ropogósra sült friss kalácsok mosolyognak a várakozó gyerekekre. Ugy néznek, hogy látszik, gondolatban máris kettétörték őket és külső, kemény héjukat ropogtatva majszolják az illatos, foszlós ünnepi portékát. A gyermekek gyülekezőhelye mellett, a szerkesztőség helyiségében gyülekeznek az akció vezetői és a szerkesztőség vendégei, akik jelen akarnak lenni a kiosztó ünnepélyen. Egymásután érkeznek dr *Keller* József bankigazgató, *Békés* Lajos kereskedő, *Kardos* Albert reáliskolai igazgató, *Farkas* Jenő és *Reich* Viktor bankigazgatók, dr *Freund* Jenő ügyvéd, *Szántó Győző* bankigazgató. — Özv. *Léderer* Miksáné a zsidó nőegylet elnöke, *Fürst Ödönné* alelnöknő, *Lázár* Imréné, *Hegedüs* Sándorné, *Sándor* Imréné és *Ihász* Henrikné társaságában jelennek meg. *Hegedüs* Sándor és *Sándor* Imre vezérigazgatók és *L. Loránt* József szerkesztő fogadják a vendégeket, akik gyönyörködve néznek szét a gyermekekkel teli teremben. A gyermekek közben folyton érkeznek. Már több mint kétszáz gyermek szorong a teremben és még mindég érkeznek az apró, kedves portékák. Nem baj. Az egymás mellé rakott asztalokon 250 gyermeket vár karácsonyi ajándék. Közvetlenül az asztalok előtt állnak és lopva, a csomagraktárok mögé rejtve kezüket, tapogatják, hogy mi lehet a karácsonyi ajándék. A barna papirosba burkolt csomagok fölé hajolva betüzgetik a rátüzött boritékot, rajta annak a nevét, akinek az ajándékokat szánták. A boritékban utalvány van, ruhára cipőre, cukorra, ecetre, husra vagy pénzre. Bámulatos az a példás rend, amely a csomagok százait tervszerüen készitette elő a kiosztásra. Elől a hadiárvák csomagjai állanak és mellettük szép rendben egymás mellé sorakozva várnak a hadiárvák. Ők is a csomagokat nézik, mint a teremben mindenki.

Három óra elmult, az egész terem csupa boldog, ünnepi várakozás. Pár perc mulva megérkezik dr *Baltazár* Dezső püspök, *Baja* Mihály lelkész, *Márk* Endre udvari tanácsos, dr *Magoss* György városi tiszti főügyész, dr *Vásáry* István városi tanácsnok és dr *Karay* Sándor kollégiumi igazgató kiséretében. Utánuk lépnek a terembe *Márk* Endréné és *Karay* Sándorné. A teremben elül a zsibongás, az ünnepély megkezdődik. Az ujonnan érkezett vendégek okoznak még egy kis zajt, a gyermekek között már teljes a csend. Feszült figyelemmel néz mindegyik *Hegedüs* Sándor vezérigazgatóra, aki az ajándékokkal megrakott asztalok között állva intéz beszédet *Baltazár* püspökhöz:

Hegedüs vezérigazgató beszéde

Méltóságos püspök ur,

a *Debreceni Független Ujság* nevében a legnagyobb tisztelettel, szeretettel és melegséggel üdvözlöm Méltóságodat. Méltóságod tudja, hogy a debreceni zsidó kereskedők nagy áldozatkészséggel felajánlottak bizonyos karácsonyi ajándékot a szegény gyermekeknek. Ezt a felajánlást bizonyos részről visszautasitották. Mi, a Debreceni Független Ujság, ugy érezzük, hogy nincs senkisem feljogositva arra, hogy a szegény gyermekeknek felajánlott, tehát az ő jogos tulajonukat képező ajándékok fölött ilymódon rendelkezzék. Ennek folytán mi egy mozgalmat inditottunk és felhivtuk a derék debreceni kereskedőket, hogy a szegény gyermekeknek szánt ajándékokat juttassák el a *Debreceni Független Ujsághoz*, a mely gondoskodni fog arról, hogy azok illetékes kezekbe jussanak.

Ez a mozgalom, örömmel állapithatjuk meg, a karácsonyig rendelkezésre álló oly rövid idő alatt is a megértés és az áldozatkészség forrásaiból olyan hatalmas eredménnyel járt, hogy nem tudjuk érte hálánkat eléggé kifejezni és ha most itt önök nem látják az óriási eredmény minden látható jelét, ennek magyarázata az, hogy mi az akció vezetésével velünk együtt működő bizottsággal egyetértve az adományok egy igen jelentős részét átadtuk a köztisztviselőknek, a városi tisztviselőknek, a Templomegyesületnek, a zsidó nőegyletnek, a Patronázsegyesületnek, a Testvéregyesületnek, a gyermekmenhelynek és a katonák karácsonyi ünnepének, hogy a saját szegényeik közt osszák széjjel, ami már meg is történt. Itt most csak a hadiárvák és a Debreceni Független Ujság szegényei kapják meg ajándékaikat.

Amidőn Méltóságodnak megjelenéséért, amellyel ünnepünk fényét emelni méltóztatott, hálás köszönetünket fejezem ki, nem mulaszthatom el, hogy annak a bizottságnak és különösen elnökének *Márk* Endrénének és a bizottság minden egyes tagjának, akik oly szeretettel és anynyi gyakorlati tapasztalattal támogattak bennünket törekvéseinkben, köszönetünket fejezzem ki. Kérem Méltóságodat, hogy ünnepségünket megnyitni kegyeskedjék.

A beszédet a vendégek többször zajos helyesléssel szakitották félbe. A karácsonyi este ünnepélyes hangulatában gyujtottak az egyszerü, szivből jött szavak, az igazság és a szeretet közelebb hozta a lelkeket egymáshoz. A gyerekek nem szóltak semmit. Hallgattak a beszéd alatt és hallgattak a beszéd után, de mintha eltünt volna a korlát, az ajándékkal rakott asztalok korlátja. Közelebb hozta őket is a beszéd és az ajándékra várakozás izgalmához most már egy kis elfogódottság is járult, az öröm és a hála elfogódottsága. Hátul az irodarács mögött valaki sirt. Nem nagyon, szerényen, épen csak hogy lebegett a zokogás a levegőben. Ugy tünt fel, mintha egy nagy szikrázó gyémánt lebegne, az öröm könnycseppje.

Baltazár püspök a debreceni zsidókról

A meghatott hangulat közepette kezdett beszélni *Baltazár* püspök. Hatalmas erejü szavai, az őszinte meggyőződés és az szeretet, amely ezekből a szavakból kicsengett, kellett az ünnep hangulatához. A teremben sok sebet gyógyitott meg a beszéd és a beszéd által hirdetett ige nemcsak a megajándékozottak, de az ajándékozók között is. *Baltazár* püspök ezeket mondta:

Tisztelt közönség, hölgyeim és uraim, kedves gyermekek, testvéreink, szegényeink!

Meghatottsággal állok ezen a helyen és ebben a helyiségben, a mely tulajdonképen a kulturának és pedig *a lelkes magyar nemzeti kulturának egyik kereskedelmi csarnoka*. De én azt hiszem, hogy épen annak a Jézusnak a nevében, akinek a születése emlékét ünnepeljük felmagasztosult lélekkel, jelenthetem azt ki, hogy „a templomnál nagyobb vagyon", mert hiszen az Ur Jézus Krisztus amikor különbséget tett az egyes helyek között, azt mondta, hogy „én irgalmasságot kivánok és nem áldozatot". Ezzel az irgalmassággal, amelyben benne foglaltatik minden szeretetbeli jótétemény és jócselekedet, ezzel az irgalmassággal, ennek a gyakorlásával, ennek *a felekezeti, társadalmi, osztály-politikai és faji kereteket áttörő hatalmas nagy isteni eszmének a sugallatával* méltán jelenthetjük azt ki, hogy a „templomnál is nagyobb vagyon", mert az Isten nevében, a szeretet Istenének nevében jócselekedet és irgalmasságok gyakorlásának a helye most itt ez a hely.

És én, amikor ezt megállapitom, ugy gondolom, hogy *mindazoknak a jótékony egyesületek*-

nek a nevében, amelyeknek a névsorát felsorolta *Hegedüs Sándor ur, ennek a mozgalomnak a lelke, vezére,* akinek legyen áldás a nevén ezért a tettéért, hogy mindazoknak az egyesületeknek a nevében, amelyek az általános emberbaráti szeretet alapján állnak, minden ilyen egyesület nevében én *a hálának és szeretetnek, az elismerésnek és dicséretnek a zászlóját hajtom meg Debrecen város hazafias, jótékony, kulturális eszmékért mindig kivétel nélkül lelkesülő zsidósága előtt, akiket mi ugy ennek a városnak a felvirágoztatása terén, mint magyar hazánknak romjaiból való felépitése terén, minden szent és nagy munkában, amely közösséget és testvériséget parancsol nekünk, mindig magunk mellett látunk és magunk mellett is kivánunk látni!*

Egy törvénytudó fordult egyszer Jézushoz azzal a kérdéssel, hogy mit cselekedjék, hogy az örök életet elnyerhesse. Erre Jézus Krisztus azt mondta neki, hogy tudja-e, mi van megirva az ószövetségi szentirásban, a csodálatos mélységből és magasságból mi buzog ki és mi fénylik alá erre a kérdésre. Azt mondta az irástudó: Én tudom. Szeresd az Istent teljes sziveddel, lelkeddel és minden erőddel és szeresd felebarátodat mint tenmagadat. Azt mondta erre Jézus: Törvénytudó, jól feleltél! A törvénytudót nem elégitette ez ki és azt kérdezte: Magyarázd meg nekem, hogy kicsoda az én felebarátom! És akkor mondta el Jézus az irgalmas szamaritánus történetét. A szamaritánus nem volt keresztény, a szamaritánus pogány volt. A Jeruzsálemből Jerikóba vezető uton megsebesitettek halálra egy embert és mikor az élet-halál közt lebegő, jajgató és kinlódó ember mellett lelketlenül és érzéketlenül ment el egy pap és egy levita, akkor egy szamaritánus kimosta sebeit, feltette barmára és elvitte egy vendéfogadóba és az ismeretlen embert rábizta a vendéglős gondjaira, és a vendéglősnek pénz is adott, hogy fedezhesse szükségleteit. És Jézus, mikor elmondta ezt a történetet, azt kérdezte az irástudótól: Melyik volt hát a felebarát? És felelt az irástudó: A szamaritánus! Eredj — mondta Jézus — és te is eképen cselekedjél!

Ime, az Ur Jézus Krisztus által szentesitve az, hogy a jócselekedetek, a szeretet és irgalmasság gyakorlása felülemelkedik minden felekezeti, nemzetiségi és faji határokon és testvérré tesz mindenkit és a szamaritánusnak, aki nem volt keresztény, ki volt mérve, hogy a mennyek országában polgár legyen és az örök életet vegye.

A törvénytudók, akik most, a mai világban a társadalomnak, a nemzetnek kárára és rovására, országnak romlására próbálgatnak különbséget tenni az emberek között, jól jegyezzék meg azt, hogy a Krisztus, akinek a keresztje alatt ők vivják a maguk harcát, — azt, hogy milyen célokért, én nem kutatom és meg sem bélyegzem — jól jegyezzék meg, hogy az örök élet osztályosának a szeretet, az irgalmasság gyakorlása miatt eljegyeztetett a szamaritánus, a ki pogány. És mindenki vonja le a konzekvenciát, hogy a megértő szeretet, az Isten előtt hódoló, az ember felé szivét kitáró szeretet az, ami eljegyez bennünket Isten országa polgáraivá és az örök életnek örököscivé. Jegyezzék meg önök mindnyájan, akik bizonyságot tettek most is arról, hogy *vannak, élnek a megszentelt lelkü és magasztos szivü váromanyosai az Isten országának!*

A püspök beszéde után percekig tartó éljenzésben tört ki az ünnepély vendségserege. A gyermekek némán állottak, csak szüleik, akik a beszédet összetett kézzel hallgatták végig, törölgették könnyes szemeiket.

Az adományok kiosztása

Az ünnepi, áhitatos hangulatot egyszerre szétfosztotta aztán a zsibongás, ami az ajándékok kiosztásánál keletkezett. — Pompás rendben, egymásután, de folyton beszélgetve járultak az asztalok elé először a hadiárvák. *Szigeti* Róza hadiárva vette át először a részére kijelölt csomagot, a csomag mellé még két kalácsot és egy csomag cukorkát. A cukorka-csomag — minden megajándékozott kapott ilyent — Hegedüs Sándorné és Sándor Imréné ajándéka. A boritékon nyomtatott betükkel rajta is van ez:

Hegedüs Sándorné
és
Sándor Imréné
karácsonyfa ajándéka
1921. karácsonyára.

Szigeti Róza boldogan veszi át a hatalmas csomagot, a kalácsokat és a cukorkát. Két kis karját szélesre kinyitja, ugy nyalábolja át a csomagot. Kezecskéiben tartja a két cipót és a fogával a cukros-csomagot, hogy le ne csusszék a nagy csomagról. Segiteni kell neki, hogy kivihesse.

Aztán végtelen, hosszu sorban jöttek egymásután a gyerekek. A csomagok kiosztását a kiosztást előkészitő hölgyek végezték: *Hegedüs* Sándorné, *Sándor* Imréné, *Ihász* Henrikné. — Buzgón segédkezik nekik három kedves kisleány: *Keller* Rózsi, *Keller* Irén és *Ihász* Lilike aztán *Hegedüs* Sándor és *Sándor* Imre vezérigazgatók. Mindenkihez van egy jó szavuk az ajándék mellé.

Az ajándékra várók sora gyorsan fogy. A tervszerü előkészités eredménye, hogy a szegény gyerekeknek nem kell sokáig várakozniok. Sietnek haza karácsonyestére. Egy-egy kibontja és kiváncsian nézi a csomagot. Mi van benne? Megnézi a ruhácskát, amit kapott, a hasznos és szükséges dolgokat: szappan, kefe, fésü, fehérnemü, meleg alsóruha. Egy 7 éves kisleány fontoskodó arccal nézegeti az utalványokat. Sót, cukrot, szenet, hust és cipőt jelentenek a fehér lapok.

— Hova menjek ezzel? — kérdi.

Megmagyarázzák neki. Husért ide, cipőért amoda.

— És mikor mehetek? Érdeklődik tovább.

— Most is.

— Kezicsókolom!

És már megy is.

Lassanként kiürül a terem. Négy óra után néhány perccel már mindenki megkapta az ajándékot. A teremben egyedül maradnak az akció vezetői. Most már, hogy kötelességüket elvégezték, az egy hét folytonos munkájától fáradtan pihennek. Csaknem éjjel-nappal fáradtak. De kétszázötven boldog gyermek bontogatja most odahaza a karácsonyi ajándékot.

Más világ lesz a választások után

Bánffy külügyminiszter héber talizmánja

Az *Egyenlőség* uj száma kedves kis történetet jegyez fel *Bánffy* Miklós gróf külügyminiszterről a Sopronban lezajlott népszavazással kapcsolatosan. A zsidók országos irodája annakidején átiratban szólitotta fel a soproni zsidóságot, hogy a szavazásnál a magyarságra szavazzon, az orthodox országos iroda pedig leküldte *Korein* Dezsőt, aki hatalmas népgyülés keretében megszervezte a soproni zsidóságot. A népgyülés előtt Korein felkereste Bánffy Miklós külügyminisztert és közölte vele, hogy a *soproni zsidók teljesiteni fogják kötelességüket, amint azt eddig is teljesitették s felvetette a kérdést, hogy a kormány mikor fogja teljesiteni kötelességét a zsidókkal szemben?* Bánffy Miklós gróf külügyminiszter, az *Egyenlőség* szerint, erre a következőket mondotta:

— Ez a szemrehányás engem illethet legkevésbé. *Én mindig liberális voltam.* A zsidósághoz való viszonyomra pedig elég, ha elmondom a következőket: Kolozsmegye főispánja voltam, amikor a világháboru kitört. Mielőtt a haretérre indultam volna, felkerestem *Glassner* Mózes orthodox főrabbit és megkértem, *adjon valamely héber irást, mely megóvjon a bajtól a háboruban. A főrabbi adott egy héberfelirásu* titkos levelet. Ezt magamhoz vettem és ez velem volt az egész háboru alatt. *Sohasem tettem le és ez a szent héberfelirásu levél óvott meg attól, hogy el ne veszszek,* hogy a fogságban baj ne érjen. Ebből láthatják, hogy bennem igazán nincsen felekezeti elfogultság. Különben sincs semmi okuk az elkeseredésre. *Nemsokára uj választások jönnek és akkor egészen uj plattform alapján indul meg az állami élet . . .*

Ki kapott és mit kapott a szeretet-akcióból?

Tartozó kötelességünknek véltük, hogy a nyilvánosság előtt beszámoljunk arról, kinek és mit juttattunk olvasóink adományaiból. A kimutatás itt következik:

Zsidó Nőegylet:

6 pár női harisnya
2 pár férfi harisnya
2 pár gyermek keztyü
2 pár nagy keztyü
1 drb pongyola
1 drb fiuruha 12—13 éves
3 drb téli fejkendő
2 dbr nyakkendő
15 drb könyv
10 drb notesz
10 drb hajkefe
6 drb sárkefe
6 drb fényező kefe
6 drb suroló kefe
2 drb körömkefe
20 drb fogkefe
6 drb villa
24 drb szappan
6 doboz cipőkrém
15 méter és 80 centiméter flanell
100 méter és 40 centim. barchet
5 tégely gyümölcsiz
6 kis csomag pótkávé
2 doboz pörkölt kávé
5 kilogram szilva
3 doboz cukorka
2 mázsa szén
10 drb cipőutalvány

Köztisztviselők

6 pán női harisnya
4 pár férfi harisnya
8 pár gyermek harisnya 4 évesnek
12 pár gyermek keztyü
3 pár nagy keztyü
10 drb sál
25 drb flanell alsóruha
7 drb női blouse
6 pár férfi kamásni
8 drb fiu sapka
2 drb női pongyola
2 drb fiu ruha 12—13 évesnek
2 drb téli fejkendő
6 drb nyakkendő
10 drb puha gallér
20 drb kemény gallér
6 drb talpbőr
10 drb notesz
6 drb gyermekjáték
8 drb hajkefe
20 drb ruhakefe
30 drb sárkefe
20 drb fényezőkefe
4 drb surolókefe
3 drb körömkefe
30 drb fogkefe
6 drb villa
34 drb szappan
6 drb cipőkrém
60 doboz gyufa
10 méter flanell
5 méter barchet
5 tégely gyümölcsiz
6 doboz pótkávé fél kilogramos
2 doboz pörkölt kávé
6 csomag fehéj
6 csomag bors
30 liter ecet
20 pár cipőutalvány.

Városi tisztviselők

6 pár női harisnya
4 pár férfi harisnya
8 pár gyermek harisnya 3 éves
9 pár gyermek harisnya 6 éves
6 pár gyermek keztyü
5 drb sál
20 drb flanell alsóruha
5 drb leányruha 6 éves
6 pár férfi gamaschni
8 drb fiusapka
3 drb női szoknya
2 téli fejkendő
6 drb nyakkendő
10 drb puha gallér
20 drb kemény gallér
4 drb talpbőr
10 drb notes
3 drb gyermekjáték
8 drb hajkefe
10 drb ruhakefe
12 drb sárkefe
16 drb fényezőkefe
3 drb körömkefe
20 drb fogkefe
6 drb villa
24 drb szappan
6 drb cipőkrém
40 doboz gyufa
5 méter flanell

4.75 cm. barchet
4 tégely gyümölcsiz
8 kis csomag pótkávé
2 csomag pörkölt kávé
4 csomag fahéj
4 csomag bors
20 liter ecet
10 pár cipőutalvány.

Patronage egyesület

18 drb flanell alsóruha
7 drb fiu ing 6 évesnek
12 drb hósapka
11 drb gyerek gallér
3 doboz karácsonyfa gyertya
8 drb hajkefe
12 drb szappan
10 kilogram bab
2 doboz cukorka
10 drb cipőutalvány
2 kilogram buzadara
2 kilogram bab
2 kilogram köles
2 kilogram árpakása
2 kilogram borsó
10 kilogram só
6 drb szappan
20 drb flanell leány alsóruha
6 drb pamut sál.

Testvéregyesület

2 doboz gyümölcsiz
1 kilogram árpakása
13 kilogram liszt
1 csomag kockacukor
2 kilogram griz
10 kilogram lencse
2 liter ételolaj
1 kilogram zsir
8 kilogram hus
40 drb kalács

Debreceni Kálvinisták Templomegyesülete

12 pár női harisnya
12 pár gyermek harisnya
6 pár gyermek keztyü
4 drb sál
30 drb flanell alsóruha
10 drb fiu sapka
4 drb leány sapka
15 drb zsebkendő
15 drb könyv
10 drb notesz
3 doboz karácsonyfa gyertya
8 drb hajkefe
6 drb sárkefe
10 drb fényezőkefe
2 drb körömkefe
20 drb fogkefe
5 drb fésü
24 drb toilette szappan
6 doboz cipőkrém
3 méter barchet
5 méter papirvászon
3 tégely gyümölcsiz
6 kis csomag pótkávé
1 doboz pökölt kávé
5 kilogram aszalt szilva
2 kilogram rizs
1 kilogram dió
3 doboz cukorka
1 kilogram alma
10 drb cipőutalvány.

Gyermekmenhely

7 drb leányruha 1 éves
2 pár baba kamásni
4 pár kis gombos cipő
36 doboz hintőpor
24 doboz babi kenőcs.

Katonák részére

1 doboz pörkölt kávé
1 doboz pótkávé fél kilogramm
30 drb kalács
20 csomag dohány
3000 drb cigaretta
8 doboz cigarettapapir.

Amit mindezeken felül mai szeretet-ünnepünkön 250 szegény gyermeknek kiosztottunk, annak felsorolására még mai terjedelmes számunkban sincs elegendő hely. Akik látták azokat a hatalmas csomagokat, a melyeket a boldog kis gyermekek cipeltek, azok megállapithatták, hogy az egy hét alatt összegyült 1 millió 80,000 korona értékkel jól gazdálkodtunk.

Ujabb adományok

Még a mai nap folyamán is érkeztek be hozzánk ujabb adományok, amelyeket itt nyugtázunk:

Leitner Bertalan: 20 kgr hus, — *Révész Zsigmond:* 3 drb sapka, — 1 pár cipő, — *Hegedüs és Sándor rt.:* 36 drb pamutsál, 20 drb kislány ruha, 35 drb iskolai táska.

Pénzadományok: N. N. 100, Deutsch Mór 100 korona.

Az Elnémult Csalogány szerzőjénél.

(Budapesti munkatársunktól.) Az Eszterházy-palota homályos bejárata alatt balra nyilik egy kis, magas ajtó a hátsó lépcsőházba. Szük is, piszkos is, kényelmetlen is ez a keskeny csigalépcső, a jó Isten tudja, hogyan kanyarog, amig odaér az ember a Sokorópátkai kegyelmes ur előszobájához. Be lehet jutni ugyan a párthelyiség felől is, de az az ajtó, amelyik onnan nyilik, nagyon megbizhatatlan karakter. Hol olyan barátságtalan, hogy nem engedi be az embert, hol meg tulságosan vendégszerető: ha bezárul a látogató mögött, hiába rázza a kilincsét, hiába próbálja a hasadékát, hiába kopog rajta, az Istennek sem akar kiengedni. Dehát az a fontos, hogy akármelyik utra tér is az ember, egy kis küzdelem, némi testi, vagy lelki megpróbáltatás után mégis eljut az előszobába. És ha a csigalépcső vagy a ravasz ajtó kételyeket is támasztott volna a Sokorópátkai kegyelmes ur politikai tekintélye irányában, ez az előszoba mindjárt más véleményre birja az embert. Mert tudni kell, hogy a madarat tolláról, politikust előszobájáról lehet megismerni. Ez mutatja leginkább, hányan keresik a mögötte lakó államférfiut, hogy kereskedői nyelven szóljak: milyen forgalmat csinál? A Sokorópátkai kegyelmes ur előszobájában pedig elfér még egy egész regiment. Butor nincsen benne, mindössze egy rozoga szék — ez is olcsóbb fajta. Mellette egy rozsdás, bus tejeskanna, tetejébe vetett ronggyal. Ez minden, ha csak az egyik sarokban félősen összebujt kis csapat ásványvizes üveget nem számitjuk.

De ha butor nincs is az előszobában, ajtó van minél több. Vagy nyolcat olvastam meg hirtelen. A kilencedik ki van akasztva és a mögötte ásitó homályból szép katonásan kirakott sörös flaskók deli glédájának ónsisakjai villognak elő. Lehet vagy egy szakasz. A másik szakaszt tartalékban az egyik bezárt lécajtó mögött látni.

Szomoru, fakófényü villanykörte világitja meg az előszobát. Mert ablaka nincsen. A kegyelmes ur szobájának is csak egy ablaka van. Az is elegendő, hogy a rajta beömlő fény megvilágithassa a berendezést. Nem sokból áll: ágy, divány, asztal és szekrény, meg egy széken elhelyezett lavor. Egy láda, meg egy fonott kosár is van a kegyelmes ur szobájában, de ez a „Vincze öcsém"-é, a kegyelmes ur lakótársáé. Mert hogy irták neki a falujából: „Itt volna ez a Vincze gyerek, szeretne felmenni Pestre tanulni, de nem igen lehet most lakást kapni." Hát visszairt nyom ban a pátkaiak követe: „Sohse törjék ezen a fejüket, csak jöjön fel a gyerek, aztán költözzék hozzám, ellehet nálam a divánon." Igy azóta ott lakik egy szobában sokorópátkai Szabó Istvánnal.

Egy kicsit nehezen indult a beszélgetés. Bizalmatlan a kegyelmes ur. Mikor a nemzetgyülés folyosóján megkértem, engedné meg, hogy eljöjjek hozzá irodalmi interviuért, mindjárt aggodalmaskodott.

— Ki akar viccölni, — tudom — mondta és minden fogadkozásom sem nyugtatta meg egészen. Valahogy azonban mégis beleegyezett, mert azt mondta: az ő ajtaja nyitva áll mindenkinek, merthogy békés ember, nem haragszik ő meg a tréfáért sem. Most mégis fürkészve szemlélt, fürkésző szemmel méregetett amugy oldalról, mert hivatalosan a pipatömés müveletén áll a figyelme. Jól megnyomkodja hüvelykujjal a hosszuszáru szép sárga tajtékpipában a dohányt, — örülhetnek a gyerekek odahaza, hogy ez a pipaszár Pesten van, — megfujja, megszivja, szelel-e, rátöm még egy keveset a papirospakliból (mert ebben tartja a dohányt, nem cifra kostökben), de nem szól. A torkát köszörüli, tovább vepecsel a dohányzószerszámjain, nyilvánvalóan azt várja, hogy én beszéljek. Előadom hát, hogy az irodalmi munkássága iránt érdeklődnék.

— Ugyan, — elmosolyodik és hamiskásan néz rám — kinek köll az? Biztosan ki akar figurázni.

— Dehogy akarom, kegyelmes uram!

Aztán az irásra, az ujságirásra terelődik a beszéd, mert a kegyelmes ur is napisajtóban kezdte meg irodalmi müködését. Jó néhány esztendeje már annak. A földmivelésügyi miniszter kiadásában megjelent „Néplap" hozott egy cikket Bernáth Istvántól, amely azt igyekezett kimutatni, hogy a napszámos aratónak, meg a gazdasági cselédnek több a jövedelme, mint a tizholdas kisgazdának.

— Nahát, aztán ennek a megcáfolásához fogtam hozzá — mondja a kegyelmes ur. — Iparkodtam kimutatni, hogy a tizholdas gazdának uribb és függetlenebb és szebb élete van, mint a függő cselédnek.

Ez volt az első, mivelhogy azonban a faluja terjeszkedni akart egy a falujáu tul fekvő vallásalapitványi birtok felé, hát megint csak pennát fogott Szabó István és egész sereg cikket irt a Győri Ujságba.

— Természetes, — mondja, mosolyogva, — hogy a deputációk sem maradtak el. Azóta abbul a birtokbul már 1200 holdat meg is kaptak a pátkaiak.

Pátkának mondja. A falu hosszu nevén becsületesen megosztoztak. Öt Sokorónak nevezik idefent, a neve másik fele pedig megmaradt a falunak.

— Ugy-e, fiatalember — szakitja félbe a mondatot hirtelen — szabad egy kicsit elgondolkoznom? Egy élet képét kell megrajzolnom magamról . . .

Gondolkozás közben megint a pipára terelődött a figyelme. Körülményes kiverés következett, bicskával való piszkálás, puculás, ujra tömés. Azután tovább beszélt cikkeiről. Szépek azok is, bárha legtöbbnyire csak cimüket emlitette, de én csak azt várom, mikor terelődik a szó az Elnémult Csalogányra.

— A kommün idején volt, — mondja — a kommün üldözése alatt a munkában nyertem vigasztalást. De földmivesnek, ha esik, vagy rossz idő van, nem lehet dolgozni, igy hát az irásra vetemedtem. Ez a szindarab is, amiről beszélnek, akkor iródott. A simitásokat tusz koromban végeztem rajta. Akkor is adattam a pátkai mükedvelőkkel.

Most, hogy helyben vagyunk, végre felenged a kegyelmes ur bizalmatlansága. Benyul az asztalfiába, előhuzza az elnémult csalogányt. Szépen, szabályosan le van gépelve. Ahogy felüti az első lapot, hirtelenében el tudom olvasni:

Az Elnémult Csalogány.
Irta: Sokorópátkai Szabó István

I. felvonás.

Haza, anya . . . .

Tovább nem juthattam, mert a kegyelmes ur ismét rácsukta a fedelét. Kezében tartja a vékony füzetet és rámtekint.

— Irtam ám már másikat is, de még nincs legépelve, megsimitva.

Előveszi a fiókból annak a kéziratát is, messziről megmutatja, azután gyorsan visszacsusztatja. A Csalogányt kint hagyja az asztalon. Ránéz szeretettel.

— Ha van ideje, — mondja — miután megismertette velem a darab tartalmát, felolvasok egy jelenetet. És odahuzza a fotelt közelebb az asztalhoz. (Erről a fotelről majdnem megfeledkeztem. Nagyon puha, kényelmes alkatu, a szoba egyetlen drágább butordarabja. Csak mintha egy kicsit szük volna a szerző ur testének.) Lapozgat, gusztálja, hogy melyik jelenet volna a legalkalmasabb igy kiragadva a darab egészéből, hogy méltón reprezentálja a müvet. Végre megáll az ujja.

— Jelenet van — mondja — a laibachi kaszárnya udvarán, ahol a forradalom kitöréséről kap hirt hősöm. Hazatér otthonába. Épen népgyülés van a gazdag apja háza előtt.

— Ezt ne irja — fordul hirtelen hozzám, — ezt csak azért mondom, hogy megértse, amit most olvasok.

Megadjusztálja hangját és belefog. Boldogan felnevet egy-egy tréfás mondásnál, majd felémvág a szemével, mikor az egyik szereplő a felmentetteket ostorozza és azzal fenyegeti őket, hogy vigyázzanak, ha a háborut elveszitjük, az összeomló romok maguk alá temet-

nek mindenkit: katonát és felmentettet egyaránt. Az urakat sem nagyon kiméli sokorópátkai Szabó István. Történik bizony ebben a darabban némi célzás arra, hogy aki jóviszonyban van a szolgabiróval, ugyan könnyen megkaphatta a háboru alatt az ugy sóvárgott zöld levelet.

— Hát — mondja végére jutva a jelenetnek — igy a hazafiságot akartam én élesztení. De volt más okom is. A falvakban nagyon elterjedtek ezek a kuplécsárdások, meg egyéb dalok, melyek sokszor pikánsak, sokszor erkölcsrontó hatásuak. Pedig, ugy-e, a fiatalság többnyire megszereti az előadás alkalmával elhangzott dalokat? Azért én kiválasztottam a legszebb nótákat, amelyek szépen belepasszolnak a darabba is. — Például az, hogy: „Őszirózsák nyiladoztak", meg „Lányok, lányok, szamosvölgyi lányok", „Te vagy, te vagy barna kislány" Petőfitől. Elég?

És magának felel:

— Na, még lehet, „Nézz ki rózsám..." Hát aztán, amelyiket akarja: „Titkolózva szerettelek..." Ja, ez az enyém...

És hirtelen megáll. Kérem, hogy olvassa fel, az jobban érdekel, mint a többi. Nehezen rászánja magát:

„Titkolózva szerettelek idáig,
Nem bánom már, hogyha ki is világlik.
Nem bánom már, ha megtudja a világ,
Édes rózsám, halálomig hü leszek én tehozzád."

De majdnem mentegetődzve hozzáteszi:

— Mert nem találtam ide megfelelő nótát.

Szeretettel nézi a gépirásos sorokat, aztán elrakja a füzetet és felém fordul.

— Mondom, a mükedvelőknek csináltam én ezt a dolgot, de most kiadták a Népben az első felvonást. Jöttek is mindjárt be a szerkesztőhöz, hogy folytassák, meg, hogy küldjék a lapot. Arra is megkérték a szerkesztőt, hogy hadd játszák el a darabot.

Hiába kegyelmes ur az ember, ugy látszik, az irodalmi siker mégis csak hizeleg neki. Sokorópátkai Szabó István arca is boldog mosolyra lágyul, mikor ezt mondja.

— Itt Pesten nem adják elő? — kérdem. Ugy hallottam, a Nemzetinél van.

— Leszavazták, — feleli szomoruan — egy szavazattal. Azt mondják, hogy nem elég hosszu. A közönség pedig, ha már fizet, látni is akar azért a pénzért olyan dolgot, amelyik egész este tart.

Megkérdeztem tőle, vajjon látta-e itt Pesten a legutóbb előadott népszinmüveket.

— Nem járok én szinházba, — neveti a kérdésemet. Vagy hét éve láttam Győrben a Falurosszát. Nem tudja azt pesti ember. Sikkeskednek. Felveszi a bő gatyát...

Hirtelen édesen felkacag a mult emlékeire.

— Oszt felhuzza a térdén, mint a pestiek szokták...

Még a pipát is kiveszi a szájából a nagy nevetéstől, ugy mutatja, hogy huzta fel a szinész a gatyát a térdénél jó pesti szokás szerint ugy, hogy ki ne bökje a drága ruhadarabot.

— Mükedvelők — teszi hozzá és hazagondol Pátkára, a pátkai vendégfogadóra, ahol először vitték a deszkákra az ő darabját.

Az intevjunak vége, szedelőzködöm.

— Nem ül le mindjárt! — szól rám barátságos hangon. Csak nem akar már elmenni? Vincze öcsém, van-e még abból a hazaibul? No csak add ide, majd hozok én neked mást helyette!

Kolbásszal, kenyérrel kinál, bor is kerül. Bornemissza vagyok, de belémdiktál vagy négy pohárral. A furesa előszoba ajtónál még utánam kiált:

— Aztán látogasson meg odahaza!

Lényeges változások várhatók a politikában

Budapest, dec. 24. A karácsonyi szünet alatt az egyes pártok és frakciók között megbeszélések vannak kilátásban. Nyilvánvaló, hogy a politikai helyzet alapos tisztulásra szorul, mert egyrészt az egyes pártalapitási kisérletek, másrészt a trónfoglalási akció és a vele összefüggésben lévő események olyan nagy mértékben zavarták meg a pártok harmóniáját és annyi ellentétet hoztak napvilágra, hogy a különféle pártokban lévő politikusok közt sok rokonvonás jött létre s ezeknek tisztázása, illetve a politikai konzekvenciák levonása elmellőzhetetlen. Ma még azok a hiradások, amelyek bizonyos irányzatok állásfoglalásáról, mint megtörtént eseményről számolnak be, nem fedik a valóságot. Csak tájékozódások és megbeszélések történtek és fognak történni a szünet alatt. Előrelátható azonban, hogy igen lényeges, a jövő politikáját megmérhetetlenül befolyásoló, nagy változásokra lehet elkészülve a közvélemény.

Budapest, dec. 24. A szociáldemokrata párt vezetőségével kötött megállapodásról a miniszterelnök ma a következőket mondta:

Történelmi szükségszerüség volt, hogy a kormány a szociáldemokrata párttal tárgyalásokat folytasson és ennek alapján *politikai egyezséget* kössön. Gazdasági és politikai megfontolásokból kiindulva ugyanis most már lehetővé vált, hogy *megszüntessük azt a félreértést*, a mely a dolgozó munkások egy része és a társadalmi osztályok között olyan nagyon kiéleződött. Ettől a megjegyzéstől várom elsősorban *a nemzeti termelés fokozását*, amely nemzeti életünk legbiztosabb támasza. Várom továbbá, hogy *az ország belső politikai viszonyai is olyan átalakuláson fognak keresztülmenni*, amelyek megteremtik a szükséges és kivánatos *összhangot és társadalmi harmóniát*. — Nekünk kötelességeink és feladataink is vannak az országgal szemben. Ebből a munkából egyetlen dolgozó sem vonhatja ki magát. A szociáldemokrata munkásság bizonyára honorálja az egyezséget azzal, hogy *nemzetközi összeköttetése révén megváltoztatja a külföldi közvélemény egy részének rólunk táplált rossz véleményét*. Remélem és hiszem, hogy az egyezséget az egész ország osztatlan megelégedéssel fogadja, mint ahogy hiszem, hogy a kormányzó ur amnesztia rendelete is csak jóhatást gyakorolhat.

Apponyi Albert gróf

a helyzetről a következőkép nyilatkozott:

A magyar nemzet helyzetében most érte el süllyedésének legmélyebb fokát, amelyből az az egyetlen vigasz, hogy innen már csak emelkedés lehetséges.

Ha az általam hirdetett elveknek megfelelő párt alakul, azzal szivesen müködik együtt, különben pedig megőrzöm eddig elfoglalt álláspontomat. Ellenzem a nemzetgyülés mandátumának a meghosszabbitását. Választóim nekem 2 évre adtak megbizást és ennek következtében a két év leteltével ismét joguk van, hogy bizalmukra ujra diszponáljanak.

Némi gyülekezési jog

A minisztérium a kivételes hatalomról szóló törvényes rendelkezésben nyert felhatalmazása alapján a következőket rendeli el:

1. A gyülekezési jog korlátozásáról szóló 5481—1914 M. E. számu rendelet első szakaszában megállapitott tilalom alól mindennemü politikai népgyülések kivétetnek, de ezeket ezután is a rendőri hatóságok előzetes engedélyének megszerzése és a rendőri hatóság felügyelete tekintetében az idézett rendelet 2-ik szakasza rendelkezései alá helyezik.

2. E rendelet azonnal hatályba lép és azt a belügyminiszter hajtja végre.

Figyeljen az árakra!

és meggyőződik, hogy mindenkinél olcsóbb az

Apolló

divatáruház

Piacz-utca 67. Miklós-u. sarkán

eddigi árjegyzéke

Mindennemü piperecikkek nagy választékban kaphatók.

Telikabát szövetek

Feldheim Dezsőnél (Frohner ház)

Állandó raktár!!

Legjobb minőségü **irógép szalagokban**, minden géphez és szinben, **szénpapir, visszpapir** és sokszorositó festekben a **Continental irogép vezérképviselősége, Thein Lipót és Társa Budapest, V., József-tér 13.**

BUTOROK

fényezését és zománcozását házon kivül is vállalja

SCHULLER

Simonffy-u. 25.

TELEFON 806.

A városi toronyóraőr.

December 24-én járt le a pályázat a városi toronyóra őri állásra és az uj esztendő első napján a városi toronyóra őr lépései alatt recseg a tornyok korhadt lépcsőzete és az öreg toronyórák haragos csikorgással adnak hirt egymásnak az uj ör közeledtéről. Vége a boldog és szabad időknek. Az órák már nem nevetnek megtréfált utasokat, akik a pesti vonat indulása után öt perccel érkeztek az állomásra, mogorván beszélt a portással és haragosan rázta öklét a kerek és vigyorgó számlapok fölé, amint a kocsi a rossz városi kövezeten döcögött. Az órák vidáman kongatták a harangot egész nap, hogy megbüntették az ostoba utast, aki hosszu utra szánta rá magát a téli hidegben, holott odahaza friss tüz ropog a kályhában és a reggelire teritett asztalon forró bor és fagyosszalonna várja. Az órák egy helyben állanak halálukig és a kerek számlap nevetésében felette sok életbölcseség nyilatkozik. Az uj év hivatalbalépésével vége a vidám tréfáknak, midőn az idegen körülsétálta a Kistemplomot és elcsodálkozott az idő gyors mulásán, mert a torony minden oldalán öt perccel többet mutatott a számlap. A Nagytemplom világító számlapja csak azért is féltizenkettőt mutatott, hiába huzták le a kávéház redőnyét és hiába dobta ki a főpincér az éjszakába a vendégeket. A Kossuth-utcán sietőt a mutatók állása csalta meg. Egyszer a kismutató, máskor a nagy mutatta az órákat és a perceket és a szeszélyes cserék miatt sohasem sikerült a találka, amit a szerelmesek a vörös templom déli oldalára beszéltek meg és másnap már hidegen elnézett a bakfis a jogász feje fölött. Az ispotályi templom órája ütésével ültette fel a telep lakóit.

De milyen legyen a toronyórák őre, aki sulyos léptcivel fölballagjon a komor lépcsőkön a virgonc, vagy rentens órák megszabályozására? Miről ismerjék meg a város lakói, amikor kulcsos csomóval, rövid zakóban, prémes sapkával fején nyitogatja a templomok kapuit?

A nemes város tanácsának sokkal több gondot kell hogy okozzan ez a kérdés. A toronyóra őrt ugy kellene kiválasztani, hogy legalább ő képviselje a homoki városban a romantikát, amint az ő állása is a leginkább romantikus. Alacsony legyen, széles körszakállal, szürkülő szakállu és ősz szemöldökü és a kopasz fej csak akkor látszik, ha a polgármester előszobájában leveszi az elmaradhatatlan prémes sapkát. Nagy csizmák és magyaros szabásu nadrág lépkedjenek a rövid és zsinóros zeke alatt, a melynek nyakán és szélein körül keskeny prém kusszék. A szakállas arc nézése komor kell, hogy legyen, — egy ránc a szemöldökök között, — az arckifejezés fontos kelléke a tekintélynek, a kis leányoknak meg kell ijedni a toronyóra ör láttára, amint a templom bejárójánál elébük toppan, a havat le-

rázza szakálláról és komoran, vagy a kedves ijedtségen elmosolyodva lépjen a toronyba vezető lépcsőre. Az órák fegyelmezőjének alakja, ha év első napján feltünik a piacon, vagy arca, ha kitekint az órák kis ablakán, tekintélyes és a névvel egyformán stilusos kell, hogy legyen.

A toronyórák uj őrére büszkén kell hogy tekintsen a nemes tanács, amikor majd megjelenik előtte az ujévi tisztelgésre.

Sötét Karácsony

Párás, tavasz-szép este volt. Karácson.
Vékony fátylakba rejtezett a hold
s az árny az omló földön szétmosódott:
a tolvajárnya. Ment szegény örömmel,
örömre készen. Lopni ment: arany
kulcsot rabolni, mit tegnap találtál
s mely a büvös Bánat-kastélyba nyit.
Karácsony este, köd-párás tavaszban
arany kulcsod kicsenni ment a tolvaj,
hogy szép kezed ne nyissa föl soha
a Bánat-kastély sulyos ajtaját;
hogy meg ne láthasd a szerelmi bu
örömnél gazdagabb szépségeit.
Ne kóstold meg a kristály könykelyhet,
ne simogasd a sötétlő vásznakat,
miket a könnyes éj szines buján
s halál-kövekkel ékesiti föl;
az elmulasztott csókok mély rubinját
vegyitve sós, fehér gyöngyök közé.

Ki tudná fösorolni mind a kincset,
mit a borongó termek rejtenek?
A tolvaj tudta jól és szánt nagyon
és ment ellopni drága kulcsodat.
Én szembejöttem. Tolvaj, menj tova,
engedd csak őt, ne légy kicsinyhitü,
hadd bolygja sorra mind a termeket
s örömnél gazdagabb szépségeik
ismerje meg mind. Lássa nyugtalan,
édes sirós nagy éjek lázas álmát,
izlelje kelyhed kinos szerelem;
halál sötét gyémántját tüzze föl
hiuskodón zuhatagos hajába
s keblére illesszen piros rubint
a csókból, mely már nem lesz csók soha.

Karácsony este volt. A fekete
tolvaj sóhajtott s némán visszafordult.

JUHÁSZ GÉZA.

Olcsó fütőanyag!

Minden más tüzelőanyagnál olcsóbb és azonnal szállitható garantált 5000 kaloriás

szén- és koksz-brikett

minden mennyiségben. Nagyban métermázsánként 250 K. Gyárak, mühelyek, háztartások céljaira minden esetben bevált. — Kazánok, gőzgépek fütésére kiválóan alkalmas. — Megrendelhető nagyban Hungária kokszvállalat Kokuth Sándor és társainál Debrecen, Szent Anna-utca 29. Kicsinyben árusitás FAHIDY TESTVÉREK Debreczen, Szoboszlai-ut és FERENCZY JENŐ Debrecen, Miklós-utca 53.

Mélyen leszállitott árak mellett vásárolhat

Ujévi ajándékot az ARANY-BIKA divatházban

(Bika-épület)

Nagy választék velourok, férfi és női gyapjuszövetek, selymek, bársonyok, flanelek, vásznak, férfi és női fehérnemüek, kötött áruk és pipere cikkekben.

Európa ujjáépitési tervezete

Páris, dec. 24. A „Matin" visszapillantást vett a londoni tárgyalásokra és ezt irja: **Január végére el kell készülnie Európa ujjáépitési tervezetének,** amelyhez egész Európa hozzájárul. Ennek a tervezetnek a főbb három pontja a következő:

1. Oroszország talpraállitása, vasuti vonalainak, vasuti anyagának helyreállitása és ennek a kérdésnek egy nagy szabásu pénzügyi és kereskedelmi tranzakcióval való végrehajtása, a mely nagy politikai körültekintést igényel.

2. A váltó árfolyamok kérdésének megoldása.

3. Németország vámbevételeinek szigoru ellenőrzése a német kivitelre, a birodalmi bank tőkéjére, a költségvetésre és letétekre vonatkozó különös intézkedések. Ezt az intézkedést közvetve a külföldön levő német javakra is ki kell terjeszteni.

Egy kis nyelvészkedés

A *Magyar Nyelvőr* legujabb (decemberi) számából vesszük át munkatársunk alábbi cikkét:

Nincs olyan, ki van zárva, nem létezik

Valóban ugy áll a dolog, hogy a *nincs olyan:* az már *ki van zárva* a használatból, az már *nem létezik* a magyar nyelvben. Pedig az én gyermekkoromban és diákságom éveiben alig szállott el ajkunkról többször és jutott fülünkbe gyakrabban egy egy kifejezés, mint *nincs olyan,* vagy *olyan nincs.* — Ha erősen akartunk tagadni, cáfolni, ha valamit lehetetlennek akartunk feltüntetni, akkor ott volt készen a legalkalmasabb szólásforma: *nincs olyan, olyan nincs.* Vitatkozás közben számtalanszor hangoztattuk: *„Nincs olyan,* hogy te többet tudnál a latinból mint én. *Olyan nincs,* hogy engem Kovács tanár ur meg merjen buktatni. — Hogy a piarista gimnáziumban erősebb fiuk volnának, *olyan nincs".* Sok fiunak szinte megrögzött szokása volt mindenre azt mondani: *Nincs olyan, nincs olyan.* Erre aztán az volt a tréfás válasz: *Ha nincs olaj, van petróleum.*

A nótába is bekapott a *nincs olyan.* Hányszor dalolgattuk borozás közben, hányszor dudolta a jókedvü férj:

„Hogy engem egy asszony
Egzercéroztasson,
Olyan nincs a sitonérba!"

Szoval 40—50 évvel ezelőtt ur volt a *nincs olyan;* a magyar közbeszéd félirodalmán uralkodott.

De haj! már Horatius megtanitott bennünket, hogy változnak az idők, változik a szók és szólások divatja. A *nincs olyan*-ra es az *olyan nincs*-re két jövevény is reátámad és lassankint kiszoritja, végül teljesen kiforgatja a maga ősi birtokából. A tagadás, a cárolás, az ellentmondas ma nem éri be a népies, az egyszerü *nincs olyan*-nal; ha a nemet a valószinütlent, a hihetetlent, a lehetetlent: *es is ausgeschlossen, eine ausgeschlossene Sache* vagy *das existiert nicht* stb. szólásokkal fejezi ki, akkor a magyarnak igy kell tagadni, cáfolni, ellentmondani: *ki van zárva,* hogy a te futballod jobb legyen, mint az enyém. *Kizárt dolog,* hogy az önképzőkörben zsidó tisztviselő is lehessen.

Katonák, szolgálók komoly, vagy évődő beszélgetéséből lépten-nyomon kicsattan: *Az nem létezik, az nem létez,* sőt röviden *nem létezik, nem létez.*

Ezeket a jöttment, ezeket a magyartalan, ezeket a magyarpusztitó kifejezéseket — sajnos — nemcsak a közbeszéd kapta fel, hanem befogadta az irodalmi nyelv is. A tudományos értekező, a politikai vitatkozó azt hiszi, hogy fejtegetései nem eléggé meggyőzők, hogy állitásai, érvei nem elég sulyosak, ha előadásába, beszédébe bele nem tüzdeli néhányszor: *Ez ki van zárva. Kizárt dolog, hogy...* Pedig ha már a *nincs olyant* elfeledte vagy tul népiesnek tartja, akkor még ott van rendelkezésére egész csapata a jobbnál-jobb, a magyarnál-magyarabb szóknak és szólásoknak, amelyekkel elég erősen lehet tagadni, cáfolni, ellentmondani. *Lehetetlen, hihetetlen, nem tehető fel, nem képzelhető,* vagy állitó formában *bizonyos, kétségtelen, kétségtelenül bizonyos,* stb.

Aki jól akar irni és beszélni magyarul, az zárja ki tehát irásából és beszédéből a *ki van zárvá*-t, az tekintse nem létezőnek a *nem létezik*-et és mondja ki bátran: *„Nincs olyan,* hogy a magyar nyelvben szükséges volna akár a *ki van zárva,* akár a *nem létezik".*

Kardos Albert.

Hirek a városi muzeumból.

Haranghy Jenő, **e kitünő magyar grafikus és festőmüvész reszben szinezett pompás képén, amelyeket Csokonai müveinek illusztralása vegett a Csokonai-kor megbizásából készitett, a kör ereklyetárában, a városi muzeum megnyitása napjain sorozatos kiállitásban a közönség elé kerülnek. Legelőször Karacsony második napjan a *Béka-egérharcot* illusztralo, ötlettel és humorral teljes festményeket és rajzokat mutatják be — Özv. *Erdódy* Andrasné szül. *Koncz* Gabriella urnő müvészi keszseggel fából faragott érdekes emlektargyakat ajandekozott a városi muzeumnak: legyezőt és rabbilincs alaku karperecet, amelyet a szabadságharc utan nehez varfogsagra itélt egyik elődje készitett 1850-ben, az aradi var kazamatajaban. — A *városi muzeum es képtár* Karácsony első napjan zárva marad. De hetfőn mindkét intézmény belépődij nélkül megtekinthető; a muzeum torteneti es neprajzi osztalya délelőtt es délutan; a keptár csak délelőtt.**

FELDHEIM és WEISZ olcsó és jó szövetek kizarolagos raktara PIACZ-UTCA 73. SZ.

— **Margitfürdő és vizgyógyintézete** kellemesen fütve, állandóan nyitva, egész nap nők és férfiak részére.

Földi Mihály: Hári János házassága

A *„Sötétség"* és a *„Szahara"* után nem jonetett mas, mint ami jott: *„Hári János házassága".* A tartalom, a lenyeg ugyanabból a világból eredt fol, amelyből a szerzőnek eddigi müvei születtek. Sőt talán egy meglátasnyi kis fejlődés is ez a könyv, egy kissé talán még lelkibb tema tartalmasodik itt meg, de egy arnayalattal vilagosabb szinlenetőségben. Ez a könyv többeké, mint az eddigi *Földi*-irások, valahogy könnyedebb, megfoghatóbb, többek élményévé lehető itt a forma, pedig az alaplelkiség elvontabb, mélyebb, befelévalóbb, mint a szerző régebbi munkái. *Hári János házassága* a hazugságot, a szükséges, a belső kényszerből, mélyebb lelki okból eredő hazugságot glorifikálja. A stilus — a finom témához és a sokat, sőt mindent kifejező formához képest — tulságosan egyszerü, de talán csak szerény, nem szegény. Ez a könyv egy kis *föloldójel Földi* további munkásságához, amely most *uj hangnemben,* világosabb és megvigasztalóbb szinekben készül folytatódni, de amelynek hangértékei ép oly lelketkifejezőeknek, ép oly mélyből eredteknek igérkeznek, mint eddigi irásainak nehéz, mélyebb szinü, sürü, összetette hangnemei.

A könyvet a *Pán*-könyvtár adta ki, amelynek *Laczkó* Géza a szerkesztője. Az ő neve már magában véve is értékmutatója, sőt megalkuvástalan kritikája a szerkesztésében megjelenő könyveknek és biztositék arra, hogy a *Pán*-könyvtár nagy, jó akusztikáju csarnoka lesz uj és értékes hangu iróinknak.

Morvay Z.

A könyv Hegedüs és Sándor könyvkereskedésében kapható

Szilady Áron akadémiai gyémant-jubileuma

A magyar tudósok nesztora, *Szilády* Áron, a nagy nyelvtudós és irodalomtörténeti kutató 60 éve viseli a M. T. Akadémia tagságával járó kitüntetést. Az öreg tudóst e ritka időpont elérése alkalmából melegen üdvözölte az Akadémia elnöksége.

A nevezetes jubileum mellett Debreczen sem mehet el közömbösen, mert *Szilády* Áron a kollégiumnak volt hajdan a növendéke és *Lugossy* Józsefnek, a hires orientalistának a tanitványa. Lugossytól tanulta a török, perzsa és arab nyelveket, amelyeknek mint müforditó, mint történetbuvár és mint irodalomtörténetiró oly nagy hasznát vette később.

A régibb debreczeniekkel, főkép *Géresi* Kálmánnal, a Csokonai-kör volt elnökével szoros kapcsolatot tartott fenn, amely természetesen az idők folyamán meglazult. A mostani jubileum alkalmából sok debreczeni irodalmi embernek száll üdvözlete és jó kivánsága Halas felé, ahol *Szilády* Áron teljes visszavonultságban, de még szellemi erejének birtokában tölti pátriárkai aggkora éveit.

Jött a Május.

A mezők fölött fent vérlett a nap,
Számolatlanul hullott az arany.
Kerestelek és nem találtalak.

Az uj tavasznak mi csak titka van,
Ezer örökszép fejtetlen rejtvény
Felfedni néked vágytam hasztalan.

Forró fejemet kezembe ejtém,
Sorsom átkoztam: óh átkos végzet,
Hova vezethet én rögös mesgyém?

S a tenger elém hiába kéklett
Meddőn fehérlett virág s fa zöldelt,
Szemem nem látott csak feketéket.

Felhő folt fedte farán a földet
— Bus gyertya füstje ravatal felett —
S arra gondoltam, látlak-e többet?

Aztán tolvajos meleg este lett,
Szél cicázott a pálmafák között,
A nap álomra halkan vetkezett.

S mint vig ficsur, kinek ma bálja van
S szerelőjénél tánchoz lekötött:
A hold vig-éjhez sebten öltözött.

... A mezők fölött fent vérlett a nap
A hold éjjente szent csodákra várt
Kerestelek és nem találtalak.

Jött a Május és egyedül talált.
(1916.)

Kerekes György Imre.

A Patronázs-egyesület karacsonyfaja

Mióta fennáll a patronázs-egyesület, talán még sohasem került annyi adomány kiosztásra, még sohasem részesült annyi szegény gyermek megajándékozásban mint ma, a ref. gimnázium tornatermében, de bizonyára a szeretetnek ezt a szép ünnepét sem nézte és hallgatta végig nagyobb érdeklődő közönség. Ott volt dr *Baltazár* Dezső püspök, *Baja* Mihály ref., *Papp* Gyula gör. kath. lelkész, *Szomjas* Gusztáv főispán, dr *Vásáry* István tanácsos, *Medgyaszay* Miklós árvaszéki elnök, *Rostás* István előljáró, aztán a patronázsegyesület vezetősége *dr Keserü* Lajos törvsz. elnökkel és *Sass* Bélánéval az élén, a Debreceni Független Ujság karácsonyi jótékonysági akciója képviseletébe *Lederer* Miksáné, *Fürst* Ödönné, és *Kardos* Albert. *Keserü* Lajos dr néhány megnyitó és üdvözlő szavai után dr *Baltazár* Dezső püspök méltatta a karácsonyfa-ünnepet és jelentőségét, azt az emberbaráti szeretetet, amely Krisztus tanitása szerint felülemelkedik minden társadalmi, felekezeti és faji különbségen, majd megható szavakat intézett a több száz főnyi gyermekekhez, akik ugy hálálhatják meg a most vett jótéteményeket, ha a szeretet lesz életükben a vezércsillag. A püspök felemelő és megható, hazafias akkorddal kicsendülő beszédét *Rózsa* Irén, a patronázs gondozása alatti tanuló köszönte meg — versben — megajándékozott társai nevében. — A szép ünnepet az iparos dalegylet által előadott *Himnusz* nyitotta meg és a *Szózat* zárta be. — Ezután ment végbe a gyermekek megajándékozása, amiben *Somossy* László pénztáros és *Walner* Gyula titkár buzgólkodtak; 1500 gyermek kapott egy-egy kalácsot és egy pár virslit; azonkivül mindenki kapott valami ruházati cikket, vagy iskolai eszközt. Ez utóbbi tárgyak jórészt a ***Debreceni Független Ujság*** gyüjtéséből kerültek ki.

Borovcini Nándort letartóztatták

Budapest, dec. 24. A királyi ügyészség felfolyamodással élt dr Kiss István táblabiró, vádtanácsi elnöknek ama végzése ellen, amely gróf Andrássy Gyulán és Lorenz Józsefen kivül Borovicini Nándor követségi tanácsost is szabadlábra helyezte.

A királyi ügyészség felfolyamodását a vádtanács ma délelőtt tárgyalta és helytadott a királyi ügyészség amaz előterjesztésének, hogy Borovicini Nándor ellen az előzetes letartóztatást rendeljék el. Borovi- letartóztatást mnfrm nmmfmfm cini előtt ma délelőtt féltizenegy órakor hirdették ki a vádtanács letartóztatási határozatát és rögtön le is tartóztatták.

A vádtanács végzésének indokolásában azt hozza fel, hogy Borovicini nem magyar állampolgár, horvátországi születésü, édesatyjának Horvátországban vannak birtokai és igy joggal lehet tartai attól, hogy a büntetés elől megszökik.

Borovicinit ma délelőtt átszállitották a pestvidéki ügyészség fogházába, ahol a régi celláját jelölték ki számára.

A letartóztatás elrendeléséről tudomást szerzett gróf Apponyi Albert is, aki azonnal az ügyészségre sietett, hogy dr Sztrache Gusztáv főügyésszel tárgyaljon. A főügyész azonban éppen az igazságügyminiszternél volt és igy Apponyi nem tudott vele beszélni. Apponyi arra akarta kérni a főügyészt, hogy tekintettel a karácsonyi ünnepekre és arra, hogy Borovicini fiatal férj, akit párheti házasélet után tartóztattak le, legalább a karácsonyi ünnepeket tölthesse szabadon.

Tökmag

A kis asztalon parádés rendben állott a portéka. Apró rekeszekben piros, zöld és sarga cukorrudak, aztán krumplicukor és füge. És itt láttam viszont egy héttel ezelőtt a tökmagot is. Egy nagy rekeszben állott, külön, egy halomban. A halmocska tetején egy kétdecis-forma pléhcsupor állott: a mérő. Nagyon meghatott a találkozás a tökmaggal. Évek óta, a háboru óta nem láttam már gyerekkori ismerősömet és körülbelől 15—20 esztendeje tartottam utoljára sipkámat a tökmaggal tele mérőbádog alá. A főposta előtt volt ez az elárusitó asztal és én a posta földszinti ablakai alatt állottam meg, onnan néztem a tökmagot. Abban a pillanatban ugy hatott rám, mintha szivárványt láttam volna. Visszajött a tökmag, hét esztendei nyomoruságnak most már csakugyan vége lesz. Visszajönnek a régi idők, jó mód, olcsó élet, ruhák és cipők, jó, finom ételek. Három koronából lumpolunk ezután és gummirádlison megyünk haza; a bankárok ismét autókon járnak, virágeső lesz a primadonna nevenapján, frakkos urak lepik el a tánctermeket és a diurnista, a szegény napidijas közalkalmazott sem éhezik ezután, hiszen itt van, megjelent a piacon amint a kereskedelmi életben szokás mondani — a tökmag, a békebeli diurnisták kedvenc tápláléka. — Ilyesforma dolgok jutottak az eszembe és a hóbortos alföldi nábob, Józsa Gyuri, aki a 70-es 80-as évek pompás humoristája, Bernáth Gazsi urunkbátyánk szerint egy diurnistát fogadott fel tisztartónak, akivel egy héten át mindennap találkozott a Dunaparton, ahol a diurnista tökmagot ebédelt. Ugy gondolta, hogy ez nem lop, kevésre van szüksége, csak tökmagra, a mi a háztól is kitelik. És ekkor ébredtem rá, hogy milyen rettenetes volt az az elmult hét esztendő. Nyomoruság, nélkülözések, lerongyolódás, éhség és hogy fogadott volna tisztartót Józsa Gyuri, ha nem kapott tökmagot sem ebédre a diurnista. A tökmaghoz azonban nem mertem közeledni. Sárgásfehér halma egy hétig mindennap a szemembe ötlött, a főposta előtt elmenet. Mindennap halogattam, hogy odalépjek és megkérdezzem, mennyi lehet a tökmag mostanában. Mit kér a kofa, vagyis ujabb szójárás szerint a viszontelárusitó a tökmagért, a mit békében jólformán ingyen adtak. Mert ettől függ — gondoltam — hogy visszajött-e a békevilág, lesz-e tökmag a napidijas ebédjére.

Ma végre odaléptem az asztalhoz. A viszontelárusitónő különösen, ferdén nézett rám. Kancsalitva, mint a liba. Hogy a tökmag? Nem értette a kérdést. Igy jöttem rá, hogy miért néz kancsalitva. Mert azt a fülét forditja felém, amelyikkel jobban hall. Még jobban félreforditott fejjel és még jobban kancsalitva kérdezte:

— Mi tetszik? — A tökmag... Hogy?

— Öt korona egy csuporral kérem. Tessék! És már mérte is ki a csupor tökmagot.

— Nem, — mondtam — ne bántsa? Furcsán nézett rám. Csodálkozva, hogy tán drága a tökmag. Öt koronáért két decije! — Hát nem tetszik? Mért kérdezte az ur az árát? Persze, hogy nem tetszett, de nem mondhattam neki, hogy csak kiváncsiságból kérdeztem. Hogy megtudjam, telik-e ebédrevaló tökmag a tisztviselőnek. Bizony nem telik! Két deci! Öt korona! Sok!

DOLLÁRT és mindenféle idegen pénzt a legdrágábban vásárol, idegen kifizetéseket legelőnyösebben eszközöl **RÁNKAI** bankiroda, **Dégenfeld-tér 6.** Telefon 209.

Tőzsdei magánforgalom

Zürichi zárlat: 0.85

A magánforgalomban telefonzavarok álltak be azóta, amióta a rendőrség leszerelte azokat a titkos telefonokat, amelyeken a magánforgalom nagyrészét lebonyolitották. Emiatt ma nem fejlődhetett ki nagy üzlet, de a bankoknál élénk érdeklődés mutakozott a papirok iránt. Keresték Magyar Hitelt 1980-ért, Salgót 5550—5600-ért. A hangulat általában bizakodó.

A valutapiacon a korona Zürichi 85-ös megnyitó árfolyama gyöngitette az irányzatot, de üzlet is kevés volt. Dolár 623—625, márka 356—35, szokol 8.40, lei 5.20. Kifizetések: Zürich 121, Berlin 340, Prága 855, —861, Bécs 11 és egynegyed.

Zürichi devizák

Zürich, dec. 24. (Zárlat.) Berlin 272 és fél, Hollandia 187 és fél, Newyork 513, London 2142, Páris 4070, Milano 2265, Prága 705, *Budapest 85*, Zágráb 200, Varsó 19, Bécs 20, osztrák lebélyegzett 11.

Terménytőzsde

Kis forgalom és csekély kinálat mellett az üzlet megszilárdult. A vételkedv barátságosnak mondható. Árak kenyérmagvakban 25—50 ponttal magasabbak. A többi cikkekben, például árpában, kölesben és zabban az üzlet változatlan.

Hivatalos árak: Buza tiszavidéki 2230—60, egyéb 2220—40, rozs 1440—65, árpa 1650—700, sörárpa 1750—800, köles 1500—600, zab 1430—2460, tengeri 1875—900, repce 27—28, korpa 1050—75, árak métermázsánként ab Budapest értendők. Előfordult kötések: Buza 1 vagon 2225 ab állomás, tengeri 1 vagon 1850 ab állomás, repce 1 és fél vagon 2800 ab állomás, zab 3 vagon 1420 ab állomás.

MIREK

Karácsonyi istentiszteletek sorrendje a ref. templomokban

Első nap: **Nagytemplomban:** délelőtt 10 órakor prédikál dr Baltazár Dezső püspök, ágendázik Varga Ferenc s.-lelkész, délután 5 órakor prédikál Gábor András s.-lelkész; **Kistemplomban:** délelőtt 9 órakor prédikál Szele György lelkész, ágendázik Erdélyi Sándor s.-lelkész, délután 2 órakor prédikál Konrád Zoltán h.-lelkész; **Kossuth-utcai templomban:** délelőtt 10 órakor prédikál dr Révész Imre lelkész, ágendázik Kiss Andor s.-lelkész, délután 5 órakor prédikál Mezei Béla vallástanitó-lelkész; **Árpád-téri templomban:** délelőtt 10 órakor prédikál Baja Mihály lelkész, ágendázik Gábor András s.-lelkész, délután 2 órakor prédikál Kiss Andor s.-lelkész; **Ispotály-templomban:** délelőtt 10 órakor prédikál Boér Károly vallástanár, ágendázik Varga Jenő s.-lelkész, délután 2 órakor prédikál Varga Jenő s.-lelkész; **Homokkertben:** délelőtt 10 órakor prédikál és urvacsorát oszt Molnár Ferenc vallástanitó-lelkész, délután 2 órakor prédikál Varga Ferenc s.-lelkész; **Városi szegényházban:** délelőtt 10 órakor prédikál és urvacsorát oszt Konrád Zoltán h.-lelkész; **Pallagon:** délelőtt 10 órakor prédikál és urvacsorát oszt Uray Sándor lelkész; **Nyilastelepen:** délelőtt 10 órakor prédikál és urvacsorát oszt Mezei Béla vallástanitó-lelkész.

Második nap. **Nagytemplomban:** dél előtt 10 órakor prédikál Konrád Zoltán h.-lelkész, délután 5 órakor prédikál Uray Sándor lelkész; **Kistemplomban:** délelőtt 9 órakor prédikál Varga Ferenc s.-lelkész, délután 2 órakor prédikál Kiss Andor s.-lelkész; **Kossuth-utcai templomban:** délelőtt 10 órakor prédikál Márton Sándor s.-lelkész, délután 5 órakor Gábor András s.-lelkész; **Árpád-téri templomban:** dél előtt 10 órakor prédikál Kiss Andor s.-lelkész, délután 2 órakor prédikál Varga Ferenc s.-lelkész; **Ispotály-templomban:** délelőtt 10 órakor prédikál Varga Jenő s.-lelkész, délután 2 órakor prédikál Marton Sándor s.-lelkész; **Homokkerti imaházban:** délelőtt 10 órakor prédikál Gábor András s.-lelkész, délután 2 órakor prédikál Varga Jenő s.-lelkész.

Karácsony szombatján, szombaton délután 5 órakor a **Kossuth-utcai templomban** Karácsony esti áhitaton prédikál Uray Sándor lelkész.

Karácsonyesti áhitat. A mult évi karácsonyesti áhitat mintájára ez évben is tartunk karácsony szombat estélyén 5 órakor a **Kossuth-utcai templomban** áhitatot. Ez alkalomra hiveinket szeretettel meghivjuk.

— **ÁV. Hungária.** A Máv. igazgatósága a portorosei egyezmény folytán ugy rendelkezett, hogy a különbözö vasuti kocsigyárakban megrendelt kocsik a régi MÁV. jelzés helyett az uj ÁV. Hungária jelzést kapják.

— **A jog- és pénzügyi bizottság** december hó 27-én kedden délután 3 órakor a városháza tanácstermében ülést tart.

— **XIII. árumintavásár.** A budapesti kereskedelmi és iparkamara megkezdte a XIII-ik árumintavásár előkészitő munkálatait. A vásárt a jövő év julius első felében tartják és ezen résztvesznek az összes szakmák.

— **Materny főesperes nyugdija.** Materny Lajos evangélikus főesperes, a debreczeni evangélikus egyház lelkésze tudvalevőleg több évtizedes müködés után nyugalomba vonult. Hogy nyugdijalap hiányában az agg lelkipásztor számára legalább szerény megélhetést biztositsanak, a debreczeni evangélikus egyház harminc áldozatkész tagja évenkint 500 kor. kifizetésére kötelezte magát Materny Lajos nyugdijára.

— **Eljegyzés.** Klein Sárika és Almási Miksa jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

Paszternák Szeréna urleányt eljegyezte Grosz Anti. (Minden külön értesités helyett.)

A Szinház és Mozi. Halasi Andor kitünően szerkesztett hetilapjának karácsonyi száma közli Kálmán Manci, Székely Zizi, Szigeti Jenő, R. Nádossy István, Pintér Dezső arcképét. A gazdag, élénk és változatos tartalmu dupla szám töméntelen intimitást közöl a szinpad kedvenceiről. Az egész hét szinlapját s az összes mozik teljes müsorát minden héten megtalálja a Szinház és Moziban az olvasó.

— **Lelőtték a körvadászaton.** Tegnapelőtt egy Nagylétán tartott körvadászaton mindkét lábán sulyosan megsebesült Terbes János odavaló napszámos. Az ápolás hiányos volta miatt vérmérgezést kapott, ugy, hogy mire a debreczeni belgyógyászati klinikára szállitották, már agónizált. Halála már csak órák kérdése.

— **Postások karácsonyfája.** Megható és lélekemelő ünnepség szinhelye volt csütörtök délután a debreceni m. kir. postaigazgatóság. A postatáv. távb. nőtisztviselők országos egyesületének debreceni kerületi központja az igazgatóság nemesszivü s a személyzet iránt atyai gondoskodással viseltető vezetőjének, Demko Jenő pt. főigazgatónak s dr Szabó D. pt. igazgató-helyettesnek védnöksége alatt a postás gyerekek részére karácsonydélutánt rendezett, a mely megható módon folyt le. A szép ünnepség részleteiről, miután késő időben kaptunk róla tudósitást, már nem emlékezhetünk meg.

— **Sándor Mátyás,** a világ legszebb filmje hátfőn az Apollóban.

— **A Cunard-Line** hajózási társaság hivatalnokaival kisért transportjai hetenként hétfőn indulnak az az európai kikötőkbe azokkal az utasokkal, akik az amerikai bevándorlási törvényben előirt létszám beteltével mégis megkaphatják amerikai vizumukat és akadálytalanul utazhatnak Amerikába. Ilyenek azok, akik most jöttek vissza Amerikából látogatásra, akik üzleti ügyben utaznak, papok, orvosok, szinészek, müvészek, ápolónők, azonkivül háztartási alkalmazottak, ha munkaadójukkal együtt utaznak.

— **Házasság.** Hermann Rezső, a Müszaki és Kereskedelmi Társaság beltagja ma vasárnap délután 2 órakor tartja esküvőjét a Deák Ferenc-utcai izr. nagytemplomban Weisz Bella urleánnyal. (Minden külön értesités helyett.)

— **Mindenkinek el kell menni,** hogy megnézze a Modern Kabaré és Bár karácsonyi nagy müsorát. Szinre kerül 45 és fél, Békefi László kacagtató tréfája, a főszerepet **Virágh Ferenc,** az országhirü komikus fogja játszani. Előadás után nagy tánceverseny. Kérem jegyekről előre gondoskodni. — Telefon 9—76.

— **Öngyilkos kereskedő.** Ma reggel a mentők szállitották be Cserepes-utca 5. szám alatti lakásáról az Auguszta-szanatóriumba Vajna Mihály kereskedőt, aki hajnalban 5 órakor átvágta balkarján az ütőeret. Vajna sok vért vesztett, mikorra tettét észrevették és rendkivül sulyos állapoban került a belgyógyászati klinikára, ahol ma délben hallgatta ki a rendőrség. Kijelentette, hogy az anyagi gondok megőrölték idegeit és egy idegrohamban követte el az öngyilkosságot.

— **Köztisztviselők karácsonya.** Tegnap délután osztotta ki a közalkalmazottak beszerzési csoportja a legérdemesebb mert legszegényebb sorsu közalkalmazottak között azokat az adományokat, amelyeket a Debreceni Független Ujság akciója juttatott nekik. Ezeken felül a csoport is hozzájutott gyüjtés utján szeretet-adományokhoz, a melyeket szintén szétosztott. Ha a sok ezer közalkalmazott nem is részesülhetett karácsonyi adományban, legalább azok, akik kaptak valamit, ruhanemüt cipőt, élelmiszert, jutottak hozzá karácsony előtt néhány boldog perc igazán drága szeretetadományához.

— **Tolvaj elmebeteg.** A debreczeni rendőrség a balassagyarmati kórház elmeosztályának kérésére körözi Szabó Károly 23 éves debreczeni születésü elmebeteget, aki napokkal ezelőtt megszökött a balassagyarmati kórházból és jelentékeny mennyiségü ruhanemüt és a kórház tulajdonát képező teljes ruháatot is magával vitte. Szabó a lipótmezei tébolydából került a balassagyarmati kórházba, ahonnan pár heti tartózkodás után szökött meg.

— **Mindenféle** szőrmeruhákat szakszerüen legujabb divat szerint és legolcsóbban alakit, javit Klonda szücs, Piac-utca 21.

— **Három magyar szabadsághősnek** a magyar függetlenségért, a magyar szabadságért vivott küzdelmeit mutatja be a „Sándor Mátyás".

— **A Debreczeni Tájékoztató és Naptár** Szathmáry Zoltán kiadásában megjelent. Kapható a 40 oldalas füzet, mely a naptári részen kivül mindenről tájékoztat, az összes trafikokban, ujságárusoknál s könyvesboltokban. Ára 6 korona.

— **Szilveszterre a legszebb** lackcipők kaphatók Salamandernél Debreczen, Piac-utca 22—24. Telefon 10—40.

— **Összes iró-,** varrógépeket, orvosi, fogászati müszereket, könyvkötészei gépeket, szerszámokat szakszerüen készit, javit Molnár Oszkár, Péterfia 18.

— **Becses figyelmét** felhivjuk a Király-utca 4. szám alatti szövetáruház és uriszabóság kirakatainak megtekintésére. Olcsó és csak jobb minőségü szövetek raktára. Elsőrendü munka.

— **Csinos lesz,** ha legujabb párisi „Traviata" cipőfüzőt rendel Goldstein Karolinánál, Miklós-utca 5.

— **Szépek,** olcsók, tartósak a Varga fényképész képei, müterem Piac-utca 43.

— **A Debreceni Torna Egyesület** ma, karácsony első napján a „Royal"-ban öt órai zenés teadélutánt tart.

— **Gyermeke** ép termetét megmenti, ha „Amerikai egyenestartót" rendel Goldstein Karolinánál, Miklós-utca 5.

— **Dr. Tóth Kálmán** az ipartestület volt jegyzője ügyvédi irodáját Debreczenben, Péterfia-utca 78. szám alatt megnyitotta.

— **Burg** fényképésznél Szent Anna-utca 5. mindkét ünnepen egész nap nyitva.

— **Küönlegeség:** Hordozható bőrtokban (fridikülben) zsoltárok, ref. és kath. imakönyvek kaphatók Hegedüs és Sándor irod. és nyomdai r.-t. könyvkereskedésében.

— **Villamos világitás,** telefoncsengő berendezéseket szakszerüen szerel **Földes Sándor,** Hatvan-u. 18. Telefon 210. **Wolframégők,** szerelési anyagok nagy raktára.

— **Férfi és női,** szőrmével, teveszőrrel, bőrrel bélelt **kesztyük,** gumminadrágtartók, füzők, antilop, szarvasbőr, trikó és kötött kesztyük érkeztek **Vitáriushoz,** Piac-utca 16. Alföldi-palota.

— **Hölgyek naptára az 1922. évre** már megjelent. Kapható Hegedüs és Sándor r.-t. könyvkereskedésében Debreczen, Piac-utca 34.

— **Vizgyógyintézet** a Margitfürdőben.

— **Menyasszonyi képek,** családi, csoport és gyermekfelvételek izléses beállitásban, legfinomabb kivitelben készülnek Liener Béla fényképésznél, Csapó-utca 1. sz. Müterem állandóan fütve van.

— **Erős Gábor** és társa müszaki szerszám és vaskereskedése megnyilt Miklós-utca 2. Apollóval szemben. Mindennemü háztartási cikkek, konyhaedények kaphatók.

— **Moskovits uridivat szalon.** Állandóan angol szövetek raktáron. Hatvan-utca 5.

— **Családi** bérletek és kedvezményes fürdő-jegyek válthatók a Margit-fürdő pénztáránál.

— **Szinházi** és **alkalmi ruhákat** kifogástalanul fest, tisztit Koncz, Debrecen, Arany János-utca 10.

— **Karácsonyi és ujévi ajándéktárgyak,** gyönyörü tintatartók, irókészletek, diszes dobozu levélpapirok, emlékkönyvek, képes- és meséskönyvek, diszmüvek óriási választékban kaphatók Hegedüs és Sándor irodalmi és nyomdai r.-t. könyvkereskedésében.

— **Gramofonok,** eufonok, lemezujdonságok, varrógépek nagy választékban. — Gramofonok, varrógépek szakszerü javitása Molnár Testvéreknél, Nagytemplomnál. Telefon 727.

— **Szőnyegek, függönyök,** ágy- és asztalteritők, pokrócok, stb. a legolcsóbb árakban Horn és Erdélyi szőnyegházában, Debrecen, Kossuth-utca 19.

— **Varrógépek,** irógépek, orvosi müszerek, National-kaszszák, minden mechanikai dolgokat szakszerüen javitanak Molnár Testvérek, Egyház-tér. Telefon 727.

— **Köztisztviselők** részére kedvezményes fürdőjegy 21 korona a **Margit-fürdőben.**

— **A váci püspöki bérpince** kiváló palackozott faj borainak vezérképviselete és bizományi raktára a közgazdaasági bank és váltóüzlet rt.-nál, Piac-utca 59. sz.

— **Briliánsért,** aranyért és ezüstért magas árat fizet Weisz aranymüves és ékszerész, Püspöki palota.

— **Szőnyeg,** linoleum, ágy- és asztalteritők, gummi kabátok, bőrvásznak és pokrócok a legolcsóbban beszerezhető **Haas Lipót** gyári lerakatában Debreczen, Ferencz József-ut 58., megyeháza mellett.

— **Előnyös** feltételekkel, törlesztésre is készit **fogkoronákat,** müfogakat, töméseket Brüll fogmüterme, Piac-u. 72.

— **Tormay Cecile bujdosó könyvének II. kötete megjelent. Kapható Hegedüs és Sándor rt. könyvkereskedésében.**

— **Reuma,** csuz, köszvény és idegzsába fájdalmaktól megszabadul, ha iszappakolást használ a **Margitfürdőben.**

SZINHAZ.

MÜSOR:

VASÁRNAP: Délután: *Az iglói diákok.* Este: *Postásfiu és a huga.*
HÉTFŐN: *Délután:* A falu rózsája. Este: *A kis király.*
KEDDEN: *A fakir.* B) bérlet.
SZERDÁN: *A fakir.* C) bérlet.

Gyermekgyilkos szinész a Csokonai-szinházban

A szinházhoz közelálló köröröket napok óta egy rémes gyilkosság tartja izgalomban, amelynek — ezideig még ismeretlen körülmények között — áldozatul esett a szinház egyik fiatal, közszeretetben és köztisztelteben álló tagjának gyermeke.

A gyilkosságról, a gyilkosság elkövetésének módjáról és eszközéről ezideig semmi pozitiv adat nincs. Midössze annyit sikerült egy véletlen folytán megállapitani, hogy a gyilkos, — szintén a Csokonai-szinház egyik müvésze — vadállati kegyetlenséggel szétmarcangolta a szinház koloratur énekesnője, *Vizvári* Elza gyermekét.

Nem tartjuk fölöslegesnek megjegyezni, hogy a gyilkos, miután borzalmas tette napfényre került, eltávozott Debreczenből és amint a hollétének kideritésére irányuló nyomozás megállapitotta, ezidőszerint Budapesten tartózkodik.

Az esetről, amely az utóbbi évek bünügyi történetében borzalmasságával szinte páratlanul egyedülálló, alább adunk részletes részletes tudósitást:

Körülbelül a hét elején, az „Iglói diákok" cimü diáktörténet első eladásán pattant ki a rémes titok, amit a szerencsétlen áldozat aanyja, *Vizváry* Elza koloratur énekesnő addig érthetetlen okokból titokban tartott. Vizváry Elza egy véletlen elszólása leplezte le bünt, amelyről addig senki sem tudott, épen Vizváry Elza érthetetlen hallgataása révén. Ezt a hallgatást csak egy föltevés magyarázhatja meg. Valószinü, hogy a koloratur énekesnő gyermeke közvetlenül az előadás előtt esett áldozatul a gyilkos dühének. Vizváry Elza példás köteleségtudással, nagyszerü áldozatkészséggel végigjátszotta azegész előadást egy áruló szó, egy áruló mozdulat nélkül, egész addig a pillanatig, amig a gyilkos provokáló magatartása folytán önkénytelenül kitört az órák óta visszafojtott fájdalma.

Ahoz, hogy valaki a nyitott szinpadon lefolyt drámai jelenetet megérthesse, ismerni kell az „Iglói diákok" cimü diáktörténet szereposztását. *Vizváry* Elza a Tircsák Évike, *V. Zágon* István az intrikus, Szidor Ákos szerepét játszotta. A negyedik felvonásban, ahol Szidor — Zágon valósággal erkölcsi kinpadra vonja Évike — Vizváryt, — árulta el Vizváry Elza a borzaasztó titkot. Zágon goromba szavaira egyszer csak igy kiáltott fel:

— Széttépte szivem gyermekét!

V. Zágon István az énekesnő szavaira megtántorodott, elsápadt és a nézőtér első soraiban ülők állitása szerint annyira megrémült büntette felfedeztén, hogy valósággal hideg veriték gyöngyözött homlokán. Jellemző Vizváry Elza fegyelmezettségére, hogy miután a gyilkosnak szemébe vágta a vadállati bün vádját, még végigjátszotta az egész felvonást.

Az eset természetesen nagy rémületet keltett a szinházhoz közelálló körökben.

V. Zágon Istvánnak sikerült Debreczenből Budapestre utaznia, egyelőre — ugy látszik — biztonságban érzi magát. A Csokonai-szinház igazgatóságának értesülései szerint azonban pár nap mulva visszatér Debreczenbe. Az illetékes fórumok maid valószinüleg megragadiák az alkalmat, hogy ártalmatlanná tegyék ezt a veszedelmes kannibált.

Valószinü, hogy a rendőrség még egyszer előadatia a szindarabot, hogy Vizváry Elzának alkalmat adjon a szörnyü vád módositására. A szeren szerint ugyanis ezt kellett volna mondania: Széttépte szivem gyermekkori ábrándjait.

—

Szinházi iroda hireit.

Kedden lesz „A fakir" premierje a Csokonai-szinházban. Halassy Markiskának és Rubinyi Tibornak ismét módjában lesz nagyszerü müvészetüket bemutatni, mely egyszersmind a darab sikerét is jelenti. Szerepe van még a darabban Heltaynak, Mátrainak és Lux Böskének.

—

Nagy mükedvelő előadás. Ma ünnep első napján a Margitfürdő (Munkás Otthon) dísztermében délután 4 órai kezdettel az összmunkásság vigalmi bizottsága tánccal egybekötött mükedvelő előadást rendez, mely alkalommal szinre kerül az „Ördög mátkája" népszinmü 3 felvonásban. Belépti-di 11 korona és a vigalmi adó. Zenét a Munkás Otthan elismert zenekara szolgáltatja. Terem fütve van.

Karácsony a Modern Kabarében. Szenzációs müsora lesz a Modern Kabarénak a karácsonyi ünnepek alatt. Ez a müsor sor kielégiti majd a legkényesebb zenebarátok izlését épen ugy, mint a tánckedvelőkét, valamint a Kabaré-barátokat. A klasszikus zenei részben Plaskesz Frigyes a zseniális karmester és Sovánka Sándor a hires cigányzenész. Mindketten operákat adnak elő. A második táncrészben Rudas Ferenc a táncfenomén lép fel s lesz tánctverseny, amelyben a közönség is részt vehet. A harmadik részben a három legjobb magyar kabarékomikus lép fel, élén a vendégszereplő Virágh Ferenccel. Szinrekerülnek Békefi „42 és feles" c. tréfája és az Állatkert bohóság. Ugyancsak felépnek Kemény Olga, a debreczeniek kedvenc, ösmerős énekesnője, Ember Illus a kiváló táncmüvésznő és Somló Lili a népszerü kabarédiva. Fellép betegségéből felépülve a mindig aktuális Varga Samu. Jegyek telefonon (9—76.) is rendelhetők.

Karácsonyi előadások a Vigszinház-mozgóban. Vasárnap Pola Negri, a világhirü filmdiva főszereplésével a „Büntet a mult . . ." cimü nagyszabásu társadalmi dráma, „Népboldogitó" vigjáték és egy természeti felvétel. — Hétfőn a legujabb Deési-film, Hollai Kamilla és Dán Norbert főszereplésével a „Gyerekasszony" dráma és a „Bill, meg a nőcskék" amerikai burleszk kerül müsorra. Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor. Jegyelővét d. e. 10 órától.

MEGGYLELKE
ismét mindenütt!
SCHRANK
BUDAPEST

A Vigszinház-mozgó Szilveszter-estéje lesz a legszebb, legjobb és legolcsóbb szórakozás. Nagy müsor, tombolajáték, sok nyereménnyel, confetti korzó, cigányzene, tánc stb. Kezdete 9 órakor, záróráig. Jegyek előre válthatók.

Ch. Perczel Karola az ünnepek után uj tánckurzusokat kezd. Beiratkozni lehet az Uránia keresztépületében levő lakásán és az Apolló pénztáránál.

Táncestély. Ünnep másodnapján este 8 órai kezdettel (Margit-fürdő) Munkás-Otthon dísztermében táncestély tartatik. A Rendezőség.

Az Apollóban ma az „Ördöngősök", tragédia az orosz életből, 6 felvonásban, Dosztojewszky világhirü regénye után és a „Lukullusi lakoma" cimü kitünő 2 felvonásos amerikai vigjáték kerül utoljára bemutatásra

„Sándor Mátyás"-t, Jules Verne nagyszerü regényét, a párisi Gaumont-filmgyár remek müvét mutatja be hétfőn az Apolló, a budapesti Kamaraszinházzal egyidőben. Verne fantáziája a párisi filmkultura müvészete és Romuald Joubé, a főszereplő geniálistása domborodik ki e filmen. Romuald Joubé, kinek a „J'accuse" és az „Odette asszony vétke" szerepléseóta játéka felejthetetlen, a Sándor Mátyás szerepében világsikereket arat. Gyönyörüséggel, meghatottsággal és ujongással fogja nézni a közönség ezt a filmet, mely Budapestet lázba hozta. Bemutató előadás hétfőn 3, 5, 7 és 9 órakor. Jegyelővétel.

ACINO.

— Regény. — (34)

Irta: SZEKULA JENŐ.

— Az én szerelmes, édes Volumniámnak!

Ijedten esett ki az iróvessző a kezéből. Hát már Volumniát ir Nanno helyett? — Ki ez a reitelmes lény, aki már ismeretlenül is elhomályositja Nanno emlékét a lelkében. Láthatatlan ajkával elfujta ime a lángot, amiről azt hitte, hogy a sirján is fog még lobogni? Ki az a Volumnia?!

X.

Péntek volt, Vénusz ünnepe. A cirkusz mögött a sötétben a szerelem isteni lányának alacsony temploma fehérlett. A fülke most melegágyakban termelt violák illatában fürdött. Itt várt Veraniusz a lányra, aki a vénasszonnyal üzentetett neki.

— Alighanem megcsalnak, — gondolta. Talán valami kiélt hetéra üz játékot velem.

Türelmetlenül bámult a csillagsugaras ég felé.

— Mennyi idő lehet? — tünődött.

Hétszer körüljárta a templomot.

— Ugy látszik otthon visszatartják Volumniát. Nem jöhet. — Hé, Orcinusz!

A rabszolgáját hivta, akit estére iderendelt, ha valami baj történne, készen minden eshetőségre. De Orcinusz sem mutatkozik.

— Ugy látszik megint a kut körül leselkedik az öreg fickó Aelia Sabina rabnői után.

Ide közel volt a meretrixek negyede, ahol szabad erkölcsü lányok éltek. Duhaj ének, tánc és zene hangja csapott a szük utca felől idáig. Veraniusz megunta a várakozást. Türelmetlenségében letévedt idáig. A Megaléziák ünnepének utolsó estéje volt. A keskeny utcasoron katonák, benszülöttek, nők és félmeztelen gyermekek tolongtak. Az alacsony lebujokból a füsttel s az égő olaj párolgó illatával együtt a kacagás és a hangos zene is kicsapott szilaj hangjával a tömeg közé. Egy nyilt átriumban magasnövésü fuvoláslány táncolt ruhátlanul, a szökőkut körül. Bámész katonák nézték.

Az áradat feltartóztathatatlanul magával ragadta Veraniuszt, aki most már vissza sem tudott fordulni. Kiért egy nagy kerthez, ahol a kövedrekben lobogó olajlángok és egy durva kifestett szobor elárulták, hogy e hely a tiltott gyönyörök és a megfizetett szerelmek tanyája.

Veraniusz már Rómában sokat hallott e gyarmatváros szerelemre kárhoztatott tündéreiről, akik hivatva voltak arra, hogy a légionáriusok sivár életét fölviditsák. E leányok innen, miután kellően beavatták őket a szerelem misztériumaiba, elkerültek a birodalom minden nagyobb szerelmi piacára s rendesen Róma legzüllöttebb negyedében fejezték be pályájukat.

De most kisértő fényben uszott a liget s a kerti tó körül, amelynek vize langyos volt a beléje ömlő forrásoktól, lányok játszottak az alkonyat titokzatosságában. Egy pagonyban Erosz szobra állott őrt, az almát magasra lobogtatva kezében. A folyondárral befutott lugasokból álmodozó arcu leányok bámultak ki kékfényü, kiélt sugárzásu szemükkel. Az uton, a hatalmas jegenyefákkal szegélyezett réten centuriók sétáltak gazdag aranyozásu hadi ruhában, római kereskedők, ledér ifjak, akik talán az apai korbács elől szöktek meg, araviszk benszülöttek, akik félig már római viseletben jártak, de a nyugati müveltségből csak nagy bünеit tanulták el.

Leért a tisztásra. Világitott a hold s nagy kör közepén a háboruban zsákmányul ejtett szüzeket sorsolták ki a katonáknak.

A virágfosztás ünnepe volt. A füzes szélét katonák lepték el, raboit szerelmeseikkel. A levegő megtelt vad, éles tilfakozó kiáltozással, az elárult szüzek sikongattak kietlen és tehetetlen kétségbeesésükben, jaiveszékelve a virágtiprás estéjén, hogy Veraniusznak egy pillanatra elállott a szive verése.

Junius eleje volt és még virágoztak a fák. De a levegőben már a nyár komor seitelme lengett s ahogy szálltak a hangok, egy pillanatra ugy rémlett neki, mintha a költöző tavasz zokogását hallaná.

Veraniusz menekülni akart innen, félt, hogy Volumnia már türelmetlenül várja a templom előtt. De alig lépett ki a kertből, egy lány futott utána, riadtan, mint az üldözött szarvas.

Leroskadt előtte a földre s kétségbeesetten rántotta meg köntösét.

SPORT.

Az O. T. T. segélye. Az Országos Testnevelési Tanács, mely nem régen választotta meg uj tisztikarát, szép összegü segélyben részesitette Debreczen két vasutas klubját, a Debreczeni Vasutas Sport Clubot és a Deberczeni Máv. Testgyakorlók Körét. Előbbi 200.000 koronát kapott pályaépitési segélyképen, utóbbi pedig 25.000 koronát felszerelésre. A közös pálya felett rendelkező két sportegyesüiet nagyon rászolgált a mai viszonyok közt is számbavevő segélyre, de ugyancsak megérdemelten jutna hozzá a többi egyesületeink is, melyek szintén nem a legrózsásabb anyagi viszonyok között vannak és gondterhessen néznek a tavaszi szezon elébe.

Felfüggesztették a Kispesti Atlétikai Klub működését. Ismeretes olvasoink előtt az botrány, melyet az MLSz budapesti tegyelmi bizottsága emelt a K. A. C. első csapatbeli játékosai ellen, abból kifolyólag, hogy a csapat tagjai játékukért fizetést húztak az egyesület pénztárából. Több izgalmas tárgyalás után, minthogy a KAC nem volt hajlandó a 2. sz. pénztárkönyvet, melybe be volt vezetve az egyes játékosok különböző fizetése, előadni és maga az egyesület főtitkára is beismerte ennek létezését, ugy határozott a tegyelmi bizottság, hogy javasolja a tanácsnak az amatőr utról letért Kispesti AC müködésének beszüntetését és az I-ső osztályból való törlését. Itt emlitjük meg, hogy a KAC érdekében egy népes kispesti küldöttség tisztelgett az MLSz elnökségénél és a KAC ügyének méltányos elintézését kérte.

Megerősödött a DKASE. Az 1921—22. évi futball-bajnokság legjogosabb aspiránsa, a D. K. A. S. E. igen megerősödött Forgács U. T. E. játékos személyében, aki Debreczenbe költözött és véglegesen itt telepszik le. Forgács jobbösszekötőt játszk.

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.

A hatósági kenyér kiszolgáltatasa

A hatósági liszteilátásban részesülők havonként hat kiló lisztet kapnak. Ezt a lisztmennyiséget egynegyed részben nullás, egynegyed részben fozó, egynegyed részben buzakenyer, egynegyed részben rozslisztben kell kiszolgáltatni. Aki a buzakenyérliszt és rozsliszt helyett hatósági kenyeret akar igénybe venni, összes lisztkönyveivel és rendőri bejelentőlapjával jelentkezzek a Lisztirodában (Csapó u. 15.), ahol megjelölik azon lisztkönyveit, amelyekre csak kenyeret lehet vásarolni. A többi lisztkönyveire, amelyet a lisztiroda megfelelo lepecsételéssel szinten meg fog jelezni, csak nullas és főzőli ztet lehet vásárolni. A hatósági peküzlet (Csapó-u. 15.) **januar elsejétől fogva** csak olyan lisztkönyvekre fog kenyeret kiszolgáltatni, amelyekre a lisztiroda azon megjelolése, hogy arra csak kenyeret lehet vásarolni, ra van bélyegezve.

Azokra a lisztkönyvekre, amelyek csak nullás és főzőliszt vásárlasara lesznek ervenyesek, a havi hat kilos lisztfejadagot felereszben nullás, felereszben főzőlisztben lehet megvenni barmelyik hatosagi lisztelarusitassal megbizott kereskedőnel. Az olyen lisztkonyvekre a kereskedonek kenyérlisztet kiadni nem szabad, mert a lisztkönyv tulajdonosa az őt megillető kenyerlisztet hatosagi kenyer alakjában veszi alakjaban veszi igenybe.

Azokról a lisztkönyvekről, amelyek csak nullás és főzőliszt vasarlasara ervényesek, a kereskedok külön nyilvantartast tartoznak vezetni.

A nehez testi munkasokat megillető potlisztjegyre kenyeret vasarolni nem lehet.

Tajekozás végett ismételten közöljük a következoket:

A havi lisztfejkvota hat kiló vagyis hetenkent 140 deka. Ebbol 35 deka nullásliszt, 35 deka főzőliszt, 35 deka buzakenyerliszt és 35 deka rozsliszt. Azokra a lisztkönyvekre, amelyek csak kenyér vasarlasara ervényesek, hetenkent ket kilo kenyeret lehet vásarolni. Azokra a lisztkönyvekre, amelyek csak nullas es fozolisztre ervenyesek, hetenkent 70 deka nullas es 70 deka főzőlisztet lehet vásarolni. A kereskedonek a buzakenyerlisztet es rozslisztet összekeverni vagy a kiszolgalas alkalmaval egy csomagba összeönteni tilos.

A nehez testi munkasokat megillető potjegyre havonkent egy fel kilo nullas, egy fel kilo buzakenyerlisztet és egy fél kiló rozslisztet lehet sávarolni.

A hatósági liszt kilónkénti árai a következők: nullásliszt 22 kor., főzőliszt 15 kor., buzakenyérliszt és rozsliszt 6 kor. A hatosági kenyér egyenlő arányban kevert buzakenyérlisztből készül

Ezek az árak papirzacskó nélkül értendők.

A kereskedőnek ezeken az árakon felül sem forgalmi adó, sem semmiféle cimen semmit felszámitani szabad.

Debrecen, 1921 december 23.

Közellelmezési ügyosztály.

A szerkesztésért ideiglenesen felel
L. LORÁNT JÓZSEF
Kiadó:
HEGEDÜS ÉS SÁNDOR
irodalmi és nyomdai részv.-társ.

OLCSÓBB
lett a kőszén
Többféle szobafütésre kiválóan alkalmas kőszén, prima kovács kőszén és faszén állandóan a legolcsóbb árban kapható
Grünfeldnél
Csapo-utca 16. szám.
Telefon 982

CONTINENTAL
látható irásu irógép
legujabb 16 m/m modelljei kaphatók
A CONTINENTAL
irógép vezérképviselősége
Thein Lipót és Társa
Budapest V. József-tér 13.

Nagy szilveszter-estély
tombolával a
Gambrinusban
Tombola nyeremény egy eleven 2 hónapos malac
A többi tárgyak: pezsgők, palackborok, Hobé likörök stb.

Kitünő partik
65 év körüli keresztény uriember részére, hozomány 3,000.000 korona, 28 év körüli izraelita GAZDATISZT benősülhetne. Számos jobb és jobb :: :: :: :: :: partik előjegyezve :: :: :: :: ::
Hajó-utca 16. sz. alatt levő irodában

Faludi és Elek
budapesti kézmüáru-nagykereskedő cég bizományi lerakata
Debreczen, Király utca 2. Magyar Lámpaárugyár mellett.

— Ments meg . . . — susogta. — Üldöznek!

A leány különös viseletben volt, mint a vad népek gyermekei. Haját, mint valami korona, kagylóval font diadém szoritotta át, aranyfoglalatban. Fehér köntösét gazdag aranyvarrottas szegélyezte.

Talán őt is a Balaton mellől hurcolták ide a szüzekkel, akiknek jajveszékelése még Veraniusz fülébe csengett.

— Ki vagy? — kérdé a költő meglepetten.

— Királyleány vagyok, a bójok törzséből — suttogta a leány, kinek a köntöse szegélyét össze-vissza tépte a tüske meg a galagonya bokra.

— A nevem Lalage. Egy nagy kertből szöktem ide, mert a katonák durvák voltak és ütöttek.

Nagy, buzavirágszinü szeme megtelt könnyel.

— Jönnek . . . rejtőzzünk el. A katonák!

Bevonszolta Veraniuszt egy ház homályos rekesze alá. Künn megeredt az eső s a sötétben még hallották, amint a katonák futottak alá az uton.

— Merre szökhetett?! — kiáltozták.

A leány közelebb huzódott ismeretlen barátjához. A szive ijedten dobogott, mint a fészkéből kiesett madárfiókáé.

— Jer, — mondta a költő a leánynak, ahogy a katonák alakja tovatünt a sötétben.

— Hová? — kérdé a királykisasszony, mig a szeme tágranyilt és sugárzott, mint az almavirág, verőfényes tavaszi időben.

— Haza . . . Esik az eső és megfáznál Lalage. Majd tüzet gyujtunk és felszáritod a ruhádat.

A királyleány összerázkódott.

— Nem . . . nem — tiltakozott. — Előbb el kell bucsuznom valakitől, az országuton . . . a vőlegényemtől.

Beszélt lázasan, összefüggéstelenül szavakat, amik messze szálltak a lélektől. Mintha álmodna. Megindultak, kezet kézbe fogva az uton, amely most föl a magasba vezetett.

A leány beszélt. A bójok fölkeléséről, a véres csatáról a Balaton partján, amelyben elesett tizenkét király és sok ezer vitéz vére omlott el.

Nagy, jegenyefatermetü legények voltak, óriás kardokkal hadakoztak, amelyekkel az ökröt-is le lehetne fejezni.

Gyülölték a római szolgaságot és inkább választották a pusztulást, semhogy országutakat törjenek s fiaikat elszedjék katonának.

Majd sirni kezdett a lány, az apjáról beszélt, az öreg Pinnetusz királyról, aki most elvesztette a családját és egészen tönkrement.

Kiértek a dombtetőre. Itt volt a vesztőhely. Fekete keresztek meredeztek a vadvirágos oldalon, egymás mellett sorban tizenkettő. Rablóvezérek . . . vagy szabadsághősök, akiket itt szégyenteljesen kivégeztek, mert a város környékét dulták.

Kibujt a hold a felhők közül. A leány lassan kuszott előre a szeszélyes galagonyabokrok között. A szélső kereszten ifju óriás lógott, arca eltorzult a végső viaskodásban. A keresztfán fekete madarak gubbasztottak, behuzott fekete szárnnyal.

A leány felsikoltott riadtan, mintha vad látomás tartaná igézetben.

— Ez az én vőlegényem — vijjogta és csókolta mohón, kábultan a rablóvezér vérző, átszögezett lábát.

*

— Jól van, elmegyek veled — susogta a királykisasszony, megadóan hajtva le csigával koronázott fejét Veraniusz vállára. — Leszek a rabnőd, szolgálód. Ti rómaiak ugyis uralkodásra születtetek, mig nekünk, a föld egyszerü gyermekeinek az a hivatásunk, hogy járom alá hajtsuk a fejünket. Csak ne üss s bánj jól velem, mert otthon nekünk is sok cselédünk volt s én sem bántottam egyet sem.

Visszafelé indultak az uton. Langyos szemekben az eső is megeredt. Ujra elmentek a Vénusz templom előtt, amely fehéren vonaglott, fázott a szitáló esőben.

A költőnek ujra eszébe jutott az ismeretlen lány, aki találkozót adott neki estére. Egy pillanatra magára hagyta Lalaget, hogy Volumniát megkeresse. A templomhoz rohant. De az némán és üresen állott a sötétségben. Pedig a lány itt járt, mert a szentély falára nagy piros krétával felirta még a nevét is:

„Volumnia."

(Folyt. köv.)

Vágott tüzifa

elsőrendü, száraz házhoz szállitva **K 230.** Tüzelési célra alkalmas kőszén házhoz szállitva **K 175.**, valamint száraz bükkhasáb waggontételben és ölenként vidékre is kapható a

DEBRECENI FAIPAR R.-T.-nál SALÉTROM-UTCA 5. - Telefon 156.

Ocska vasat, rezet

és mindennemü fémet legmagasabb árért veszek Kovácsoknak használhatót becseréiek. Nagyobb tételért vidékre megyek.

Steiner, Eötvös-utca 110.

OLAJMALOM!

Mindennemü

OLAJOS MAGVAT

igen előnyös feltételek mellett feldolgozás végett elfogad a

Hajdumegyei Vasöntöde és gépolajmalom Ujvárosi-ut. Telefon 14-01.

Angol és francia **női divattermünkben**

elvállalunk legelegánsabb kiviteliü kosztümöket, téli kabátokat, raglánokat, izléses francia ruhákat, aljakat, blousokat, pongyolákat, gyermek ruhát és kabátokat — **Gyászruhák** 24 óra alatt készülnek. Teljes tisztelettel

Gergelyné és Schwarcz

Széchenyi-utca 15. sz., I. emelet

Állandó nagy választék **RÉZIMUNKA** különlegességekben, himzőselyem, horgoló- és kötőfonalak, gyapjufonalak divatszinekben.

GOBELINEK iparművészektől, **ELŐRAJZOLÁSOK** a legmodernebb kivitelben készülnek.

RUBIN FARKAS özvegye

KOSSUTH-U. 15.

A régi

GOTTSCHLIG GYÁR

ajánlja

legjobb minőségü likőrelt valamint elsőrendü rum és cognac gyártmányait.

Gottschlig Ágoston

részvénytársaság.

Budapest, X. Martinovics-tér 8—9. Telefon József 91-06, 91—07.

Ujévi ajándékot kap mindenki

a legnagyobb választékban kedvezményes olcsó árban

FLEISCHMANN-nál

BUDAPEST, Károly-körut 24.

Nagy szenzáció: Női- és gyermekkamásni páronként 15 korona

Himzett batiszt. . . . K 69.—
Flanelek, legszebb mintával K 77.—
Női szövetek . . . . K 87.-től
Férfi szövetek . . . . K 175.-től
Covercottok . . . . . K 355.—

Rendkivüli olcsó árakon nagy választék: angol férfi- és női szövetekben, kamgarnokban, posztókban, téliskabát- és átmenetkabát-szövetekben

Eladás alá kerül a karácsonyi vásár ideje alatt 2 évestől 16 éves korig 10000 darab selyem, grenadinszövet és bársony kész ruhák, minden elfogadható áron.

Nagy maradékvásár. Saját érdekében tekintse meg kirakatainkat. Vidéki megrendeléseket postán azonnal küldöm

Száraz tüzifa

felaprítva és hasáb állapotban valamint

Tőzegszén

házhoz szállitva
::megrendelhető::

Kemény fatelepen

Pesti-u. 2. Telefon 13—95

Amig a készlet tart!!

Női strapa cipő . . . 650 K
Női bagaria magas szárral . . . . . 1150 K
Női posztó körül bőrrel 520 K
Női teveszőr házi cipő 240 K

KOVÁCS VILMOS

cipőraktárában, Iparkamara épületében. Kereskedőknek árengedmény.

Kötött, szövött és bőr

téli kesztyük

legnagyobb választékban **Schön Sándornál**

DEBRECZEN, Piac-utca 14., Csapó-utca sarok

Zománcozott lapos lemezedények

megérkeztek. Viszonteladóknak megfelelő árengedmény

TÓTH GYULA vaskereskedésében DEBRECEN. TELEFON: 29.

Dinamogépek, villanymotorok javitása, ujra tekercselése, villamos orvosi müszerek, fizikai tanszerek, **delejgyujtók, feszmérők,** telefonok és egyéb e szakmába vágó legkomplikáltabb munkát készit és javit. **Villamos felszerelési cikkeket,** izzólámpákat és müszereket legolcsóbb napi árban szállit azonnal

Földvári

debreczeni első elektrotechnikai gyár

Széchenyi-u. 55.

Telefon: 168. sz.

Kereskedők!!!

Barchet, flanell és az összes téli cikkekben

nagy alkalmi vásár

Mindennemü textilárak legolcsóbb bevásárlási forrása

AMERIKAI RUHA-ÁRUHÁZ

Budapest, Király-utca 15.

Ha jó karácsonyt

akar, ugy karácsonyi ajándékot

Szabó és Zengevald

rőfös- és rövidáru üzletében

Szent Anna-utca 3. sz.

szerezze be. — Karácsonyi és alkalmi árak kerülnek eladásra.

Belföldi és porosz kőszén, koksz és tüzifa

szobafütésre és üzemek részére állandóan kapható:

Schuschitzky János és Társa cégnél

Debrecen. Iroda Szent Anna-u. 7. Telefon 12-48. Telep Ispotály-u. 19. Telefon 12-62.

Bérautók

igen előnyös árban bárhová s minden időben kaphatók!

RECORD

Autóforgalmi Vállalat

DEBRECZEN

Telefon 498. **Timár-u. 38.**

Hivatalos benzin- és olajállomás. Benzin 52 korona literenként

Nézze!

meg kirakatomban az olcsó **karácsonyi és ujévi árakat,** mert csak most vehet

1 drb. posztó kockás schálkendőt	K	395
„ férfi sefir inget külön gallérral	„	260
„ schweicl női himzett inget	„	315
„ francia köpper alsónadrág	„	360
„ stickelt és himzett női bugyogó	„	285
„ selyem horgolt férfi nyakkendő	„	95
„ vászon női és férfi zsebkendő	„	50
„ trico kötött női bugyogó	„	250
„ finom fekete clott szoknya	„	600
1 mtr. madepolam schiffon	„	120

Férfi- és női ruha kosztümkelmék, barchettek, flanellek, gyermek, férfi- és női harisnyák, sergek, klottok, stikkelések, kombinék alsó szoknyák, leibchenek mélyen leszállitott arban kaphatók

BRÜLL ERNŐ

női divatházában, PIAC-UTCA 29. sz. alatt (Városházával szemben) KIS DEBRECEN-SZÁLLODA alatt.

Belvárosi Cipőáruházban

vásárolhat a legjobban és legolcsóbban **férfi- női- és gyermekcipőket** szigoruan szabott árak mellett.

PIAC-U. 34. Főposta mellett. TELEFON 823.

ÉRTESITÉS!

A Debreczeni Közvetitőbank R.-T.

Ferenc József-ut 42. Telefon 13—34. sz.

Foglalkozik mindennemü bankszerü ügyletekkel. Előnyös kölcsönöket nyujtat ingatlanokra. Kereskedőknek személyi hitelt szerez. Lebonyolit mindennemü áruüzletet. Közvetiti ingatlanok adás-vételét. Szén és tüzifa nagyban. Megbizható szolid intézet. **Ügyvezető: Hoffer Sándor**

Debreczeni Üvegkereskede'mi R.-T.

üveg és porcellán gyári lerakata

Debreczen, Rózsa-utca 2. sz.

Tisza-palota, volt Szabó Lajos fiai üzlethelyiség.

Ajánl nagy választékban **karácsonyi és alkalmi ajándéktárgyakat**

ugymint:

Chinaezüst aufsatzokat, zsurkészleteket, kosarakat. Porcellán étkező-, kávés- és teáskészleteket. Üveg vizes-, boros- és likörkészleteket. :: Majolika Jandinereket, vázákat, figurákat.

Wien, Berlin, Bukarest Prága,
és a világ minden részébe legolcsóbban, legpontosabban utalja át kifizetéseit
MARKOVITS
BANKÜZLETE
PIAC-UTCA 63.
szám alatt, az udvarban
TELEFON: 565.

Feltétlen érdeke!
hogy rövid-, kötött, szövött norinbergi és papiráru szükségletét
Csillag Adolfnál
Debrecen, Bádogos-u. 1.
Telefon 409. szám
szerezze be!
Állványpapir ujdonságok érkeztek.

Elismerten legolcsóbb, legszolidabb bevásárlási forrás kereskedők részére
Leitner és Römer
rövid-, szövött-, norinbergi áru nagykereskedése
Hatvan-utca 2.
Telefon 5—90. sz.

Nagy élethiztositó társaság
keres helyben és a megye nagyobb helységeiben
képviselőket
továbbá
üzletszerzőket
Ajánlatokat
a kiadóhivatal továbbit.

Dollárt
és más idegen pénzeket
legdrágábban vesz
Gótsch Sándor
bankirodája Piac-u. 38.
I. emelet. Telefon 795.

„Lilly“
gyermekruha-üzlet
Ferenc József-ut 28. sz. alatt
megnyilt!!!
Óriási választék leánykaruhákban. — Leánykaés fiuruhák confectionálását hozott anyagból a legrövidebb idő alatt vállalja.

Hegedüs és Sándor
irodalmi és nyomdai
:: részvénytársaság ::
könyvnyomdája
készit izlésesen, olcsón mindenféle
NYOMTATVÁNYT,
eljegyzési és esküvői meghivókat, — az ujév alkalmából
ujévi köszöntő kártyákat és névjegyeket. :::

Üzleti könyvgyára és vonalzó intézete
készit legszebb kivitelben mindenféle
üzleti könyveket, irkákat, füzeteket tetszés szerinti rovatozással és kötésekben.
Könyvkötészete
készit **mindenféle kötéseket** a legegyszerübb kiviteltől a legdiszesebb finom bőrkötésig. ::::::::::::::
Könyvkereskedésében
kaphatók s megszerezhetők az összes bel- és külföldi könyvek és folyóiratok és **naptárak az 1922. évre.**
Zeneműkereskedésében
kaphatók s megrendelhetők az összes bel- és külföldi zenemüvek.
Papirkereskedésében
kaphatók
levélpapirok, irodai cikkek, irókészletek
stb. stb. s minden e szakba vágó cikkek a legegyszerübbtől a legfinomabbig.

TELEFONSZÁMOK:
Nyomdai 18. Üzleti 54. Irodai 10-20.

ÉLESZTŐ
karácsonyra bármilyen mennyiségben kapható!
GSCHWINDT élesztőgyár
főraktárában,
HUNYADI-U.
17. Telefon 818.

Tisztán kezelt **ó-bort,** valamint
uj borokat
különféle minőségben a legolcsóbb napi áron árusitok
WALDMANN ALBERT
borkereskedő
SZÉCHENYI-U. 37.
Pincék az Alföldi Takarékpénztár raktárvállalatának telepén, **PESTI-UTCA 2.**

„KÜRTI“ CIPŐKRÉM
elsőrangu békebeli minőségben ismét kapható minden jobb üzletben. Magyarországi egyedáruság **FLEISCHER MÓR.**
Központi iroda Debrecen, Hatvan-u. 38

Import
kőszén
faszén
tüzifa
állandóan raktáron a legolcsóbb napi áron kapható
Gabányi Sándor utóda
tüzifa és szénnagykereskedőnél
Csapó-u. 28. Telefon 449.

Dietrich és Gottschlig
részvénytársaság.

Figyelmeztetés.
Félreértések és jóhiszemü tévedések elkerülése céljából ezuton értesitem igen tisztelt üzletfeleimet, hogy miután a háboru kitörése előtt az általam alapitott Gottschlig Ágoston Részvénytársaság kötelékéből kiléptem s a háborut végigküzdöttem, az édesatyám által 1865-ben, Budapest, X. ker. Füzér-utca 30. sz. a.

Dietrich és Gottschlig
likör- és rumgyárat fenti helyen, a mai kor igényeinek teljesen megfelelően, ismét működésbe hoztam
*A Gottschlig Ágoston Részvénytársasággal tehát **semmiféle közösségem nincsen** és miután az összes régi bevált receptek birtokában vagyok biztosithatom nagyrabecsült régi vevőközönségemet, hogy ezentul is a régi és legkiválóbb minőségü árut gyártom és hozom forgalomba.*
Ugy régi, mint uj vevőköröm pártfogását kérve
kiváló tisztelettel
lovag Gottschlig Ágoston
a DIETRICH ÉS GOTTSCHLIG R.-T.
vezérigazgatója.

Budapest X. Füzér-u. 30

Hazai likőr-, rum- és szeszárugyár részv.-társ.

BUDAPEST VI., Forgács-u. 9/b.

Első rangu

finom likőrök,

saját főzésü

szilvórium

és borovicska.

Megérkezett a sörök királya!

Az Első Magyar Részvény Serfőződe legkiválóbb minőségü hires

„ŐSZI"

IDÉNYSÖRE

Ugy kiválik a többi sörök közül, mint a borok közül a tokaji. — Kapható palackokban és hordóban:

FRENKEL JENŐ

főraktárában: Arany János-utca 60. Telefonszám 72. — Ugyanott legjobb minőségü világos és barna tápsörök kaphatók.

Legszebb

karácsonyi ajándékok

kaphatók dr. Hegedüsné

Gyermek-divatházában,

Simonffy-utca 2. alatt.

Diszkötények, babi ruhák, kesztyük, fökötők, sapkák, Neumannruhák, fiu, leány és babi swettergarniturák, dus választék baba-kelengyékben

Száraz tüzifa

aprítva mázsánként . . 230.— K
hasábosan » . . 200.— K
azonnali szállitásra beszerezhető:

Bartha fatelepén,

Ispotály-utca 3/b. Telefon 785.

ÜZLETI KÖNYVEK

minden nagyságban és kivitelben kaphatók **Hegedüs és Sándor** irodalmi és nyomdai r.-t. papirkereskedésében, **Piac-utca 34. szám.**

NYOMTATVÁNYOK

a legizlésesebb kivitelben **24 óra alatt készülnek.**

TELEFONSZÁM **34.**

Nagy

karácsonyi vásár

Szövetek
flanelek
kendők
harisnyák
és rövidáruk nagyban és kicsinyben!!

Schön Arthur, Csapó-utca 4.

Sapkakészités!

férfi és fiu sapkák szőrméből, vagy bármilyen kelméből, ugyszintén diák egyensapkák 24 órán belül készülnek

SZÉCHENYI-UTCA 16.
KERESZTÉPÜLET.

WEISZ FERENC

asztalosmester

Margit-fürdőtelep. Bejárat a Bárczy- és Fürdőutcán is. Margit-fürdő és o István-malom közt. o

10-89 TELEFON 10-89

Készit:

Mübutorokat,

egyszerü butorokat. ooo KÜLÖNLEGES és egyszerü zománcozott és festett butorokat.

Üzlet- és irodaberendezéseket,

valamint e szakbavágó mindennemü munkálatokat. ooo

Németországból érkezett eredeti festőanyaggal bőrkeztyüt és bőrkabátot felelősséggel fest a

Központi Kelmefestő Intézet

Üzlet: **VARGA UTCZA 1.** (Iparbank palota)
Gyártelep: **VARGA-UTCZA 28. SZ. ALATT.**

Müszőrfestés! — Vegytisztitás! — Kelmefestés!

Alföldi Takarékpénztár

Debreczenben, Piacz-utca (saját ház)

a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank affiliált intézete.

Alaptőke 4.000,000 K. Tartaléktőke 3.000.000 K Betétállomány 60.000,000 K.

Foglalkozik:

Külföldi átutalásokkal.
Idegen pénznemek vételével és eladásával.
Jelzálogkölcsönök adásával.
Folyószámla-előlegek és
Váltóhitelek nyujtásával.
Értékpapirok adás-vételével.

Elfogad betéteket

takarékpénztári könyvecskékre és csekkszámlára.

Saját áruraktárában

beraktároz árukat s azokra mérsékelt feltételek mellett előleget nyujt.

Leszámitol tárcaváltókat.

Safe-deposit (Magán letét-rekeszek).

Affiliált intézetei:

Gazdasági Bank rt. Hajduszoboszlón, Kabai Takarékpénztár rt., Hajdunánási Gazdasági Bank rt. és Nagykárolyi Ipar- és Kereskedelmi Bank rt.

A legalkalmasabb karácsonyi ajándék

az elismert kiváló minőségü

Salamander-czipő.

Nagy választék utczai, alkalmi és házi czipőkben olcsó árak mellett.

Salamander

S. MARKA SALAMANDER

Czipőtársaság
Debreczen, Piac-utca 22.

Fiókok: Budapest, Wien, Triest, Milanó, Zürich, Prága, Berlin, München, Hamburg, Köln, Stuttgart, Amsterdam, Zágráb, Rotterdam, stb.

Debreceni
Mezőgazdasági Gépgyár

Részv.-Társ. városi raktára a nagyállomással szemben, Ispotály-u. 1.

Foglalkozik: A Debreceni Mezőgazdasági Gépgyár r.-t. gyártmányainak és a »Saturnus« műszaki és gépkereskedelmi r.-t. Budapest cikkeinek eladásával. —

Képviseletek: Roessemann és Kühneman r.-t. mezei és iparvasutak gyára, Epp és Fekete gépgyár Budapest. (Modern szállitóberendezések, csigasorok, stb.) — Schember C. és Fiai hidmérleg- és gépgyár Budapest.

Az összes müszaki cikkek, raffinált és destillált gépkenőolajak, hengerolaj, nehezitetlen gépzsir. Motorok, cséplőgarniturák járgányok. Gazdasági szekerek.

Gép- és varrószijjak. — Villanyfelszerelési cikkek. Tizedes mérlegek. Gépjavitások.

Debreczen-Belvárosi Takarékpénztár R.-T.

Debrecen, Arany János-u. 1.
Csanak-féle ház. (I. emelet)

Érdekközösségben a Belvárosi Takarékpénztár Részv.-Társ.-gal Budapest.

TELEFON-SZÁM 952. és 125.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával. — Törlesztéses kölcsönök. Váltókölcsönök. — Idegen kifizetések teljesitése legjutányosabban. Idegen pénzek vétele és eladása. Elfogad betéteket legmagasabb kamatozás mellett (visszafizetés minden felmondás nelkül. — Összeköttetései révén a legelőnyösebb és legcoulánsabb feltételek mellett állhat a hozzáforduló közönség rendelkezésére. :: :: ::

Régiségeket,
porcellánokat, poharakat, oszlopos órákat, arany és ezüst régiségeket, képeket, — bútorokat **állandóan vesz és elad** **Deutsch, Arany János 57.** Kereszt-épület.

Bélyegzőgyár és vésőintézet
PAULO I.
Telefon: 13-65

Ügyvédi irodák figyelmébe!
MINERVA-féle
ügyvédi határidő napló
hosszu és széles kiadásban :: :: :: ::
megjelent!
Kapható **Hegedüs és Sándor r.-t.** könyv- és papirkereskedésében. — Telefoni megrendelésre azonnal hazaküldjük.

ÁRLESZÁLLITÁS. **Porosz**
darabos koksz
házhoz szállitva métermázsánként
560 korona a gázgyárban.
Koksz takarékosabb minden más tüzelőanyagnál
Nagybani vételnél árengedmény!!!!

Saját érdeke,
mielőtt rövid, kötöttszövöt, norinbergi és papirárukban szükségletét beszerezné,
az árak felől érdeklődjön
CSILLAG ADOLF
rövidáru nagykereskedésében Debreczen, Bádogos-utca 1. sz.
Állandó nagy raktár pipa és dohányzó kellékekben, cigarettapapirok és hüvelyekben, diszmü és galanterie cikkekben választékos nagyraktar. Cérnaárak legolcsóbb bevásárlási forrása.
Állandó alkalmi vételek női, férfi és gyermek harisnyákban, zsebkendőkben és szallag árukban.
Az árak felől személyesen tessék meggyőződni, szolid és pontos kiszolgálás.

10 napig ingyen küldjük
:: lakására a ::
Pesti Napló-t
ha cimét levelezőlapon közli a Pesti Napló kiadóhivatalával BUDAPEST, Erzsébet-körut 20. sz.

ELEKTRA
TELEFON: 895. **elektrotechnikai vállalat.** Cégtulajdonos **Gold Sándor** **Villanyvilágitás,** motorok, csengo berendezéseket, javitásokat **legjutanyosabban** készit. **DEBRECZEN,** TELEFON: 895.
Hatvan-utca 2. I. em.

Benedek Mátyás és Fia
Érmihályfalva
Fakiviteli telepe:
Nyirábrány
Azonnal szállit tüzifát!
Ajánlja fenyőáruit deszka, faragott, fürészelt fenyő-:: :: gerendát :: ::
TELEFON: NYIRÁBRÁNY 3. SZ.

Rózsa-áruházban
megkezdődött a
karácsonyi vásár
Leszállitott árakon eladásra kerülnek:

Gyermek köpenyek 600 K-tól
Női velour kabátok 3900 K-tól
Leánykatélikabátok 1400 K-tól
Fekete posztókabátok 2500-tól

Divat szőrmés kabátok, szücsáruk, — boák, — tricó- és szövetruhák tulhalmozott raktár miatt most már rendkivül mérsékelt árban kaphatók!!!
Férfi- vagy női téli kabátba való complett szőrmebélés 1000 korona, mig a készlet tart!

Ha Budapestre jön, ne mulassza el
VARGA cégnél Kossuth Lajos-utca 11. **kötött és szövött áru különlegességét** megtekinteni és az uj szabadalmazott **„OSETA“ harisnyát vásárolni.** Egy pár „Oseta“ harisnya 2 másik pár harisnyát pótol.

Községek, malmok, mezőgazdaságok, kastélyok, gyárak **villamosberendezését** szakszerüen a legjutányosabban vállalja **„ELEKTRA“** villamossági vállalat, DEBRECZEN, Hatvan-utca 2., I. emelet. Telefon 895.

FÉMÖNTÖDE!
Bronz, réz, aluminium, cink stb. öntését vállalom
PAULO FERENC
:: Zápolya-utca 13. szám. ::
Telefon 430. Telefon 430.

TELEFON: 3—68.
Liszt, füszer, élesztő és só
legolcsóbban beszerezhető
Kupfer Ignácz
liszt- és füszer-nagy-kereskedésében,
Bádogos-utca 2. sz.
Viszonteladóknak árengedmény!
TELEFON: 3—68.

GYŐZŐDJÖN MEG!
Brilliánsért, aranyért
a legmagasabb árt fizetem.
GRITSCH ékszerkereskedő
Verbőczi-u. 2. sz. (Ipartamara.)

Ki akar szép lenni?
Az vegye meg a következő három könyvet
Modern szépségápolás
Gyakorlati jó tanácsok a női szépség fenntartására. Irta **Sárosi Bella** Ára: **57·50 kor.**
KOZMETIKA
Szentiványi Szász Tihamér. **K 112·70**
A SZÉPSÉGÁPOLÁS MŰVÉSZETE
Bród Miksától Ára: **57·50 kor.**
Kapható **Hegedüs és Sándor** r.-t. könyvkereskedésében, — **Placz-utca 34. szám alatt.**

TÚZIFA
a legolcsóbban beszerezhető felvágva, ölezve, vagy waggontételekben a
„TURUL“
fakitermelő vállalatnál. Iroda:
Csapó-u. 8. Telefon 6—39.
Telep: Ujvárosi-utca 5. Telefon: 12—91.

Karácsonyi olcsó árjegyzék
Friedmann Ignácz és fiai cégnél
Piac 65. Turul-cipőüzlettel szemben

Női és leány felöltő hosszu	1200 K-tól
Gyermekkabátok	600 K-tól
Costümök divatos, szines	1100 K-tól
Pongyolák, jó mosó	480 K-tól
Aljak	450 K-tól
Blousok	300 K-tól

Női és férfi- fehérnemüek, szőrme boák és muffok, menyasszonyi kelengyék, kosztümök, ruhaszövetek, selymek, bársonyok, flanellek, barchettek, vásznak, chiffonok, kötött kabátok, sapkák, nyakschálak, harisnyák, keztyük, szwetterek, nyakkendők, gallérok **legolcsóbb árban szerezhetők be**

APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések ára hétköznap 10 szóig 15 korona, minden további szó 1·50 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szóig 20 korona, minden további szó 2 korona. Vastag betükből szedett szavak kétszeresen számittatnak.

POSTA.

Házasságközvetités gyorsan, diszkréten, az ország minden részében levő összeköttetéseinél fogva, csak Hajó-utca 16. szám alatt levő iroda bonyolit le.

VÉTEL.

Bort,
üres üvegeket, kis hordókat veszek. Hatvan-utca 2.

Aranyat,
hamisfogakat, brilliánsokat
a legmagasabb napi árban veszek
Schiffmann
ékszerész, Piac-u. 67
Frohner-szálloda, épület.

ELADÁS.

Házasulandók
figyelmébe! Mielőtt butorait beszerezné, tessék az árak iránt nálam érdeklődni Fenyves Piac 37. Kistemplombazár.

Uj és használt
butorok, szőnyegek, függönyök vétele és eladása. József kir. herceg-u. 20.

Modern hálók,
ebédlők, szalon- és bőr garniturák, konyha berendezések, olcsó keményfa és festett butorok, Simonffy 2., városi bérház, butorüzlet.

Hálók,
ebédlők, diványok legolcsóbban beszerezhetők Piac-utca 83., az udvarban

Épület-,
műlakatos munkákat javit, készit Krámer műakatos, Hatvan-utca 4.

Liszt
és hüvelyes áruk a legolcsóbb napi árban Politzer Jakabnál, Bethlen- és Füvészkert-utca sarok.

Paplanvarrodámban
minden szakmabeli munkát készitek szépen, jutányosan. Kész áruk állandóan raktáron. Debreczeni, Kossuth-utca 11.

Krisch Károly
cserépkályharaktár, Debreczen, Piac-utca 89. Telefon 12—18. Vállal cserépkályhák átrakását, tisztitását, javitását, falburkolati munkákat is

Eladó
Rákóczi-u. 32. sz. ház. Értekezhetni a Gambrinusban.

Eladó ház.
Péterfia 39. sz. ház eladó. Értekezni Füvészkert-u. 20. sz. alatt.

Kátrány fedéllemez
különféle jó minőségben jutányos árban árban beszerezhető Bartha fatelepén Ispotály-u. 3/b. Telefon 785.

Gazdák figyelmébe!
Legjobbnak elismert **acélekék, boronák, répavágók, szecskavágók, morzsolók, darálók stb.,** továbbá **Neuschlosz—Lichtig** gyártmányu igen erős gazdasági szekerek, kőristalyu igáskerekek ákácküllőkkel és szilfaagygyal nagy választékban raktáron
Ráhmer Sándornál
Debreczen, Piac 43. Telefon 962.
Viszonteladóknak megfelelő árengedmény.

Eladó
többféle uj és használt kocsik. Neuländer kocsigyáros, Erzsébet 28.

Plüss női kabát
egész hosszu, gyönyörü darab, alkalmi áron eladó. Cim a kiadóban.

KERESLET.

Mindenféle
műlakatos munkákat jutányosan vállal Pongrácz műlakatos, Szalkai-u. 4.

Szathmáry István
épület-és butor-asztalosnál
világos szürke konyhaberendezés jutányosan eladó.
RÁKÓCZI-UTCA 11. SZ.

Gyakorlattal
biró pénztáros kisasszony felvétetik az Arany Bika divatházban.

Kereskedő
a helyi piaczon gyönöknek felvétetik. Márkus Jenő Hatvan-utca 22.

Vámospércsen
vagy más homokos vidéken nagyobb szőlőbirtokot vagy telepitésre alkalmas területet megvételre keresek. Cim a kiadóhivatalban.

Munkásleány
felvétetik napi bérre. Márkus Jenő Hatvan-utca 22.

Harisnya
kötése és fejelése elfogadtatik a Paszománygyárban. Piac 32.

Aranyat,
ezüstöt, brilliánsat, zálogcédulát vesz legmagasabb napi áron Steiner Mihály, Hatvan-utca 2. szám, I. emelet.

Utazóbunda
eladó. Cim a kiadóban

Karácsonyi és ujévi bevásárlást
legolcsóbban eszközölheti a **Verseny Áruházban**
Piac-utca 58. sz. Megyeház mellett.
Ahol nagy választékban raktáron vannak mindennemü **rőfös áruk, kész férfi- és női fehérnemüek, divatos kötények, blousok, harisnyák, keztyük, szallagok stb.** :: :: : ::

Szőnveg- és Gobelin-szövő tanfolyam uj növendékeket felvesz
József kir. h.-u. 40.

Füszerszakmában
jártas és a helyi viszonyokkal ismerős helyi ügynök, utazó és augrósegéd felvétetik Adorján Jenő és társa cégnél.

Üres
hordók eltartására alkalmas borpincét keresek hosszabb bérletre. Cim a kiadóban.

VEGYES.

Alkalmi
és szinházi, polgári és egyenruhát legolcsóbban fest és tisztit Weisz ruhafestő, Arany János-utca 9. Gyászesetben 24 óra alatt.

VULKÁN“
„
autogén hegesztő vállalat
Csapó-utca 86.
Faragó-utca 1.
Mindennemü törött tárgyak, géprészek, öntvények és fémek legszakszerübb és legolcsóbb hegesztése.

Plisirozást,
gouverirozást — harangszoknyából is készit Farkas Bella, Arany János-utca 20.

Gärtner zongorahangoló
Széchenyi-utca 15.

Villamos
csengőket, telefonokat minden rendszerüt készit, javit és szállit legolcsóbb napi áron Földvári debreczeni I. elektrotechnikai gyár Széchenyi-utca 55. Telefon 168.

Vizvezeték,
csatornázást, kutjavitásokat készit szakszerüen Gyenes, Miklós-utca 29.

Nyugatmagyarország
Lajtabánság, ötféle felülnyomásu bélyegsor kapható Külföldi bélyegek, albumok. »Bé yegotthon« Füvészkert 14., emeleten.

Villamos
berendezéseket legolcsóbban készit Weisz villanyszerelési vállalat. Petőfi-tér 7. Telefon 1298.

Utlevélhez,
arcképes igazolványokhoz fényképek azonnal elkészülnek. Gábor Csapó-utca 10.

Lakást
örökös (üzletet) épithet Debreczen központján, Csapó-utcai piacon (árvaszék fölött) emeletet ráépitvén. Bővebbet 636. telefonon.

Olmot
bármily mennyiségben veszünk, akár egész, akár tört vagy darabos állapotban. Piac-utca 49. II-ik udvar.

Nyomatott Hegedüs és Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvnyomdájában, Piac-utca 49. szám.